KOMISIJOS REGLAMENTAS (ES) 2021/2036

2021 m. lapkričio 19 d.

kuriuo dėl 17-ojo tarptautinio finansinės atskaitomybės standarto iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1126/2008, priimantis tam tikrus tarptautinius apskaitos standartus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1606/2002

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2002 m. liepos 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1606/2002 dėl tarptautinių apskaitos standartų taikymo ([1]), ypač į jo 3 straipsnio 1 dalį,

kadangi:

(1) Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1126/2008 ([2]) priimti tam tikri tarptautiniai apskaitos standartai ir aiškinimai, galioję 2008 m. spalio 15 d.;

(2) 2017 m. gegužės 18 d. Tarptautinių apskaitos standartų valdyba (TASV) paskelbė 17-ąjį tarptautinį finansinės atskaitomybės standartą (TFAS) „Draudimo sutartys“, o 2020 m. birželio 25 d. – 17-ojo TFAS pataisas (toliau – 17-asis TFAS);

(3) priėmus 17-ąjį TFAS turi būti atitinkamai iš dalies pakeisti šie standartai arba standartų aiškinimai: 1-asis TFAS „Tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų taikymas pirmą kartą“, 3-asis TFAS „Verslo jungimai“, 5-asis TFAS „Ilgalaikis turtas, skirtas parduoti, ir nutraukta veikla“, 7-asis TFAS „Finansinės priemonės. Atskleidimas“, 9-asis TFAS „Finansinės priemonės“, 15-asis TFAS „Pajamos pagal sutartis su klientais“, 1-asis tarptautinis apskaitos standartas (TAS) „Finansinių ataskaitų pateikimas“, 7-asis TAS „Pinigų srautų ataskaitos“, 16-asis TAS „Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrengimai“, 19-asis TAS „Išmokos darbuotojams“, 28-asis TAS „Investicijos į asocijuotąsias įmones ir bendras įmones“, 32-asis TAS „Finansinės priemonės. Pateikimas“, 36-asis TAS „Turto vertės sumažėjimas“, 37-asis TAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai ir neapibrėžtasis turtas“, 38-asis TAS „Nematerialusis turtas“, 40-asis TAS „Investicinis turtas“ ir Nuolatinio aiškinimo komiteto (NAK) 27-asis aiškinimas „Sandorių, susijusių su nuoma, esmės įvertinimas“;

(4) 17-ajame TFAS išsamiai aprašytas draudimo sutarčių apskaitos metodas. 17-ojo TFAS tikslas yra užtikrinti, kad įmonė savo finansinėse ataskaitose pateiktų svarbią informaciją, kuri tiksliai atspindėtų draudimo sutartis. Ši informacija suteikia finansinių ataskaitų naudotojams tvirtą pagrindą įvertinti, kokį poveikį draudimo sutartys turi įmonės finansinei būklei, finansiniams veiklos rezultatams ir pinigų srautams;

(5) 17-asis TFAS taikomas draudimo sutartims, perdraudimo sutartims, taip pat investicinėms sutartims su savarankiškais dalyvavimo elementais. Sąjungoje yra daug įvairių gyvybės draudimo ir taupymo senatvei sutarčių, kurių bendra apytikslė įsipareigojimų suma sudaro 5,9 trln. EUR (neskaitant su investiciniais vienetais susietų sutarčių). Keliose valstybėse narėse kai kurios iš tų sutarčių turi tiesioginio dalyvavimo ir savarankiškų elementų, kurie leidžia pasidalyti riziką ir pinigų srautus tarp skirtingų draudėjų kartų;

([1]) OL L 243, 2002 9 11, p. 1.

([2]) 2008 m. lapkričio 3 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1126/2008, priimantis tam tikrus tarptautinius apskaitos standartus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1606/2002 (OL L 320, 2008 11 29, p. 1).

(6) kai kuriose valstybėse narėse gyvybės draudimo sutartys taip pat valdomos iš kartos į kartą, siekiant sumažinti palūkanų normos ir ilgaamžiškumo riziką, ir turi specialią turto, kuriuo grindžiamas draudimo įsipareigojimas, grupę, tačiau tos sutartys neturi tiesioginio dalyvavimo elementų, kaip apibrėžta 17-ajame TFAS. Kai kurioms iš tų sutarčių, atitinkančių Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/138/EB ([3]) reikalavimus, gavus draudimo priežiūros institucijų pritarimą, gali būti taikoma suderinimo korekcija jų „Mokumo II“ koeficientui apskaičiuoti;

(7) Sąjunga gali priimti TASV paskelbtą 17-ąjį TFAS tik tuo atveju, jei jis atitinka Reglamento (EB) Nr. 1606/2002 3 straipsnio 2 dalyje išdėstytus priėmimo kriterijus;

(8) Europos finansinės atskaitomybės patariamosios grupės (EFRAG) nuomonėje dėl tvirtinimo padaryta išvada, kad 17-asis TFAS atitinka Reglamento (EB) Nr. 1606/2002 3 straipsnio 2 dalyje išdėstytus priėmimo kriterijus. Tačiau EFRAG nepasiekė bendro sutarimo dėl to, ar bendrų kelių skirtingų kartų sudarytų sutarčių ir sutarčių su suderintais pinigų srautais grupavimas į metines kohortas atitinka techninius patvirtinimo kriterijus ir ar jis prisidėtų prie Europos visuomenės gerovės. Tai atitinka suinteresuotųjų subjektų pareikštas nuomones dėl EFRAG nuomonės dėl tvirtinimo ir Apskaitos reguliavimo komitete dalyvaujančių valstybių narių ekspertų nuomones;

(9) Sąjungos įmonės turėtų galėti taikyti TASV paskelbtą 17-ąjį TFAS, kad palengvintų įtraukimą į prekybos sąrašus trečiosiose šalyse arba patenkintų pasaulinių investuotojų lūkesčius;

(10) tačiau metinių kohortų kaip draudimo ir investicinių sutarčių grupių apskaitos vieneto reikalavimas ne visada atspindi verslo modelį, taip pat teisines ir sutartines 5 ir 6 konstatuojamosiose dalyse nurodytų bendrų kelių skirtingų kartų sudarytų sutarčių ir sutarčių su suderintais pinigų srautais ypatybes. Tos sutartys sudaro daugiau kaip 70 % visų gyvybės draudimo įsipareigojimų Sąjungoje. Metinių kohortų reikalavimo taikymo tokioms sutartims sąnaudų ir naudos santykis ne visada yra palankus;

(11) atsižvelgiant į tai, kad TFAS taikomi pasaulinėje kapitalo rinkoje, nukrypimai nuo TFAS turėtų būti galimi tik išskirtinėmis aplinkybėmis, o jų taikymo sritis turėtų būti siaura;

(12) todėl, nepaisant šio reglamento priedo A priede pateiktos draudimo sutarčių grupės apibrėžties, Sąjungos įmonėms turėtų būti suteikta galimybė 17-ajame TFAS nustatyto metinių kohortų reikalavimo netaikyti bendroms kelių skirtingų kartų sudarytoms sutartims ir sutartims su suderintais pinigų srautais;

(13) investuotojai turėtų galėti suprasti, ar įmonė sutarčių grupėms pritaikė metinių kohortų reikalavimo išimtį. Todėl pagal 1-ąjį tarptautinį apskaitos standartą „Finansinių ataskaitų pateikimas“ įmonė savo finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte turėtų kaip svarbią apskaitos politikos priemonę atskleisti šios išimties taikymą ir pateikti kitą aiškinamąją informaciją, pvz., apie tai, kuriems portfeliams ji taikė išimtį. Tai neturėtų reikšti, kad atliktas kiekybinis neprivalomo metinių kohortų reikalavimo netaikymo poveikio vertinimas;

(14) Komisija iki 2027 m. gruodžio 31 d. turėtų peržiūrėti metinių kohortų reikalavimo taikymo bendroms kelių skirtingų kartų sudarytoms sutartims ir sutartims su suderintais pinigų srautais išimtį, atsižvelgdama į TASV atliktą 17-ojo TFAS peržiūrą po įgyvendinimo;

(15) todėl Reglamentas (EB) Nr. 1126/2008 turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas;

(16) šiame reglamente nustatytos priemonės atitinka Apskaitos reguliavimo komiteto nuomonę,

([3]) 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/138/EB dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo (Mokumas II) (OL L 335, 2009 12 17, p. 1).

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Reglamento (EB) Nr. 1126/2008 priedas iš dalies keičiamas taip:

a) 17-asis tarptautinis finansinės atskaitomybės standartas (TFAS) „Draudimo sutartys“ įterpiamas, kaip nurodyta šio reglamento priede;

b) 1-asis TFAS „Tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų taikymas pirmą kartą“, 3-asis TFAS „Verslo jungimai“, 5-asis TFAS „Ilgalaikis turtas, skirtas parduoti, ir nutraukta veikla“, 7-asis TFAS „Finansinės priemonės. Atskleidimas“, 9-asis TFAS „Finansinės priemonės“, 15-asis TFAS „Pajamos pagal sutartis su klientais“, 1-asis tarptautinis apskaitos standartas (TAS) „Finansinių ataskaitų pateikimas“, 7-asis TAS „Pinigų srautų ataskaitos“, 16-asis TAS „Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrengimai“, 19-asis TAS „Išmokos darbuotojams“, 28-asis TAS „Investicijos į asocijuotąsias įmones ir bendras įmones“, 32-asis TAS „Finansinės priemonės. Pateikimas“, 36-asis TAS „Turto vertės sumažėjimas“, 37-asis TAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai ir neapibrėžtasis turtas“, 38-asis TAS „Nematerialusis turtas“, 40-asis TAS „Investicinis turtas“ ir Nuolatinio aiškinimo komiteto (NAK) 27-asis aiškinimas „Sandorių, susijusių su nuoma, esmės įvertinimas“ iš dalies keičiami pagal 17-ąjį TFAS, kaip nustatyta šio reglamento priede.

2 straipsnis

1. Visos įmonės 1 straipsnyje nurodytą pataisą taiko ne vėliau kaip nuo pirmų savo finansinių metų, prasidedančių 2023 m. sausio 1 d. arba vėliau, pradžios.

2. Nukrypdama nuo 1 dalies, įmonė gali nuspręsti šio reglamento priedo 22 straipsnyje nustatyto reikalavimo netaikyti:

a) draudimo sutarčių su tiesioginio dalyvavimo elementais ir investicinių sutarčių su savarankiškais dalyvavimo elementais, kaip apibrėžta šio reglamento priedo A priede, ir sutarčių, kurių pinigų srautai daro poveikį kitų sutarčių draudėjams mokamiems pinigų srautams arba kurių pinigų srautams daro poveikį kitų sutarčių draudėjams mokami pinigų srautai, kaip nustatyta to priedo B priedo B67 ir B68 straipsniuose, grupėms;

b) draudimo sutarčių, kurios valdomos skirtingų kartų draudėjų ir atitinka Direktyvos 2009/138/EB 77b straipsnyje nustatytas sąlygas ir kurioms priežiūros institucijos leido taikyti suderinimo korekciją, grupėms.

Kai įmonė netaiko šio reglamento priedo 22 straipsnyje nustatyto reikalavimo pagal 2 dalies a arba b punktą, pagal 1-ąjį tarptautinį apskaitos standartą „Finansinių ataskaitų pateikimas“ aiškinamajame rašte ji turėtų tai atskleisti kaip svarbią apskaitos politikos priemonę ir pateikti kitą aiškinamąją informaciją, pvz., apie tai, kuriems portfeliams ji taikė šią išimtį.

3 straipsnis

Komisija iki 2027 m. gruodžio 31 d. peržiūrės 2 straipsnio 2 dalyje nustatytą neprivalomą išimtį ir prireikus pasiūlys tą išimtį iš dalies pakeisti arba panaikinti.

4 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2021 m. lapkričio 19 d.

Komisijos vardu
Pirmininkė
Ursula VON DER LEYEN

PRIEDAS

17-asis TFAS „Draudimo sutartys“

17-asis tarptautinis finansinės atskaitomybės standartas

„Draudimo sutartys“

TIKSLAS

1. **17-ajame TFAS „Draudimo sutartys“ nustatyti į šio standarto taikymo sritį patenkančių *draudimo sutarčių* pripažinimo, vertinimo, pateikimo ir informacijos atskleidimo principai. 17-ojo TFAS tikslas yra užtikrinti, kad ūkio subjektas pateiktų svarbią informaciją, kuri tiksliai atspindėtų šias sutartis. Ši informacija suteikia finansinių ataskaitų naudotojams pagrindą įvertinti, kokį poveikį draudimo sutartys turi ūkio subjekto finansinei būklei, finansiniams veiklos rezultatams ir pinigų srautams.**

2. Taikydamas 17-ąjį TFAS, ūkio subjektas atsižvelgia į savo reikšmingas teises ir prievoles, nepriklausomai nuo to, ar jos atsiranda pagal sutartis, įstatymus ar kitus teisės aktus. Sutartis yra dviejų ar daugiau šalių susitarimas, kuriuo sukuriamos įgyvendintinos teisės ir vykdytinos prievolės. Galimybė įgyvendinti sutartyje nustatytas teises ir vykdyti prievoles yra teisės klausimas. Sutartys gali būti sudarytos raštu, žodžiu ar numanomos pagal įprastą ūkio subjekto verslo praktiką. Sutarties sąlygos yra visos tiesioginės arba numanomos sutarties sąlygos, tačiau ūkio subjektas nepaiso komercinio pagrindo neturinčių sąlygų (t. y. sąlygų, kurios neturi pastebimo poveikio sutarties ekonominiams aspektams). Numanomos sutarties sąlygos yra įstatymų arba kitų teisės aktų nuostatos. Skirtingose teisinėse jurisdikcijose, sektoriuose ir tarp skirtingų ūkio subjektų taikoma skirtinga sutarčių su klientais sudarymo praktika ir procesai. Be to, jie gali skirtis ir ūkio subjekto viduje (pavyzdžiui, jie gali priklausyti nuo kliento kategorijos arba pažadėtų prekių ar paslaugų pobūdžio).

TAIKYMAS

3. Ūkio subjektas taiko 17-ąjį TFAS:

   a) savo išleidžiamoms draudimo sutartims, įskaitant *perdraudimo sutartis*;

   b) savo turimoms perdraudimo sutartims ir

   c) savo išleidžiamoms *investicinėms sutartims su savarankiškais dalyvavimo elementais*, jeigu ūkio subjektas sudaro ir draudimo sutartis.

4. Visos 17-ojo TFAS nuorodos į draudimo sutartis taip pat taikomos:

   a) turimoms perdraudimo sutartims, išskyrus:

      i) nuorodas į išleidžiamas draudimo sutartis ir

      ii) 60–70A straipsniuose nurodytus atvejus;

   b) 3 straipsnio c punkte nurodytoms investicinėms sutartims su savarankiškais dalyvavimo elementais, išskyrus nuorodas į 3 straipsnio c punkte nurodytas draudimo sutartis ir 71 straipsnyje nurodytus atvejus.

5. Visos 17-ojo TFAS nuorodos į išleidžiamas draudimo sutartis taip pat taikomos draudimo sutartims, kurias ūkio subjektas įsigijo pagal draudimo sutarčių perdavimo sandorį arba verslo jungimo sandorį, išskyrus turimas perdraudimo sutartis.

6. Draudimo sutartis apibrėžta A priede, o draudimo sutarties apibrėžtis paaiškinta B priedo B2–B30 straipsniuose.

7. Ūkio subjektas 17-ojo TFAS netaiko:

   a) gamintojo, tarpininko arba mažmeninės prekybos subjekto suteiktoms su prekių arba paslaugų pardavimu klientui susijusioms garantijoms (žr. 15-ąjį TFAS „Pajamos pagal sutartis su klientais“);

   b) darbdavių turtui ir įsipareigojimams pagal išmokų darbuotojams planus (žr. 19-ąjį TAS „Išmokos darbuotojams“ ir 2-ąjį TFAS „Mokėjimas akcijomis“), taip pat pensinio aprūpinimo įsipareigojimams, apskaitoje registruojamiems pagal nustatytus pensinio aprūpinimo planus (žr. 26-ąjį TAS „Planuojamų pensijų išmokų apskaita ir atskaitomybė“);

c) sutartinėms teisėms arba sutartinėms prievolėms, kurios priklauso nuo nefinansinio straipsnio panaudojimo arba teisės jį panaudoti ateityje (pavyzdžiui, kai kuriems licencijų mokesčiams, autoriniams atlyginimams, kintamiesiems ir kitiems neapibrėžtiesiems nuomos mokesčiams ir panašiems straipsniams, žr. 15-ąjį TFAS, 38-ąjį TAS „Nematerialusis turtas“ ir 16-ąjį TFAS „Nuoma“);

d) gamintojo, tarpininko arba mažmeninės prekybos subjekto suteiktoms likutinės vertės garantijoms ir nuomininko likutinės vertės garantijoms, kai jos yra įterptos į nuomos sutartį (žr. 15-ąjį TFAS ir 16-ąjį TFAS);

e) finansinių garantijų sutartims, išskyrus atvejus, kai jų emitentas anksčiau yra aiškiai nurodęs, kad tokias sutartis jis laiko draudimo sutartimis ir jas registruoja apskaitoje pagal draudimo sutartims taikomus apskaitos principus. Emitentas pasirenka tokioms finansinių garantijų sutartims taikyti arba 17-ąjį TFAS, arba 32-ąjį TAS „Finansinės priemonės. Pateikimas“, 7-ąjį TFAS „Finansinės priemonės. Atskleidimas“ ir 9-ąjį TFAS „Finansinės priemonės“. Šį sprendimą emitentas gali priimti dėl kiekvienos konkrečios sutarties atskirai, bet kiekvienai sutarčiai pasirinktas taikyti sprendimas yra neatšaukiamas;

f) neapibrėžtajam dėl verslo jungimo mokėtinam arba gautinam atlygiui (žr. 3-iąjį TFAS „Verslo jungimai“);

g) draudimo sutartims, pagal kurias ūkio subjektas yra *draudėjas*, nebent tai – turimos perdraudimo sutartys (žr. 3 straipsnio b punktą);

h) kredito kortelių sutartims arba panašioms sutartims, kuriose nustatytos kredito ar mokėjimo sąlygos, atitinkančioms draudimo sutarties apibrėžtį tik tuo atveju, jei ūkio subjektas, nustatydamas sutarties su individualiu klientu kainą, neatspindi su tuo klientu susijusios *draudimo rizikos* vertinimo (žr. 9-ąjį TFAS ir kitus taikytinus TFAS). Tik tuo atveju, kai pagal 9-ąjį TFAS iš ūkio subjekto reikalaujama atskirti į tokią sutartį įterptą draudimo apsaugos komponentą (žr. 9-ojo TFAS 2.1 straipsnio e punkto iv papunktį), ūkio subjektas tam komponentui taiko 17-ąjį TFAS.

8. Kai kurios sutartys atitinka draudimo sutarties apibrėžtį, tačiau jų pagrindinė paskirtis – teikti paslaugas už fiksuotą mokestį. Ūkio subjektas gali pasirinkti tokioms savo išleidžiamoms sutartims vietoj 17-ojo TFAS taikyti 15-ąjį TFAS tik jeigu įvykdomos nustatytos sąlygos. Šį sprendimą ūkio subjektas gali priimti dėl kiekvienos konkrečios sutarties atskirai, bet kiekvienai sutarčiai pasirinktas taikyti sprendimas yra neatšaukiamas. Šios sąlygos yra tokios:

a) nustatydamas sutarties su individualiu klientu kainą, ūkio subjektas neatspindi su tuo klientu susijusios rizikos vertinimo;

b) pagal sutartį klientui kompensuojama teikiant paslaugas, o ne atliekant piniginius mokėjimus ir

c) pagal sutartį perduodama draudimo rizika pirmiausia kyla klientui naudojantis paslaugomis, o ne dėl neaiškumo, susijusio su šių paslaugų savikaina.

8A Tam tikros sutartys atitinka draudimo sutarties apibrėžtį, tačiau kompensacija už *draudžiamuosius įvykius* yra apribota suma, kuri kitu atveju būtų reikalinga draudėjo įsipareigojimui, atsiradusiam pagal sutartį, padengti (pavyzdžiui, paskolos mokėjimų nutraukimas mirties atveju). Ūkio subjektas tokioms savo išleidžiamoms sutartims turi pasirinkti taikyti 17-ąjį TFAS arba 9-ąjį TFAS, nebent tokios sutartys remiantis 7 straipsniu nepatenka į 17-ojo TFAS taikymo sritį. Šį sprendimą ūkio subjektas priima dėl kiekvieno *draudimo sutarčių portfelio* atskirai; kiekvienam portfeliui pasirinktas taikyti sprendimas yra neatšaukiamas.

Draudimo sutarčių jungimas

9. Draudimo sutarčių, sudarytų su ta pačia arba susijusia sandorio šalimi, rinkiniu arba serija galima siekti bendro komercinio poveikio arba sutartys gali būti tam skirtos. Ataskaitose nurodant tokių sutarčių esmę, sutarčių rinkinį arba seriją gali tekti laikyti vienu vienetu. Pavyzdžiui, jeigu teisėmis arba prievolėmis pagal vieną sutartį tik paneigiamos teisės arba prievolės pagal kitą tuo pačiu metu su ta pačia sandorio šalimi sudarytą sutartį, bendras rezultatas yra tai, kad jokių teisių ir prievolių nėra.

Komponentų atskyrimas nuo draudimo sutarties (B31–B35 straipsniai)

10. Draudimo sutartyje gali būti vienas arba keli komponentai, kuriems – jei tai būtų atskiros sutartys – būtų taikomas kitas standartas. Pavyzdžiui, į draudimo sutartį gali būti įtrauktas *investicinis komponentas* arba paslaugų komponentas, išskyrus *draudimo sutarčių paslaugas* (arba abu šie komponentai). Ūkio subjektas sutarties komponentus nustato ir registruoja apskaitoje pagal 11–13 straipsnius.

11. Ūkio subjektas:

a) pagal 9-ąjį TFAS nustato, ar yra įterpta išvestinė finansinė priemonė, kurią reikia atskirti, ir, jeigu yra, kaip tą išvestinę finansinę priemonę registruoti apskaitoje;

b) nuo pagrindinės draudimo sutarties atskiria investicinį komponentą tada ir tik tada, jei investicinis komponentas yra atskiras (žr. B31–B32 straipsnius). Ūkio subjektas atskirtą investicinį komponentą apskaitoje registruoja pagal 9-ąjį TFAS, nebent tai yra investicinė sutartis su savarankiškais dalyvavimo elementais, patenkanti į 17-ojo TFAS taikymo sritį (žr. 3 straipsnio c punktą).

12. Pagal 11 straipsnį atskyręs visus pinigų srautus, susijusius su įterptosiomis išvestinėmis finansinėmis priemonėmis ir atskirais investiciniais komponentais, ūkio subjektas pagal 15-ojo TFAS 7 straipsnį nuo pagrindinės draudimo sutarties turi atskirti visus pažadus perduoti draudėjui atskiras prekes arba paslaugas, išskyrus draudimo sutarčių paslaugas. Ūkio subjektas šiuos pažadus registruoja apskaitoje pagal 15-ąjį TFAS. Jeigu ūkio subjektas atskiria pažadus pagal 15-ojo TFAS 7 straipsnį, jis taiko 17-ojo TFAS B33–B35 straipsnius ir pirminio pripažinimo metu:

a) pagal 15-ąjį TFAS paskirsto pinigų įplaukas tarp draudimo komponento ir visų pažadų perduoti atskiras prekes arba paslaugas, išskyrus draudimo sutarčių paslaugas, ir

b) paskirsto pinigų išmokas tarp draudimo komponento ir visų pažadėtų prekių arba paslaugų, išskyrus draudimo sutarčių paslaugas, kurios registruojamos apskaitoje pagal 15-ąjį TFAS, taip, kad:

i) tiesiogiai su kiekvienu komponentu susijusios pinigų išmokos būtų priskiriamos tam komponentui ir

ii) visos likusios pinigų išmokos būtų paskirstomos sistemiškai ir racionaliai, parodant, kokios ūkio subjekto pinigų išmokos būtų tikėtinos, jeigu tas komponentas būtų atskira sutartis.

13. Atlikęs 11–12 straipsniuose nurodytus veiksmus, ūkio subjektas visiems likusiems pagrindinės draudimo sutarties komponentams taiko 17-ąjį TFAS. Toliau visos 17-ojo TFAS nuorodos į įterptąsias išvestines finansines priemones laikomos nuorodomis į išvestines finansines priemones, kurios nuo pagrindinės draudimo sutarties nebuvo atskirtos, o visos nuorodos į investicinius komponentus laikomos nuorodomis į investicinius komponentus, kurie nuo pagrindinės draudimo sutarties nebuvo atskirti (išskyrus B31–B32 straipsniuose pateiktas nuorodas).

DRAUDIMO SUTARČIŲ JUNGIMO LYGMUO

14. **Ūkio subjektas išskiria draudimo sutarčių portfelius. Portfelį sudaro kartu valdomos panašios rizikos sutartys. Sutartys dėl tos pačios grupės produktų greičiausiai keltų panašią riziką, todėl, jei jos būtų valdomos kartu, greičiausiai būtų įtrauktos į tą patį portfelį. Sutartys dėl skirtingų grupių produktų (pavyzdžiui, fiksuoto anuiteto su viena išmoka ir įprastos trukmės gyvybės draudimo sutartys) greičiausiai keltų ne tokią pačią riziką, todėl greičiausiai būtų įtrauktos į skirtingus portfelius.**

15. **16–24 straipsniai taikomi išleistoms draudimo sutartims. Reikalavimai dėl turimų perdraudimo sutarčių jungimo lygmens išdėstyti 61 straipsnyje.**

16. **Ūkio subjektas suskirsto išleistų draudimo sutarčių portfelį bent į:**

a) **sutarčių, kurios pirminio pripažinimo metu yra nuostolingos, grupę (jei tokių sutarčių yra);**

b) **sutarčių, kurios pirminio pripažinimo metu nepasižymi reikšminga tikimybe vėliau tapti nuostolingomis (jei tokių sutarčių yra), grupę ir**

c) **likusių portfelio sutarčių grupę (jei tokių sutarčių yra).**

17. Jeigu ūkio subjektas turi pagrįstos ir patvirtinamos informacijos, kad galėtų daryti išvadą, jog keletas sutarčių pagal 16 straipsnį priklausys tai pačiai grupei, norėdamas nustatyti, ar sutartys nuostolingos, jis gali vertinti šias keletą sutarčių (žr. 47 straipsnį), taip pat norėdamas nustatyti, ar sutartys nepasižymi reikšminga tikimybe vėliau tapti nuostolingomis, jis gali vertinti šias keletą sutarčių (žr. 19 straipsnį). Jeigu ūkio subjektas neturi pagrįstos ir patvirtinamos informacijos, kad galėtų daryti išvadą, jog keletas sutarčių priklausys tai pačiai grupei, jis sutarčių grupę nustato nagrinėdamas kiekvieną atskirą sutartį.

18. Išleistų sutarčių, kurioms ūkio subjektas taiko įmokų paskirstymo metodą (žr. 53–59 straipsnius), atveju ūkio subjektas daro prielaidą, kad pirminio pripažinimo metu nė viena portfelio sutartis nėra nuostolinga, nebent iš faktų ir aplinkybių būtų matyti, kad yra kitaip. Vertindamas, ar sutartys, kurios pirminio pripažinimo metu nėra nuostolingos, nepasižymi reikšminga tikimybe vėliau tapti nuostolingomis, ūkio subjektas vertina taikytinų faktų ir aplinkybių pokyčių tikimybę.

19. Išleistų sutarčių, kurioms ūkio subjektas netaiko įmokų paskirstymo metodo (žr. 53–54 straipsnius), atveju ūkio subjektas vertina, ar sutartys, kurios pirminio pripažinimo metu nėra nuostolingos, nepasižymi reikšminga tikimybe tapti nuostolingomis:

a) vadovaudamasis prielaidų pokyčio, dėl kurio, jei jis įvyktų, sutartys taptų nuostolingomis, tikimybe;

b) naudodamasis ūkio subjekto vidaus ataskaitose pateiktų įverčių informacija. Taigi, vertindamas, ar sutartys, kurios pirminio pripažinimo metu nėra nuostolingos, nepasižymi reikšminga tikimybe tapti nuostolingomis:

i) ūkio subjektas negali nepaisyti vidaus ataskaitose pateiktos informacijos apie prielaidų dėl įvairių sutarčių pokyčio poveikį galimybei, kad šios sutartys gali tapti nuostolingomis, tačiau

ii) be informacijos, kuri jau pateikta ūkio subjekto vidaus ataskaitose, ūkio subjektas neprivalo rinkti papildomos informacijos apie prielaidų dėl įvairių sutarčių pokyčių poveikį.

20. Jeigu pagal 14–19 straipsnius portfelio sutartys patektų į skirtingas grupes tik dėl to, kad pagal įstatymus arba kitus teisės aktus yra konkrečiai ribojama ūkio subjekto praktinė galimybė skirtingomis savybėmis pasižymintiems draudėjams nustatyti skirtingą kainą arba skirtingą išmokų dydį, ūkio subjektas šias sutartis gali įtraukti į tą pačią grupę. Ūkio subjektas negali šio standarto straipsnio pagal analogiją taikyti kitiems apskaitos straipsniams.

21. Ūkio subjektui leidžiama skaidyti 16 straipsnyje apibrėžtas grupes. Pavyzdžiui, ūkio subjektas gali nuspręsti suskaidyti portfelį į:

a) daugiau grupių, kurios pirminio pripažinimo metu nėra nuostolingos, jeigu ūkio subjekto vidaus ataskaitose pateikiama informacija, pagal kurią galima išskirti:

i) įvairius pelningumo lygmenis arba

ii) įvairias galimybes, kad po pirminio pripažinimo sutartys taps nuostolingomis, ir

b) daugiau negu vieną grupę sutarčių, kurios pirminio pripažinimo metu yra nuostolingos, jeigu ūkio subjekto vidaus ataskaitose pateikiama išsamesnė informacija apie sutarčių nuostolingumo mastą.

22. **Ūkio subjektas negali į tą pačią grupę įtraukti sutarčių, kurių išleidimo datos skiriasi daugiau negu vienais metais. Jei reikia, tuo tikslu ūkio subjektas skirsto 16–21 straipsniuose nurodytas grupes dar smulkiau.**

23. *Draudimo sutarčių grupę* sudaro viena sutartis, jei taip yra taikant 14–22 straipsnius.

24. Ūkio subjektas taiko 17-ojo TFAS pripažinimo ir vertinimo reikalavimus sutarčių grupėms, kurios buvo nustatytos pagal 14–23 straipsnius. Ūkio subjektas sudaro grupes pirminio pripažinimo metu ir įtraukia sutartis į grupes taikydamas 28 straipsnį. Vėliau ūkio subjektas grupių sudėties iš naujo nevertina. Norėdamas įvertinti sutarčių grupę, ūkio subjektas gali *įvykdymo pinigų srautus* vertinti bendresniu sutarčių jungimo lygmeniu negu grupė arba portfelis, jeigu pagal 32 straipsnio a punktą, 40 straipsnio a punkto i papunktį ir 40 straipsnio b punktą atitinkamus įvykdymo pinigų srautus ūkio subjektas gali įtraukti į grupės vertinimą priskirdamas tokius įverčius sutarčių grupėms.

PRIPAŽINIMAS

25. **Ūkio subjektas pripažįsta savo išleidžiamų draudimo sutarčių grupę ne anksčiau kaip:**

a) **sutarčių grupės *draudimo apsaugos laikotarpio* pradžioje;**

b) **tada, kai grupėje sukanka pirmosios draudėjo įmokos terminas, ir**

c) **nuostolingų sutarčių grupės atveju tada, kai grupė tampa nuostolinga.**

26. Jeigu sutartyje mokėjimo terminas nenustatytas, laikoma, kad pirmosios draudėjo įmokos terminas sukako tada, kai įmoka gauta. Taikydamas 16 straipsnį ūkio subjektas privalo nustatyti, ar kuri nors sutartis priskirtina nuostolingų sutarčių grupei, iki ankstesniosios iš 25 straipsnio a ir b punktuose nurodytų datų, jei iš faktų ir aplinkybių matyti, kad tokia grupė yra.

27. [Išbraukta]

28. Ataskaitiniu laikotarpiu pripažindamas draudimo sutarčių grupę ūkio subjektas įtraukia tik tas sutartis, kurios kiekviena atskirai atitinka vieną iš 25 straipsnyje nustatytų kriterijų, ir parengia pirminio pripažinimo datos diskonto normų įverčius (žr. B73 straipsnį) bei ataskaitiniu laikotarpiu suteiktos draudimo apsaugos vienetų įverčius (žr. B119 straipsnį). Pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, pagal 14–22 straipsnius ūkio subjektas gali į grupę įtraukti daugiau sutarčių. Ūkio subjektas įtraukia sutartį į grupę tuo ataskaitiniu laikotarpiu, kuriuo ta sutartis atitinka vieną iš 25 straipsnyje nustatytų kriterijų. Dėl to gali tekti keisti pagal B73 straipsnį nustatytas pirminio pripažinimo datos diskonto normas. Ūkio subjektas taiko pataisytas normas nuo ataskaitinio laikotarpio, kuriuo naujos sutartys įtrauktos į grupę, pradžios.

Draudimo įsigijimo pinigų srautai (B35A–B35D straipsniai)

28A Ūkio subjektas *draudimo įsigijimo pinigų srautus* paskirsto draudimo sutarčių grupėms sistemiškais ir racionaliais metodais, taikydamas B35A–B35B straipsnius, nebent jis pasirenka juos pripažinti sąnaudomis pagal 59 straipsnio a punktą.

28B 59 straipsnio a punkto netaikantis ūkio subjektas sumokėtus draudimo įsigijimo pinigų srautus (arba draudimo įsigijimo pinigų srautus, dėl kurių pripažintas įsipareigojimas taikant kitą TFAS) pripažįsta turtu prieš pripažindamas susijusią draudimo sutarčių grupę. Tokį turtą ūkio subjektas pripažįsta dėl kiekvienos susijusios draudimo sutarčių grupės.

28C Ūkio subjektas turto, susidariusio dėl draudimo įsigijimo pinigų srautų, pripažinimą nutraukia, kai draudimo įsigijimo pinigų srautai įtraukiami į susijusios draudimo sutarčių grupės vertinimą taikant 38 straipsnio c punkto i papunktį arba 55 straipsnio a punkto iii papunktį.

28D Jeigu taikomas 28 straipsnis, ūkio subjektas taiko 28B–28C straipsnius pagal B35C straipsnį.

28E Kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ūkio subjektas įvertina turto, susidariusio dėl draudimo įsigijimo pinigų srautų, atsiperkamumą, jeigu faktai ir aplinkybės rodo, kad turto vertė gali būti sumažėjusi (žr. B35D straipsnį). Jeigu ūkio subjektas nustato vertės sumažėjimo nuostolius, jis koreguoja turto balansinę vertę ir pripažįsta vertės sumažėjimo nuostolius turtu arba nuostoliais.

28F Ūkio subjektas turi pripažinti pelnu arba nuostoliais dalies arba visų vertės sumažėjimo nuostolių, anksčiau pripažintų pagal 28E straipsnį, panaikinimą ir padidinti turto balansinę vertę, jeigu vertės sumažėjimo sąlygos nebeegzistuoja arba pagerėjo.

VERTINIMAS (B36–B119F STRAIPSNIAI)

29. Ūkio subjektas taiko 30–52 straipsnius visoms į 17-ojo TFAS taikymo sritį patenkančioms draudimo sutarčių grupėms su šiomis išimtimis:

a) vertindamas kurį nors iš 53 straipsnyje išdėstytų kriterijų atitinkančias draudimo sutarčių grupes, ūkio subjektas gali supaprastinti grupių vertinimą ir taikyti 55–59 straipsniuose nurodytą įmokų paskirstymo metodą;

b) turimų perdraudimų sutarčių grupėms ūkio subjektas taiko 32–46 straipsnius, kaip to reikalaujama 63–70A straipsniuose. 45 straipsnis (dėl *draudimo sutarčių su tiesioginio dalyvavimo elementais*) ir 47–52 straipsniai (dėl nuostolingų sutarčių) netaikomi turimų perdraudimo sutarčių grupėms;

c) investicinių sutarčių su savarankiškais dalyvavimo elementais grupėms ūkio subjektas taiko 71 straipsniu pakeistus 32–52 straipsnius.

30. Kai ūkio subjektas taiko 21-ąjį TAS „Užsienio valiutos kurso pasikeitimo įtaka“ draudimo sutarčių grupei, kurioje pinigų srautai susidaro užsienio valiuta, jis sutarčių grupę, įskaitant *sutartinės paslaugos maržą*, laiko piniginiu straipsniu.

31. Draudimo sutartis leidžiančio ūkio subjekto finansinėse ataskaitose įvykdymo pinigų srautai neturi atspindėti to ūkio subjekto prievolių neįvykdymo rizikos (prievolių neįvykdymo rizika apibrėžta 13-ajame TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“).

Vertinimas pirminio pripažinimo metu (B36–B95F straipsniai)

32. **Pirminio pripažinimo metu ūkio subjektas vertina draudimo sutarčių grupę pagal šias bendras sumas:**

a) **įvykdymo pinigų srautus, kuriuos sudaro:**

i) **būsimųjų pinigų srautų įverčiai (33–35 straipsniai);**

ii) **korekcija pagal pinigų laiko vertę ir *finansinę riziką*, susijusią su būsimaisiais pinigų srautais, ta apimtimi, kuria finansinė rizika nėra įtraukta į būsimųjų pinigų srautų įverčius (36 straipsnis), ir**

iii) ***rizikos korekcija pagal nefinansinę riziką* (37 straipsnis);**

b) **sutartinės paslaugos maržą, nustatomą pagal 38–39 straipsnius.**

Būsimųjų pinigų srautų įverčiai (B36–B71 straipsniai)

33. **Ūkio subjektas į draudimo sutarčių grupės vertinimą įtraukia visus į kiekvienos grupės sutarties ribas patenkančius būsimuosius pinigų srautus (žr. 34 straipsnį). Pagal 24 straipsnį ūkio subjektas būsimuosius pinigų srautus gali įvertinti bendresniu sutarčių jungimo lygmeniu, o paskui gautus įvykdymo pinigų srautus paskirstyti pagal atskiras sutarčių grupes. Būsimųjų pinigų srautų įverčiai:**

a) **nešališkai apima visą pagrįstą ir patvirtinamą informaciją, kurią ūkio subjektas gali gauti nepatirdamas nepagrįstų išlaidų ir nedėdamas nepagrįstų pastangų, apie šių būsimųjų pinigų srautų sumą, laiką ir neaiškumą (žr. B37–B41 straipsnius). Tuo tikslu ūkio subjektas įvertina tikėtiną visų galimų rezultatų vertę (t. y. dėl visų tikimybių pasvertą vidurkį);**

b) **atspindi ūkio subjekto perspektyvą, jei bet kurio svarbaus rinkos kintamojo įverčiai nuosekliai dera su stebimomis tų kintamųjų rinkos kainomis (žr. B42–B53 straipsnius);**

c) **yra einamieji – įverčiai atspindi vertinimo datos sąlygas, įskaitant tos datos prielaidas dėl ateities (žr. B54–B60 straipsnius);**

d) **yra aiškūs – ūkio subjektas įvertina korekciją pagal nefinansinę riziką atskirai, pagal kitus įverčius (žr. B90 straipsnį). Ūkio subjektas taip pat įvertina pinigų srautus atskirai nuo korekcijos pagal pinigų laiko vertę ir finansinę riziką, nebent pagal tinkamiausią vertinimo metodą šie įverčiai sujungiami (žr. B46 straipsnį).**

34. Pinigų srautai patenka į draudimo sutarties ribas, jeigu susidaro dėl reikšmingų teisių ir prievolių, turimų ataskaitiniu laikotarpiu, kuriuo ūkio subjektas gali priversti draudėją sumokėti įmokas arba kuriuo ūkio subjektas turi reikšmingą prievolę suteikti draudėjui draudimo sutarčių paslaugas (žr. B61–B71 straipsnius). Reikšminga prievolė suteikti draudimo sutarčių paslaugas baigiasi, kai:

a) ūkio subjektas turi praktinę galimybę iš naujo įvertinti konkretaus draudėjo riziką ir pagal tai nustatyti šią riziką visapusiškai atspindinčią kainą arba išmokų dydį arba

b) tenkinami abu šie kriterijai:

i) ūkio subjektas turi praktinę galimybę iš naujo įvertinti draudimo sutarčių portfelio, į kurį įtraukta sutartis, riziką ir pagal tai nustatyti šio portfelio riziką visapusiškai atspindinčią kainą arba išmokų dydį ir

ii) įmokų kainoje iki pakartotinio rizikos įvertinimo dienos neatsižvelgta į riziką, susijusią su laikotarpiais po pakartotinio įvertinimo dienos.

35. Ūkio subjektas įsipareigojimais arba turtu nepripažįsta jokių sumų, susijusių su tikėtinomis įmokomis arba tikėtinomis žalomis, kurios nepatenka į draudimo sutarties ribas. Šios sumos yra susijusios su būsimomis draudimo sutartimis.

Diskonto normos (B72–B85 straipsniai)

36. **Ūkio subjektas koreguoja būsimųjų pinigų srautų įverčius, kad atspindėtų su tais pinigų srautais susijusią pinigų laiko vertę ir finansinę riziką, tokia apimtimi, kokia finansinė rizika nėra įskaičiuota į pinigų srautų įverčius. 33 straipsnyje apibrėžtų būsimųjų pinigų srautų įverčiams taikomos diskonto normos:**

a) **atspindi pinigų laiko vertę, pinigų srautų ypatumus ir draudimo sutarčių likvidumo ypatumus;**

b) **atitinka stebimas dabartines finansinių priemonių, kurių pinigų srautų ypatumai atitinka draudimo sutarčių pinigų srautų ypatumus pagal, pavyzdžiui, laiką, valiutą ir likvidumą, rinkos kainas (jei jos yra) ir**

c) **neapima veiksnių, kurie turi įtakos tokioms stebimoms rinkos kainoms, bet nekeičia draudimo sutarčių būsimųjų pinigų srautų, poveikio.**

Rizikos korekcija pagal nefinansinę riziką (B86–B92 straipsniai)

37. **Ūkio subjektas koreguoja būsimųjų pinigų srautų dabartinės vertės įvertį, kad atspindėtų ūkio subjektui reikalingą atlygį už patiriamą nefinansinės rizikos keliamą neaiškumą dėl pinigų srautų sumos ir laiko.**

Sutartinės paslaugos marža

38. **Sutartinės paslaugos marža yra draudimo sutarčių grupės turto arba įsipareigojimų komponentas, atspindintis neuždirbtą pelną, kurį ūkio subjektas pripažins, kai ateityje suteiks draudimo sutarčių paslaugas. Išskyrus tuos atvejus, kai taikomas 47 straipsnis (dėl nuostolingų sutarčių) arba B123A straipsnis (dėl draudimo pajamų, susijusių su 38 straipsnio c punkto ii papunkčiu), ūkio subjektas sutartinės paslaugos maržą draudimo sutarčių grupės pirminio pripažinimo metu vertina tokia suma, kad nesusidarytų nei pajamos, nei sąnaudos dėl:**

a) **įvykdymo pinigų srautų, įvertintų pagal 32–37 straipsnius, sumos pirminio pripažinimo;**

b) **jokių pagal grupės sutartis susidariusių tos datos pinigų srautų;**

c) **toliau nurodytų straipsnių pripažinimo nutraukimo pirminio pripažinimo datą:**

i) **bet kokio turto, susidariusio dėl draudimo įsigijimo pinigų srautų, pagal 28C straipsnį ir**

ii) **bet kokio turto ar įsipareigojimo, anksčiau pripažinto dėl pinigų srautų, susijusių su sutarčių grupe, kaip nurodyta B66A straipsnyje.**

39. Jeigu draudimo sutartys įsigytos pagal draudimo sutarčių perdavimo sandorį arba verslo jungimo sandorį, kuriam taikomas 3-iasis TFAS, ūkio subjektas pagal B93–B95F straipsnius taiko 38 straipsnį.

Vėlesnis vertinimas

40. **Draudimo sutarčių grupės balansinė vertė kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje apskaičiuojama sudedant:**

a) ***likusios draudimo apsaugos įsipareigojimą*, kurį sudaro:**

i) **su būsima paslauga susiję įvykdymo pinigų srautai, tą datą priskirti grupei ir apskaičiuoti pagal 33–37 ir B36–B92 straipsnius;**

ii) **tos datos grupės sutartinės paslaugos marža, apskaičiuota pagal 43–46 straipsnius, ir**

b) ***patirtų žalų įsipareigojimą*, kurį sudaro tos datos įvykdymo pinigų srautai, susiję su praeityje suteikta paslauga, priskirti grupei ir apskaičiuoti pagal 33–37 ir B36–B92 straipsnius.**

41. **Ūkio subjektas pripažįsta šiuos likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo balansinės vertės pokyčius pajamomis ir sąnaudomis:**

a) **draudimo pajamomis – likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo sumažėjimą dėl per tą laikotarpį suteiktų paslaugų, įvertintą pagal B120–B124 straipsnius;**

b) **draudimo paslaugos sąnaudomis – nuostolingų sutarčių grupių nuostolius ir šių nuostolių panaikinimą (žr. 47–52 straipsnius) ir**

c) **draudimo finansinėmis pajamomis arba sąnaudomis – pinigų laiko vertės poveikį ir finansinės rizikos poveikį, kaip nurodyta 87 straipsnyje.**

42. **Ūkio subjektas pripažįsta šiuos patirtų žalų įsipareigojimo balansinės vertės pokyčius pajamomis ir sąnaudomis:**

a) **draudimo paslaugos sąnaudomis – įsipareigojimo padidėjimą dėl per laikotarpį patirtų žalų ir sąnaudų, išskyrus investicinius komponentus;**

b) **draudimo paslaugos sąnaudomis – visus vėlesnius įvykdymo pinigų srautų pokyčius, susijusius su patirtomis žalomis ir patirtomis sąnaudomis, ir**

c) **draudimo finansinėmis pajamomis arba sąnaudomis – pinigų laiko vertės poveikį ir finansinės rizikos poveikį, kaip nurodyta 87 straipsnyje.**

Sutartinės paslaugos marža (B96–B119B straipsniai)

43. **Sutartinės paslaugos marža ataskaitinio laikotarpio pabaigoje yra draudimo sutarčių grupės pelnas, kuris dar nėra pripažintas pelnu arba nuostoliais, nes yra susijęs su būsima paslauga, kuri turi būti suteikta pagal tos grupės sutartis.**

44. *Draudimo sutarčių be tiesioginio dalyvavimo elementų* atveju sutarčių grupės sutartinės paslaugos maržos balansinė vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje apskaičiuojama ataskaitinio laikotarpio pradžios balansinę vertę koreguojant pagal:

a) visų naujų į grupę įtrauktų sutarčių poveikį (žr. 28 straipsnį);

b) palūkanas, susikaupusias per ataskaitinį laikotarpį nuo sutartinės paslaugos maržos balansinės vertės ir apskaičiuojamas pagal B72 straipsnio b punkte nurodytas diskonto normas;

c) su būsima paslauga susijusius įvykdymo pinigų srautų pokyčius, kaip nurodyta B96–B100 straipsniuose, išskyrus tuos atvejus, kai:

i) įvykdymo pinigų srautai padidėja tiek, kad viršija sutartinės paslaugos maržos balansinę vertę, ir dėl to susidaro nuostolis (žr. 48 straipsnio a punktą), arba

ii) pagal 50 straipsnio b punktą įvykdymo pinigų srautų sumažėjimas priskiriamas prie likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo nuostolio komponento;

d) visus su sutartinės paslaugos marža susijusius valiutos kursų skirtumus ir

e) sumą, kuri dėl per laikotarpį perduotų draudimo sutarčių paslaugų pripažinta draudimo pajamomis ir nustatoma ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (iki bet kokio paskirstymo) likusią sutartinės paslaugos maržą paskirstant dabartiniam ir likusiam draudimo apsaugos laikotarpiui pagal B119 straipsnį.

45. Draudimo sutarčių su tiesioginio dalyvavimo elementais (žr. B101–B118 straipsnius) atveju sutarčių grupės sutartinės paslaugos maržos balansinė vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje yra lygi pagal šio straipsnio a–e punktuose nurodytas sumas pakoreguotai ataskaitinio laikotarpio pradžios balansinei vertei. Ūkio subjektas neprivalo atskirai nustatyti šių korekcijų. Vietoj to galima nustatyti bendrą kai kurių arba visų korekcijų sumą. Šios korekcijos yra:

a) visų naujų į grupę įtrauktų sutarčių poveikis (žr. 28 straipsnį);

b) ūkio subjektui tenkančios *pagrindinių straipsnių* tikrosios vertės dalies sumos pokytis (žr. B104 straipsnio b punkto i papunktį), išskyrus tuos atvejus, kai:

i) taikomas B115 straipsnis (dėl rizikos mažinimo);

ii) ūkio subjektui tenkančios pagrindinių straipsnių tikrosios vertės dalies sumos sumažėjimas viršija sutartinės paslaugos maržos balansinę vertę ir dėl to susidaro nuostolis (žr. 48 straipsnį) arba

iii) dėl ūkio subjektui tenkančios pagrindinių straipsnių tikrosios vertės dalies sumos padidėjimo panaikinama ii papunktyje nurodyta suma;

c) su būsima paslauga susijusių įvykdymo pinigų srautų pokyčiai, kaip nurodyta B101–B118 straipsniuose, išskyrus tuos atvejus, kai:

i) taikomas B115 straipsnis (dėl rizikos mažinimo);

ii) įvykdymo pinigų srautai padidėja tiek, kad viršija sutartinės paslaugos maržos balansinę vertę, ir dėl to susidaro nuostolis (žr. 48 straipsnį), arba

iii) pagal 50 straipsnio b punktą įvykdymo pinigų srautų sumažėjimas priskiriamas prie likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo nuostolio komponento;

d) visų su sutartinės paslaugos marža susijusių valiutos kursų skirtumų poveikis ir

e) suma, kuri dėl per laikotarpį perduotų draudimo sutarčių paslaugų pripažinta draudimo pajamomis ir nustatoma ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (iki bet kokio paskirstymo) likusią sutartinės paslaugos maržą paskirstant dabartiniam ir likusiam draudimo apsaugos laikotarpiui pagal B119 straipsnį.

46. Kai kuriais sutartinės paslaugos maržos pokyčiais kompensuojami likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo įvykdymo pinigų srautų pokyčiai, dėl to bendra likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo balansinė vertė nepakinta. Tą dalį, kuria sutartinės paslaugos maržos pokyčiais likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo įvykdymo pinigų srautų pokyčiai nekompensuojami, ūkio subjektas pagal 41 straipsnį pripažįsta dėl pokyčių susidariusiomis pajamomis ir sąnaudomis.

Nuostolingos sutartys

47. Draudimo sutartis pirminio pripažinimo datą yra nuostolinga, jeigu susumavus sutarčiai priskirtus įvykdymo pinigų srautus, visus praeityje pripažintus draudimo įsigijimo pinigų srautus ir visus pinigų srautus, susidariusius pagal sutartį iki pirminio pripažinimo datos, gautas grynasis rezultatas yra pinigų išmoka. Pagal 16 straipsnio a punktą ūkio subjektas grupuoja tokias sutartis atskirai nuo sutarčių, kurios nėra nuostolingos. Kai taikomas 17 straipsnis, ūkio subjektas gali nustatyti nuostolingų sutarčių grupę vertindamas sutarčių rinkinį, o ne pavienes sutartis. Ūkio subjektas nuostolį dėl nuostolingų sutarčių grupės grynosios pinigų išmokos, dėl kurio grupės įsipareigojimo balansinė vertė yra lygi įvykdymo pinigų srautams, o grupės sutartinė paslaugos marža yra lygi nuliui, pripažįsta pelnu arba nuostoliais.

48. Po vėlesnio vertinimo draudimo sutarčių grupė tampa nuostolinga (arba labiau nuostolinga), jeigu sutartinės paslaugos maržos balansinę vertę viršija šios sumos:

a) su būsima paslauga susiję nepalankūs grupei priskirtų įvykdymo pinigų srautų pokyčiai dėl būsimųjų pinigų srautų įverčių pokyčių ir rizikos korekcijos pagal nefinansinę riziką ir

b) draudimo sutarčių su tiesioginio dalyvavimo elementais grupės atveju ūkio subjektui tenkančios pagrindinių straipsnių tikrosios vertės dalies sumos sumažėjimas.

Pagal 44 straipsnio c punkto i papunktį, 45 straipsnio b punkto ii papunktį ir c punkto ii papunktį ūkio subjektas sutartinės paslaugos maržą viršijančią sumą atitinkantį nuostolį pripažįsta pelnu arba nuostoliais.

49. Ūkio subjektas nustato (arba padidina) nuostolingos grupės likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo nuostolio komponentą, parodydamas pagal 47–48 straipsnius pripažintus nuostolius. Nuostolio komponentas nulemia, kokios sumos pateikiamos pelno arba nuostolių dalyje kaip nuostolingų grupių nuostolius panaikinančios sumos ir vėliau nustatant draudimo pajamas neįtraukiamos.

50. Kai ūkio subjektas pripažįsta nuostolingos draudimo sutarčių grupės nuostolį, jis:

a) vėlesnius 51 straipsnyje nurodytus likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo įvykdymo pinigų srautų pokyčius paskirsto sistemiškai tarp:

i) likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo nuostolio komponento ir

ii) likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo be nuostolio komponento;

b) vien nuostolio komponentui priskirti, kol tas komponentas sumažėja iki nulio:

i) bet kokį su būsima paslauga susijusį vėlesnį grupei priskirtų įvykdymo pinigų srautų sumažėjimą dėl būsimųjų pinigų srautų įverčių pokyčių ir rizikos korekcijos pagal nefinansinę riziką ir

ii) bet kokį vėlesnį ūkio subjektui tenkančios pagrindinių straipsnių tikrosios vertės dalies sumos padidėjimą.

Pagal 44 straipsnio c punkto ii papunktį, 45 straipsnio b punkto iii papunktį ir c punkto iii papunktį ūkio subjektas koreguoja sutartinės paslaugos maržą tik ta dalimi, kuria ji viršija nuostolio komponentui priskirtos sumos sumažėjimą.

51. Pagal 50 straipsnio a punktą paskirstytini vėlesni likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo įvykdymo pinigų srautų pokyčiai yra:

a) žalų ir sąnaudų, atsiradusių pagal likusios draudimo apsaugos įsipareigojimą dėl patirtų draudimo paslaugos sąnaudų, būsimųjų pinigų srautų dabartinės vertės įverčiai;

b) rizikos korekcijos pagal nefinansinę riziką pokyčiai, dėl rizikos mažėjimo pripažinti pelnu arba nuostoliais, ir

c) draudimo finansinės pajamos arba sąnaudos.

52. Pagal 50 straipsnio a punkte reikalaujamą sistemiško paskirstymo metodą bendros sumos, pagal 48–50 straipsnius priskiriamos nuostolio komponentui, iki sutarčių grupės draudimo apsaugos laikotarpio pabaigos tampa lygios nuliui.

Įmokų paskirstymo metodas

53. Ūkio subjektas gali supaprastinti draudimo sutarčių grupės vertinimą ir taikyti 55–59 straipsniuose išdėstytą įmokų paskirstymo metodą tada ir tik tada, jeigu sudarant grupę:

a) ūkio subjektas pagrįstai tikisi, kad taikant tokį supaprastinimą gautas likusios grupės draudimo apsaugos įsipareigojimo įvertinimo rezultatas reikšmingai nesiskirs nuo rezultato, kuris būtų gautas taikant 32–52 straipsnių reikalavimus, arba

b) kiekvienos į grupę įtrauktos sutarties draudimo apsaugos laikotarpis (įskaitant draudimo sutarčių paslaugas, atsirandančias dėl visų įmokų, patenkančių į tą datą pagal 34 straipsnį nustatytas sutarties ribas) yra vieni metai arba trumpesnis.

54. 53 straipsnio a punkte nurodytas kriterijus netenkinamas, jeigu sudarydamas grupę ūkio subjektas numato, jog įvykdymo pinigų srautai reikšmingai kis ir tai turės įtakos likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo vertinimui per laikotarpį, iki kol buvo patirta žala. Didesnis įvykdymo pinigų srautų kintamumas priklauso, pavyzdžiui, nuo:

a) su bet kuria į sutartis įterpta išvestine finansine priemone susijusių būsimųjų pinigų srautų dydžio ir

b) sutarčių grupės draudimo apsaugos laikotarpio trukmės.

55. Ūkio subjektas vertina likusios draudimo apsaugos įsipareigojimą pagal įmokų paskirstymo metodą taip:

a) pirminio pripažinimo metu įsipareigojimo balansinė vertė apskaičiuojama:

i) iš pirminio pripažinimo metu gautų įmokų (jei jų yra)

ii) atimant visus tos datos draudimo įsigijimo pinigų srautus, nebent ūkio subjektas nusprendžia mokėjimus pripažinti sąnaudomis pagal 59 straipsnio a punktą, ir

iii) pridedant arba atimant kiekvieną sumą, kuri susidaro tą datą nutraukus pripažinimą:

1. bet kokio turto, susidariusio dėl draudimo įsigijimo pinigų srautų, pagal 28C straipsnį ir

2. bet kokio turto ar įsipareigojimo, anksčiau pripažinto dėl pinigų srautų, susijusių su sutarčių grupe, kaip nurodyta B66A straipsnyje;

b) kiekvieno vėlesnio ataskaitinio laikotarpio pabaigoje įsipareigojimo balansinė vertė yra apskaičiuojama prie balansinės vertės ataskaitinio laikotarpio pradžioje:

i) pridedant per laikotarpį gautas įmokas;

ii) atimant draudimo įsigijimo pinigų srautus, nebent ūkio subjektas nusprendžia mokėjimus pripažinti sąnaudomis pagal 59 straipsnio a punktą;

iii) pridedant visas su draudimo įsigijimo pinigų srautų amortizacija susijusias sumas, kurios per ataskaitinį laikotarpį buvo pripažintos sąnaudomis, nebent ūkio subjektas nusprendžia draudimo įsigijimo pinigų srautus pripažinti sąnaudomis pagal 59 straipsnio a punktą;

iv) pridedant visas finansavimo komponento korekcijas pagal 56 straipsnį;

v) atimant sumą, kuri buvo pripažinta tuo laikotarpiu suteiktų paslaugų draudimo pajamomis (žr. B126 straipsnį), ir

vi) atimant visus sumokėtus arba prie patirtų žalų įsipareigojimo perkeltus investicinius komponentus.

56. Jeigu į grupės draudimo sutartis įtrauktas reikšmingas finansavimo komponentas, ūkio subjektas koreguoja likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo balansinę vertę taip, kad atspindėtų pinigų laiko vertę ir finansinės rizikos poveikį, taikydamas 36 straipsnyje nurodytas pirminio pripažinimo metu nustatytas diskonto normas. Ūkio subjektas neprivalo koreguoti likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo balansinės vertės, kad atspindėtų pinigų laiko vertę ir finansinės rizikos poveikį, jeigu pirminio pripažinimo metu numato, kad laikotarpis nuo kiekvienos paslaugų dalies suteikimo iki su ja susijusios įmokos mokėjimo termino bus ne ilgesnis kaip vieni metai.

57. Jeigu bet kuriuo draudimo apsaugos laikotarpio momentu iš faktų ir aplinkybių matyti, kad draudimo sutarčių grupė yra nuostolinga, ūkio subjektas apskaičiuoja skirtumą tarp:

a) pagal 55 straipsnį nustatytos likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo balansinės vertės ir

b) įvykdymo pinigų srautų, susijusių su likusia grupės draudimo apsauga, pagal 33–37 ir B36–B92 straipsnius. Tačiau, jeigu taikydamas 59 straipsnio b punktą ūkio subjektas patirtų žalų įsipareigojimo nekoreguoja pagal pinigų laiko vertę ir finansinės rizikos poveikį, jis į įvykdymo pinigų srautus neįtraukia jokios korekcijos.

58. Ta apimtimi, kuria 57 straipsnio b punkte nurodyti įvykdymo pinigų srautai viršija 57 straipsnio a punkte nurodytą balansinę vertę, ūkio subjektas pripažįsta nuostolį pelnu arba nuostoliais ir padidina likusios draudimo apsaugos įsipareigojimą.

59. Taikydamas įmokų paskirstymo metodą ūkio subjektas:

a) gali pasirinkti bet kuriuos draudimo įsigijimo pinigų srautus pripažinti sąnaudomis, kai patiria tas išlaidas, jeigu nė vienos grupės sutarties draudimo apsaugos laikotarpis pripažinimo metu nėra ilgesnis negu vieni metai;

b) su draudimo sutarčių grupe susijusių patirtų žalų įsipareigojimą vertina pagal įvykdymo pinigų srautus, susijusius su patirtomis žalomis, pagal 33–37 ir B36–B92 straipsnius. Tačiau ūkio subjektas neprivalo koreguoti būsimųjų pinigų srautų pagal pinigų laiko vertę arba finansinės rizikos poveikį, jeigu numato, kad šie pinigų srautai bus išmokėti arba gauti per vienus metus arba per trumpesnį laiką nuo dienos, kai patirta žala.

Turimos perdraudimo sutartys

60. 17-ojo TFAS reikalavimai turimoms perdraudimo sutartims keičiami taip, kaip nurodyta 61–70A straipsniuose.

61. Ūkio subjektas skaido turimų perdraudimo sutarčių portfelius pagal 14–24 straipsnius, išskyrus tai, kad tų straipsnių nuorodos į nuostolingas sutartis yra laikomos nuorodomis į sutartis, pagal kurias pirminio pripažinimo metu buvo susidaręs grynasis pelnas. Kai kurioms turimoms perdraudimo sutartims taikant 14–24 straipsnius bus gauta iš vienos sutarties sudaryta grupė.

Pripažinimas

62. Užuot taikęs 25 straipsnį, ūkio subjektas pripažįsta turimų perdraudimo sutarčių grupę ankstesnę iš šių datų:

a) turimų perdraudimo sutarčių grupės draudimo apsaugos laikotarpio pradžioje ir

b) datą, kurią ūkio subjektas pripažįsta nuostolingą pagrindinių draudimo sutarčių grupę pagal 25 straipsnio c punktą, jeigu ūkio subjektas susijusią turimą perdraudimo sutartį turimų perdraudimo sutarčių grupėje sudarė tą datą arba anksčiau.

62A Nepaisydamas 62 straipsnio a punkto, ūkio subjektas atideda turimų perdraudimo sutarčių, kuriomis suteikiama proporcinga draudimo apsauga, grupės pripažinimą iki pagrindinės draudimo sutarties pirminio pripažinimo datos, jeigu ta data yra vėlesnė nei turimų perdraudimo sutarčių grupės draudimo apsaugos laikotarpio pradžia.

Vertinimas

63. Tais atvejais, kai ūkio subjektas turimoms perdraudimo sutartims taiko 32–36 straipsnių vertinimo reikalavimus, o pagrindinės sutartys taip pat vertinamos pagal tuos straipsnius, nustatydamas turimų perdraudimo sutarčių grupės būsimųjų pinigų srautų dabartinės vertės įverčius ir pagrindinių draudimo sutarčių grupės (-ių) būsimųjų pinigų srautų dabartinės vertės įverčius, ūkio subjektas taiko nuosekliai derančias prielaidas. Ūkio subjektas taip pat į turimų perdraudimo sutarčių grupės būsimųjų pinigų srautų dabartinės vertės įverčius įskaičiuoja visos rizikos, kad perdraudimo sutarties emitentas neįvykdys prievolių, poveikį, įskaitant užstato ir nuostolių dėl ginčų poveikius.

64. Užuot taikęs 37 straipsnį ūkio subjektas nustato rizikos korekciją pagal nefinansinę riziką taip, kad ji atspindėtų riziką, kurią perdraudimo sutarčių grupės turėtojas perduoda tų sutarčių emitentui.

65. 38 straipsnio reikalavimai dėl sutartinės paslaugos maržos nustatymo pirminio pripažinimo metu yra keičiami taip, kad atspindėtų faktą, jog pagal turimų perdraudimo sutarčių grupę neuždirbto pelno nėra ir kad veikiau dėl perdraudimo pirkimo susidaro grynosios išlaidos arba grynasis pelnas. Todėl, jeigu netaikomas 65A straipsnis, pirminio pripažinimo metu ūkio subjektas pripažįsta visas turimų perdraudimo sutarčių grupės pirkimo grynąsias išlaidas arba grynąjį pelną kaip sutartinės paslaugos maržą ir ją apskaičiuoja sudėdamas:

a) įvykdymo pinigų srautus;

b) tą datą nutraukto turto arba įsipareigojimo, anksčiau pripažinto dėl pinigų srautų, susijusių su turimų perdraudimo sutarčių grupe, pripažinimo sumą;

c) visus tą datą susidariusius pinigų srautus ir

d) bet kokias pajamas, pripažintas pelnu arba nuostoliais pagal 66A straipsnį.

65A Jeigu perdraustos draudimo apsaugos pirkimo grynosios išlaidos yra susijusios su įvykiais, kurie įvyko anksčiau, negu buvo nupirkta turimų perdraudimo sutarčių grupė, nepriklausomai nuo B5 straipsnio reikalavimų, ūkio subjektas iš karto pripažįsta tokias išlaidas pelno arba nuostolių dalyje sąnaudomis.

66. Užuot taikęs 44 straipsnį, ūkio subjektas turimų perdraudimo sutarčių grupės sutartinės paslaugos maržą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje apskaičiuoja ataskaitinio laikotarpio pradžios balansinę vertę pakoreguodamas pagal:

a) visų naujų į grupę įtrauktų sutarčių poveikį (žr. 28 straipsnį);

b) palūkanas, susikaupusias nuo sutartinės paslaugos maržos balansinės vertės, apskaičiuojamas pagal B72 straipsnio b punkte nurodytas diskonto normas;

ba) pajamas, ataskaitiniu laikotarpiu pripažintas pelnu arba nuostoliais pagal 66A straipsnį;

bb) nuostolių susigrąžinimo komponentą panaikinančias sumas, pripažintas pagal 66B straipsnį (žr. B119F straipsnį), jeigu tos sumos nėra turimų perdraudimo sutarčių grupės įvykdymo pinigų srautų pokyčiai;

c) įvykdymo pinigų srautų pokyčius, apskaičiuojamus pagal B72 straipsnio c punkte nurodytas diskonto normas, ta apimtimi, kuria pokytis yra susijęs su būsima paslauga, nebent:

i) pokytis atsiranda dėl įvykdymo pinigų srautų, priskirtų pagrindinių draudimo sutarčių grupei, pokyčio, kuriuo pagrindinių draudimo sutarčių grupės sutartinės paslaugos marža nekoreguojama, arba

ii) pokytis atsiranda dėl 57–58 straipsnių (dėl nuostolingų sutarčių) taikymo, jeigu ūkio subjektas pagrindinių draudimo sutarčių grupę vertina taikydamas įmokų paskirstymo metodą;

d) visų su sutartinės paslaugos marža susijusių valiutos kursų skirtumų poveikį ir

e) sumą, kuri dėl per laikotarpį gautų paslaugų pripažinta pelnu arba nuostoliais ir nustatoma ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (iki bet kokio paskirstymo) likusią sutartinės paslaugos maržą paskirstant dabartiniam ir likusiam turimų perdraudimo sutarčių draudimo apsaugos laikotarpiui pagal B119 straipsnį.

66A Ūkio subjektas turi koreguoti turimų perdraudimo sutarčių grupės sutartinės paslaugos maržą ir atitinkamai pripažinti pajamas, kai jis pripažįsta nuostolį nuostolingos pagrindinių draudimo sutarčių grupės pirminio pripažinimo metu arba nuostolingų pagrindinių sutarčių įtraukimo į grupę metu (žr. B119C–B119E straipsnius).

66B Ūkio subjektas nustato (arba pakoreguoja) turimų perdraudimo sutarčių grupės likusios draudimo apsaugos turto nuostolių susigrąžinimo komponentą, parodydamas susigrąžintus nuostolius, pripažintus pagal 66 straipsnio c punkto i–ii papunkčius ir 66A straipsnį. Nuostolių susigrąžinimo komponentas nulemia, kokios sumos pateikiamos pelno arba nuostolių dalyje kaip susigrąžintus nuostolius dėl turimų perdraudimo sutarčių panaikinančios sumos ir vėliau paskirstant perdraudikui sumokamas įmokas neįtraukiamos (žr. B119F straipsnį).

67. Įvykdymo pinigų srautų pokyčiai dėl rizikos, kad turimos perdraudimo sutarties emitentas nevykdys prievolių, pokyčių nėra susiję su būsima paslauga ir jais sutartinė paslaugos marža nekoreguojama.

68. Turimos perdraudimo sutartys negali būti nuostolingos. Atitinkamai 47–52 straipsnių reikalavimai netaikomi.

Įmokų paskirstymo metodo taikymas turimoms perdraudimo sutartims

69. Ūkio subjektas gali taikyti 55–56 ir 59 straipsniuose išdėstytą įmokų paskirstymo metodą (jį pritaikęs pagal turimų perdraudimo sutarčių ypatumus, jei jie skiriasi nuo išleistų draudimo sutarčių, pavyzdžiui, sąnaudų susidarymą arba sąnaudų, o ne pajamų mažinimą) ir taip supaprastinti turimų perdraudimo sutarčių grupės vertinimą, jeigu sudarydamas grupę:

a) ūkio subjektas pagrįstai tikisi, kad gautas įvertinimo rezultatas reikšmingai nesiskirs nuo rezultato, kuris būtų gautas taikant 63–68 straipsnių reikalavimus, arba

b) kiekvienos į grupę įtrauktos turimos perdraudimo sutarties draudimo apsaugos laikotarpis (įskaitant draudimo apsaugą, atsirandančią pagal visas tą datą į pagal 34 straipsnį nustatytas sutarties ribas patenkančias įmokas) yra vieni metai arba trumpesnis.

70. Ūkio subjektas negali įvykdyti 69 straipsnio a punkto sąlygos, jeigu sudarydamas grupę numato, jog įvykdymo pinigų srautai reikšmingai kis ir tai turės įtakos likusios draudimo apsaugos turto vertinimui per laikotarpį, iki kol buvo patirta žala. Didesnis įvykdymo pinigų srautų kintamumas priklauso, pavyzdžiui, nuo:

a) su bet kuria į sutartis įterpta išvestine finansine priemone susijusių būsimųjų pinigų srautų dydžio ir

b) turimų perdraudimo sutarčių grupės draudimo apsaugos laikotarpio trukmės.

70A Jeigu ūkio subjektas turimų perdraudimo sutarčių grupę vertina taikydamas įmokų paskirstymo metodą, jis turi taikyti 66A straipsnį koreguodamas likusios draudimo apsaugos turto balansinę vertę, o ne sutartinės paslaugos maržą.

Investicinės sutartys su savarankiškais dalyvavimo elementais

71. Pagal investicinę sutartį su savarankiškais dalyvavimo elementais reikšminga draudimo rizika nėra perduodama. Todėl draudimo sutartims taikomi 17-ojo TFAS reikalavimai investicinėms sutartims su savarankiškais dalyvavimo elementais yra keičiami taip:

a) pirminio pripažinimo data (žr. 25 ir 28 straipsnius) yra data, kurią ūkio subjektas tampa sutarties šalimi;

b) sutarties ribos (žr. 34 straipsnį) keičiamos taip, kad pinigų srautai patektų į sutarties ribas tada, jei susidaro dėl reikšmingos ūkio subjekto prievolės perduoti pinigus dabartinę arba būsimą datą. Ūkio subjektas reikšmingos prievolės perduoti pinigus neturi, jeigu turi praktinę galimybę nustatyti pažado perduoti pinigus kainą, kuri visapusiškai atspindėtų pažadėtą pinigų sumą ir susijusią riziką;

c) sutartinės paslaugos maržos paskirstymas (žr. 44 straipsnio e punktą ir 45 straipsnio e punktą) keičiamas taip, kad ūkio subjektas sistemiškai pripažintų sutartinės paslaugos maržą sutarčių grupės galiojimo laikotarpiu taip, kad būtų atsižvelgta į investicinių paslaugų perdavimą pagal sutartį.

KEITIMAS IR PRIPAŽINIMO NUTRAUKIMAS

Draudimo sutarties keitimas

72. Jeigu draudimo sutarties sąlygos keičiamos, pavyzdžiui, sutarties šalių susitarimu arba dėl teisės akto pakeitimo, ūkio subjektas nutraukia pradinės sutarties pripažinimą, o pakeistą sutartį pripažįsta kaip naują sutartį, taikydamas 17-ąjį TFAS arba kitus taikytinus standartus tada ir tik tada, jeigu įvykdoma kuri nors iš a–c punktuose nustatytų sąlygų. Sutarties sąlygose numatytos teisės įgyvendinimas nėra sutarties pakeitimas. Sąlygos yra tokios:

a) jeigu pakeistos sąlygos būtų buvusios įtrauktos sudarant sutartį:

   i) pagal 3–8A straipsnius pakeistai sutarčiai 17-asis TFAS nebūtų buvęs taikomas;

   ii) ūkio subjektas būtų atskyręs įvairius komponentus nuo pagrindinės draudimo sutarties pagal 10–13 straipsnius ir dėl to būtų atsiradusi kita draudimo sutartis, kuriai 17-asis TFAS būtų buvęs taikomas;

   iii) pagal 34 straipsnį pakeistos sutarties ribos būtų buvusios iš esmės skirtingos arba

   iv) pagal 14–24 straipsnius pakeista sutartis būtų buvusi įtraukta į kitą sutarčių grupę;

b) pradinė sutartis atitiko *draudimo sutarties su tiesioginio dalyvavimo elementais* apibrėžtį, tačiau pakeista sutartis šios apibrėžties nebeatitinka, arba atvirkščiai, arba

c) ūkio subjektas taikė pradinei sutarčiai 53–59 arba 69–70 straipsniuose nurodytą įmokų paskirstymo metodą, tačiau dėl pakeitimų sutartis nebeatitinka 53 arba 69 straipsnyje nustatytų metodo taikymo kriterijų.

73. Jeigu sutarties pakeitimas neatitinka nė vienos 72 straipsnyje nurodytos sąlygos, ūkio subjektas dėl pakeitimo atsiradusius pinigų srautų pokyčius laiko įvykdymo pinigų srautų įverčių pokyčiais ir taiko 40–52 straipsnius.

Pripažinimo nutraukimas

74. **Ūkio subjektas nutraukia draudimo sutarties pripažinimą tada ir tik tada, kai:**

a) **ji panaikinama, t. y. kai baigiasi draudimo sutartyje nustatytos prievolės galiojimas, prievolė įvykdoma arba anuliuojama; arba**

b) **susiklosto bet kuri iš 72 straipsnyje nurodytų sąlygų.**

75. Jeigu draudimo sutartis panaikinama, ūkio subjektas nebepatiria rizikos, todėl nebeprivalo perduoti jokių ekonominių išteklių draudimo sutarčiai vykdyti. Pavyzdžiui, kai ūkio subjektas perka perdraudimą, jis nutraukia pagrindinės (-ių) draudimo sutarties (-čių) pripažinimą tada ir tik tada, kai pagrindinė (-ės) draudimo sutartis (-ys) panaikinama (-os).

76. Nutraukdamas draudimo sutarties pripažinimą sutarčių grupėje ūkio subjektas taiko šiuos 17-ojo TFAS reikalavimus:

a) grupei priskirti įvykdymo pinigų srautai koreguojami eliminuojant būsimųjų pinigų srautų dabartinę vertę ir rizikos korekciją pagal nefinansinę riziką, susijusią su teisėmis ir prievolėmis, kurių pripažinimas grupėje nutrauktas, pagal 40 straipsnio a punkto i papunktį ir b punktą;

b) grupės sutartinės paslaugos marža koreguojama pagal a punkte aprašytą įvykdymo pinigų srautų pokytį taip, kaip reikalaujama 44 straipsnio c punkte ir 45 straipsnio c punkte, nebent taikomas 77 straipsnis, ir

c) numatomų likusių draudimo sutarčių paslaugų apsaugos vienetų skaičius koreguojamas, kad atitiktų draudimo apsaugos vienetų, kurių pripažinimas grupėje nutrauktas, skaičių, o sutartinės paslaugos maržos suma, per laikotarpį pripažinta pelnu arba nuostoliais, koreguojama remiantis šiuo pakoreguotu skaičiumi pagal B119 straipsnį.

77. Kai ūkio subjektas nutraukia draudimo sutarties pripažinimą, nes perduoda sutartį trečiajai šaliai arba nutraukia draudimo sutarties pripažinimą ir pagal 72 straipsnį pripažįsta naują sutartį, užuot taikęs 76 straipsnio b punktą ūkio subjektas:

a) koreguoja grupės, kurioje sutarties pripažinimas nutrauktas, sutartinės paslaugos maržą taip, kaip reikalaujama 44 straipsnio c punkte ir 45 straipsnio c punkte, atsižvelgdamas į skirtumą tarp i papunkčio ir ii papunkčio (jei sutartys perduodamos trečiajai šaliai) arba iii papunkčio (jei sutarčių pripažinimas nutraukiamas pagal 72 straipsnį):

   i) draudimo sutarčių grupės balansinės vertės pokyčio dėl sutarties pripažinimo nutraukimo pagal 76 straipsnio a punktą;

   ii) trečiosios šalies nustatytos įmokos;

   iii) įmokos, kurią ūkio subjektas būtų nustatęs, jei sutarties pakeitimo datą būtų sudaręs sutartį naujos sutarties sąlygas atitinkančiomis sąlygomis, atėmus visas papildomas įmokas, kurias reikalaujama sumokėti už pakeitimą;

b) įvertina naują pagal 72 straipsnį pripažįstamą sutartį, laikydamasis prielaidos, kad ūkio subjektas pakeitimo datą gavo a punkto iii papunktyje nurodytą įmoką.

PATEIKIMAS FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITOJE

78. **Ūkio subjektas finansinės būklės ataskaitoje atskirai pateikia šių portfelių balansines vertes:**

a) **išleistų draudimo sutarčių portfelių, kurie yra turtas;**

b) **išleistų draudimo sutarčių portfelių, kurie yra įsipareigojimai;**

c) **turimų perdraudimo sutarčių portfelių, kurie yra turtas, ir**

d) **turimų perdraudimo sutarčių portfelių, kurie yra įsipareigojimai.**

79. Ūkio subjektas įtraukia visą pagal 28B straipsnį pripažintą turtą, susidariusį dėl draudimo įsigijimo pinigų srautų, į išleistų draudimo sutarčių susijusių portfelių balansinę vertę, o visą turtą arba įsipareigojimus, susidariusius dėl pinigų srautų, susijusių su turimų perdraudimo sutarčių portfeliais (žr. 65 straipsnio b punktą), – į turimų perdraudimo sutarčių portfelių balansinę vertę.

PRIPAŽINIMAS IR PATEIKIMAS FINANSINIŲ VEIKLOS REZULTATŲ ATASKAITOJE (-SE) (B120–B136 STRAIPSNIAI)

80. **Pagal 41 ir 42 straipsnius ūkio subjektas suskaido pelno (nuostolių) ir kitų bendrųjų pajamų ataskaitoje (-se) (toliau – finansinių veiklos rezultatų ataskaita (-os)) pripažintas sumas į:**

a) **draudimo paslaugos rezultatą (83–86 straipsniai), kurį sudaro draudimo pajamos ir draudimo paslaugos sąnaudos, ir**

b) **draudimo finansines pajamas arba sąnaudas (87–92 straipsniai).**

81. Ūkio subjektas neprivalo skaidyti rizikos korekcijos pagal nefinansinę riziką pokyčio į draudimo paslaugos rezultatą ir draudimo finansines pajamas arba sąnaudas. Jeigu ūkio subjektas tokio skaidymo neatlieka, jis visą rizikos korekcijos pagal nefinansinę riziką pokytį įtraukia į draudimo paslaugos rezultatą.

82. **Ūkio subjektas pateikia turimų perdraudimo sutarčių pajamas arba sąnaudas atskirai nuo išleistų draudimo sutarčių sąnaudų arba pajamų.**

Draudimo paslaugos rezultatas

83. **Ūkio subjektas pelno arba nuostolių dalyje pateikia draudimo pajamas, susidariusias pagal išleistų draudimo sutarčių grupes. Draudimo pajamos atspindi pagal draudimo sutarčių grupę suteiktas paslaugas ir parodomos suma, atitinkančia atlygį, į kurį ūkio subjektas tikisi įgyti teisę mainais už tas paslaugas. B120–B127 straipsniuose išsamiau nurodyta, kaip ūkio subjektas vertina draudimo pajamas.**

84. **Ūkio subjektas pelno arba nuostolių dalyje pateikia patirtas išleistų draudimo sutarčių grupės draudimo paslaugos sąnaudas, kurias sudaro patirtos žalos (išskyrus investicinių komponentų grąžinimą), kitos patirtos draudimo paslaugos sąnaudos ir kitos 103 straipsnio b punkte apibrėžtos sumos.**

85. **Į pelno arba nuostolių dalyje pateikiamas draudimo pajamas ir draudimo paslaugos sąnaudas neįtraukiami jokie investiciniai komponentai. Ūkio subjektas pelno arba nuostolių dalyje įmokų informacijos neteikia, jeigu ta informacija neatitinka 83 straipsnio.**

86. Ūkio subjektas gali pateikti turimų perdraudimo sutarčių grupės pajamas arba sąnaudas (žr. 60–70A straipsnius), išskyrus draudimo finansines pajamas arba sąnaudas, viena suma arba ūkio subjektas gali atskirai pateikti iš perdraudiko susigrąžintas sumas ir paskirstyti sumokėtas įmokas, kurių visų grynoji suma lygi pirmiau nurodytai vienai sumai. Jeigu ūkio subjektas atskirai pateikia iš perdraudiko susigrąžintas sumas ir paskirsto sumokėtas įmokas, jis:

a) perdraudimo pinigų srautus, kurie priklauso nuo žalų, susijusių su pagrindinėmis sutartimis, laiko žalų, kurių kompensaciją tikimasi gauti pagal turimą perdraudimo sutartį, dalimi;

b) sumas, kurias tikisi gauti iš perdraudiko ir kurios nepriklauso nuo žalų, susijusių su pagrindinėmis sutartimis (pavyzdžiui, kai kurių rūšių perdraudimo komisinis užmokestis), laiko perdraudikui mokėtinų įmokų sumažėjimu;

ba) pripažintas sumas, susijusias su nuostolių susigrąžinimu pagal 66 straipsnio c punkto i–ii papunkčius ir 66A–66B straipsnius, laiko iš perdraudiko susigrąžintomis sumomis ir

c) sumokėtų įmokų paskirstymą pateikia ne kaip pajamų sumažėjimą.

Draudimo finansinės pajamos arba sąnaudos (žr. B128–B136 straipsnius)

87. **Draudimo finansinės pajamos arba sąnaudos apima draudimo sutarčių grupės balansinės vertės pokytį, kuris atsiranda dėl:**

a) **pinigų laiko vertės poveikio ir pinigų laiko vertės pokyčių ir**

b) **finansinės rizikos poveikio ir finansinės rizikos pokyčių, tačiau**

c) **išskyrus visus draudimo sutarčių su tiesioginio dalyvavimo elementais grupių pokyčius, pagal kuriuos būtų koreguojama sutartinės paslaugos marža, tačiau to nedaroma, kai taikomi 45 straipsnio b punkto ii ir iii papunkčiai ir c punkto ii ir iii papunkčiai. Jie įtraukiami į draudimo paslaugos sąnaudas.**

87A **Ūkio subjektas turi taikyti:**

a) **B117A straipsnį draudimo finansinėms pajamoms arba sąnaudoms, susidarančioms dėl B115 straipsnio taikymo (rizikos mažinimas), ir**

b) **88 ir 89 straipsnius visoms kitoms draudimo finansinėms pajamoms arba sąnaudoms.**

88. **Taikydamas 87A straipsnio b punktą, išskyrus tuos atvejus, kai taikomas 89 straipsnis, ūkio subjektas priima apskaitos politikos sprendimą, ar:**

a) **įtraukti laikotarpio draudimo finansines pajamas arba sąnaudas į pelną arba nuostolius, ar**

b) **suskaidyti laikotarpio draudimo finansines pajamas arba sąnaudas ir į pelną arba nuostolius įtraukti sumą, nustatytą pagal B130–B133 straipsnius sistemiškai paskirsčius tikėtinas bendras draudimo finansines pajamas arba sąnaudas per visą sutarčių grupės laikotarpį.**

89. **Taikydamas 87A straipsnio b punktą, draudimo sutarčių su tiesioginio dalyvavimo elementais atveju, kai ūkio subjektas turi pagrindinius straipsnius, ūkio subjektas priima apskaitos politikos sprendimą, ar:**

a) **įtraukti laikotarpio draudimo finansines pajamas arba sąnaudas į pelną arba nuostolius, ar**

b) **suskaidyti laikotarpio draudimo finansines pajamas arba sąnaudas ir į pelną arba nuostolius įtraukti sumą, kuria eliminuojami apskaitos nesutapimai su pajamomis arba sąnaudomis, pagal B134–B136 straipsnius įtrauktomis į turimų pagrindinių straipsnių pelną arba nuostolius.**

90. **Jeigu ūkio subjektas pasirenka taikyti 88 straipsnio b punkte arba 89 straipsnio b punkte išdėstytą apskaitos politiką, jis į kitas bendrąsias pajamas įtraukia skirtumą tarp draudimo finansinių pajamų arba sąnaudų, apskaičiuotų taip, kaip nurodyta minėtuose straipsniuose, ir bendrų laikotarpio draudimo finansinių pajamų arba sąnaudų.**

91. **Jeigu ūkio subjektas perduoda draudimo sutarčių grupę arba nutraukia draudimo sutarties pripažinimą pagal 77 straipsnį:**

a) **jis pergrupuoja ir į pelną arba nuostolius kaip pergrupuotą sumą (žr. 1-ąjį TAS „Finansinių ataskaitų pateikimas“) įtraukia visas likusias grupės (arba sutarties) sumas, kurios anksčiau buvo pripažintos kitomis bendrosiomis pajamomis, nes ūkio subjektas pasirinko 88 straipsnio b punkte nurodytą apskaitos politiką;**

b) **jis nepergrupuoja ir į pelną arba nuostolius kaip pergrupuotos sumos (žr. 1-ąjį TAS) neįtraukia jokių likusių grupės (arba sutarties) sumų, kurios anksčiau buvo pripažintos kitomis bendrosiomis pajamomis, nes ūkio subjektas pasirinko 89 straipsnio b punkte nurodytą apskaitos politiką.**

92. 30 straipsnyje reikalaujama, kad konvertuodamas užsienio valiutos straipsnius į savo funkcinę valiutą ūkio subjektas draudimo sutartį laikytų piniginiu straipsniu, kaip nurodyta 21-ajame TAS. Ūkio subjektas įtraukia valiutos kursų skirtumus, susijusius su draudimo sutarčių grupių balansinės vertės pokyčiais, į pelno (nuostolių) ataskaitą, nebent jie yra susiję su draudimo sutarčių grupių balansinės vertės pokyčiais, pagal 90 straipsnį įtrauktais į kitas bendrąsias pajamas, – tokiu atveju jie įtraukiami į kitas bendrąsias pajamas.

INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS

93. **Informacijos atskleidimo reikalavimai nustatomi tam, kad ūkio subjektas aiškinamajame rašte atskleistų informaciją, kuri kartu su finansinės būklės ataskaitoje, finansinių veiklos rezultatų ataskaitoje (-se) ir pinigų srautų ataskaitoje pateikta informacija padėtų finansinių ataskaitų naudotojams įvertinti, kokį poveikį ūkio subjekto finansinei būklei, finansiniams veiklos rezultatams ir pinigų srautams daro į 17-ojo TFAS taikymo sritį patenkančios sutartys. Kad pasiektų šį tikslą, ūkio subjektas atskleidžia kokybinę ir kiekybinę informaciją apie:**

a) **finansinėse ataskaitose pripažintas į 17-ojo TFAS taikymo sritį patenkančių sutarčių sumas (žr. 97–116 straipsnius);**

b) **taikant 17-ąjį TFAS padarytus reikšmingus sprendimus ir šių sprendimų pokyčius (žr. 117–120 straipsnius) ir**

c) **į 17-ojo TFAS taikymo sritį patenkančių sutarčių rizikos pobūdį ir mastą (žr. 121–132 straipsnius).**

94. Ūkio subjektas apsvarsto, kokio išsamumo informacija yra reikalinga, kad būtų pasiektas jos atskleidimo tikslas, ir kiek dėmesio reikia skirti kiekvienam iš įvairių reikalavimų. Jeigu pagal 97–132 straipsnius atskleistos informacijos nepakanka, kad būtų pasiektas 93 straipsnyje nustatytas tikslas, ūkio subjektas atskleidžia papildomą tam tikslui pasiekti reikalingą informaciją.

95. Ūkio subjektas atskleidžiamą informaciją jungia arba skaido taip, kad naudingos informacijos neužgožtų pernelyg daug nereikšmingų detalių arba nebūtų sujungti iš esmės skirtingais ypatumais pasižymintys straipsniai.

96. 1-ojo TAS 29–31 straipsniuose išdėstyti informacijos reikšmingumo ir jungimo reikalavimai. Galimų pagrindų, kuriais remiantis atskleidžiamą informaciją apie draudimo sutartis būtų tikslinga jungti, pavyzdžiai:

a) sutarties rūšis (pavyzdžiui, pagrindinės produktų grupės);

b) geografinė vieta (pavyzdžiui, šalis arba regionas) arba

c) segmentas, dėl kurio rengiama ataskaita, kaip apibrėžta 8-ajame TFAS „Veiklos segmentai“.

Pripažintų sumų paaiškinimas

97. Sutartims, kurioms taikytas įmokų paskirstymo metodas, iš 98–109A straipsniuose išdėstytų informacijos atskleidimo reikalavimų taikomi tik 98–100, 102–103, 105–105B ir 109A straipsniuose išdėstyti reikalavimai. Jeigu ūkio subjektas taiko įmokų paskirstymo metodą, jis taip pat atskleidžia:

a) kurie 53 ir 69 straipsnių kriterijai tenkinami;

b) ar jis atlieka korekcijas pagal pinigų laiko vertę ir finansinės rizikos poveikį pagal 56 straipsnį, 57 straipsnio b punktą ir 59 straipsnio b punktą ir

c) kokį metodą pasirinko draudimo įsigijimo pinigų srautams pripažinti pagal 59 straipsnio a punktą.

98. Ūkio subjektas atskleidžia sutikrintas sumas, iš kurių matyti, kaip dėl finansinių veiklos rezultatų ataskaitoje (-se) pripažintų pinigų srautų ir pajamų bei sąnaudų per laikotarpį kito į 17-ojo TFAS taikymo sritį patenkančių sutarčių grynosios balansinės vertės. Išleistų draudimo sutarčių ir turimų perdraudimo sutarčių sumos sutikrinamos ir atskleidžiamos atskirai. Ūkio subjektas pritaiko 100–109 straipsnių reikalavimus, kad parodytų turimų perdraudimo sutarčių ypatumus, kurie skiriasi nuo išleistų draudimo sutarčių ypatumų, pavyzdžiui, sąnaudų susidarymą arba sąnaudų, o ne pajamų mažinimą.

99. Ūkio subjektas pateikia pakankamai informacijos apie sutikrintas sumas, kad finansinių ataskaitų naudotojai galėtų nustatyti dėl finansinių veiklos rezultatų ataskaitoje (-se) pripažintų pinigų srautų ir sumų atsiradusius pokyčius. Kad įvykdytų šį reikalavimą, ūkio subjektas:

a) lentelėje atskleidžia 100–105B straipsniuose nurodytas sutikrintas sumas ir

b) kiekvieno sutikrinimo atveju pateikia laikotarpio pradžios ir laikotarpio pabaigos grynąsias balansines vertes ir jas suskaido į bendrą sutarčių portfelių, kurie yra turtas, sumą ir bendrą sutarčių portfelių, kurie yra įsipareigojimai, sumą; šios sumos lygios sumoms, pagal 78 straipsnį pateiktoms finansinės būklės ataskaitoje.

100. Ūkio subjektas atskirai atskleidžia kiekvieno iš toliau nurodytų straipsnių pradinio ir galutinio likučių sutikrintas sumas:

a) grynųjų likusios draudimo apsaugos komponento įsipareigojimų (arba turto), išskyrus nuostolio komponentą;

b) visų nuostolio komponentų (žr. 47–52 ir 57–58 straipsnius);

c) patirtų žalų įsipareigojimų. Jeigu draudimo sutartims taikytas 53–59 arba 69–70A straipsniuose nurodytas įmokų paskirstymo metodas, ūkio subjektas atskirai atskleidžia šias sutikrintas sumas:

i) būsimųjų pinigų srautų dabartinės vertės įverčius ir

ii) rizikos korekciją pagal nefinansinę riziką.

101. Draudimo sutarčių, išskyrus draudimo sutartis, kurioms taikytas 53–59 arba 69–70A straipsniuose nurodytas įmokų paskirstymo metodas, atveju ūkio subjektas taip pat atskirai atskleidžia kiekvieno iš toliau nurodytų straipsnių pradinio ir galutinio likučių sutikrintas sumas:

a) būsimųjų pinigų srautų dabartinės vertės įverčių;

b) rizikos korekcijos pagal nefinansinę riziką ir

c) sutartinės paslaugos maržos.

102. 100–101 straipsniuose nurodyto sutikrinimo tikslas yra suteikti įvairaus pobūdžio informacijos apie draudimo paslaugos rezultatą.

103. Atskleisdamas 100 straipsnyje reikalaujamas sutikrintas sumas, ūkio subjektas atskirai atskleidžia kiekvieną iš šių su paslaugomis susijusių sumų (jei tai taikytina):

a) draudimo pajamas;

b) draudimo paslaugos sąnaudas, atskirai nurodydamas:

i) patirtas žalas (išskyrus investicinius komponentus) ir kitas patirtas draudimo paslaugos sąnaudas;

ii) draudimo įsigijimo pinigų srautų amortizaciją;

iii) pokyčius, susijusius su praeityje suteikta paslauga, t. y. įvykdymo pinigų srautų pokyčius, susijusius su patirtų žalų įsipareigojimu, ir

iv) pokyčius, susijusius su būsima paslauga, t. y. nuostolius iš nuostolingų sutarčių grupių ir šių nuostolių panaikinimą;

c) į draudimo pajamas ir draudimo paslaugos sąnaudas neįtrauktus investicinius komponentus (kartu su grąžinamomis įmokomis, nebent grąžinamos įmokos pateiktos kaip laikotarpio pinigų srautų, aprašytų 105 straipsnio a punkto i papunktyje, dalis).

104. Atskleisdamas 101 straipsnyje reikalaujamas sutikrintas sumas, ūkio subjektas atskirai atskleidžia kiekvieną iš šių su paslaugomis susijusių sumų (jei tai taikytina):

a) su būsima paslauga susijusius pokyčius pagal B96–B118 straipsnius, atskirai nurodydamas:

i) įverčių, kuriais koreguojama sutartinės paslaugos marža, pokyčius;

ii) įverčių, kuriais sutartinės paslaugos marža nekoreguojama, pokyčius, t. y. nuostolius pagal nuostolingų sutarčių grupes ir tokių nuostolių panaikinimą, ir

iii) sutarčių, kurių pirminis pripažinimas atliktas per atitinkamą laikotarpį, poveikį;

b) su dabartine paslauga susijusius pokyčius, t. y.:

i) sutartinės paslaugos maržos sumą, pripažintą pelnu arba nuostoliais, siekiant atspindėti paslaugų perdavimą;

ii) rizikos korekcijos pagal nefinansinę riziką pokytį, kuris nėra susijęs su būsima paslauga arba praeityje suteikta paslauga, ir

iii) *praeities duomenimis paremtas korekcijas* (žr. B97 straipsnio c punktą ir B113 straipsnio a punktą), išskyrus į ii papunktį įtrauktas sumas, susijusias su rizikos korekcija pagal nefinansinę riziką;

c) pokyčius, susijusius su praeityje suteikta paslauga, t. y. įvykdymo pinigų srautų pokyčius, susijusius su patirtomis žalomis (žr. B97 straipsnio b punktą ir B113 straipsnio a punktą).

105. Siekdamas baigti sutikrinti sumas, kaip to reikalaujama 100–101 straipsniuose, ūkio subjektas taip pat atskirai atskleidžia kiekvieną iš toliau nurodytų su per laikotarpį suteiktomis paslaugomis nesusijusių sumų (jei tai taikytina):

a) laikotarpio pinigų srautus, įskaitant:

i) pagal išleistas draudimo sutartis gautas įmokas (arba pagal turimas perdraudimo sutartis sumokėtas įmokas);

ii) draudimo įsigijimo pinigų srautus ir

iii) sumokėtas patirtas žalas ir kitas pagal išleistas draudimo sutartis padengtas (arba pagal turimas perdraudimo sutartis susigrąžintas) draudimo paslaugos sąnaudas, išskyrus draudimo įsigijimo pinigų srautus;

b) rizikos, kad turimų perdraudimo sutarčių emitentas nevykdys prievolių, pokyčių poveikį;

c) draudimo finansines pajamas arba sąnaudas ir

d) visas papildomas straipsnių eilutes, kurių gali prireikti norint suprasti draudimo sutarčių grynosios balansinės vertės pokytį.

105A Ūkio subjektas atskleidžia turto, susidariusio dėl draudimo įsigijimo pinigų srautų ir pripažinto taikant 28B straipsnį, pradinio ir galutinio likučių sutikrintas sumas. Sutikrinimo tikslu ūkio subjektas jungia informaciją tokiu lygmeniu, kuris atitinka pagal 98 straipsnį sutikrinant draudimo sutarčių sumas taikomą lygmenį.

105B Ūkio subjektas, atskleisdamas pagal 105A straipsnį reikalaujamas sutikrintas sumas, atskirai atskleidžia bet kokius vertės sumažėjimo nuostolius ir pripažintų vertės sumažėjimo nuostolių panaikinimą pagal 28E–28F straipsnius.

106. Išleistų draudimo sutarčių, išskyrus draudimo sutartis, kurioms taikytas 53–59 straipsniuose nurodytas įmokų paskirstymo metodas, atveju ūkio subjektas atskleidžia per laikotarpį pripažintų draudimo pajamų analizę, kurią sudaro:

a) su likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo pokyčiais susijusios sumos, kaip nurodyta B124 straipsnyje, atskirai atskleidžiant:

i) per laikotarpį patirtas draudimo paslaugos sąnaudas, kaip nurodyta B124 straipsnio a punkte;

ii) rizikos korekcijos pagal nefinansinę riziką pokytį, kaip nurodyta B124 straipsnio b punkte;

iii) sutartinės paslaugos maržos sumą, pripažintą pelnu arba nuostoliais dėl per laikotarpį perduotų draudimo sutarčių paslaugų, kaip nurodyta B124 straipsnio c punkte, ir

iv) kitas sumas, jei yra, pavyzdžiui, praeities duomenimis paremtas korekcijas pagal pajamas iš įmokų, išskyrus tas, kurios yra susijusios su būsima paslauga, kaip nurodyta B124 straipsnio d punkte;

b) įmokų dalies, kuri yra susijusi su draudimo įsigijimo pinigų srautų susigrąžinimu, paskirstymas (žr. B125 straipsnį).

107. Draudimo sutarčių, išskyrus sutartis, kurioms taikytas 53–59 arba 69–70A straipsniuose nurodytas įmokų paskirstymo metodas, atveju ūkio subjektas atskirai atskleidžia informaciją apie išleistų draudimo sutarčių ir turimų perdraudimo sutarčių, kurių pirminis pripažinimas buvo atliktas per laikotarpį, poveikį finansinės būklės ataskaitai, parodydamas jų poveikį pirminio pripažinimo metu:

a) būsimų pinigų išmokų dabartinės vertės įverčiams ir atskirai parodo draudimo įsigijimo pinigų srautų sumą;

b) būsimų pinigų įplaukų dabartinės vertės įverčiams;

c) rizikos korekcijai pagal nefinansinę riziką ir

d) sutartinės paslaugos maržai.

108. Atskleisdamas 107 straipsnyje reikalaujamą informaciją ūkio subjektas atskirai atskleidžia sumas, kurios susidaro pagal:

a) iš kitų subjektų pagal draudimo sutarčių perdavimo arba verslo jungimo sandorius įsigytas sutartis ir

b) nuostolingų sutarčių grupes.

109. Draudimo sutarčių, išskyrus draudimo sutartis, kurioms taikytas 53–59 arba 69–70A straipsniuose nurodytas įmokų paskirstymo metodas, atveju ūkio subjektas atskleidžia, kada numato ataskaitinio laikotarpio pabaigoje likusią sutartinės paslaugos maržą pripažinti pelnu arba nuostoliais, pateikdamas kiekybinę informaciją pagal tinkamus laikotarpius. Tokia informacija pateikiama atskirai apie išleistas draudimo sutartis ir turimas perdraudimo sutartis.

109A Ūkio subjektas atskleidžia, kada jis numato nutraukti turto, susidariusio dėl draudimo įsigijimo pinigų srautų, pripažinimą pagal 28C straipsnį, pateikdamas kiekybinę informaciją pagal tinkamus laikotarpius.

Draudimo finansinės pajamos arba sąnaudos

110. Ūkio subjektas atskleidžia ir paaiškina bendrą ataskaitinio laikotarpio draudimo finansinių pajamų arba sąnaudų sumą. Pirmiausia ūkio subjektas paaiškina ryšį tarp draudimo finansinių pajamų arba sąnaudų ir investicinės turto grąžos, kad ūkio subjekto finansinių ataskaitų naudotojai galėtų įvertinti pelnu arba nuostoliais ir kitų bendrųjų pajamų dalimi pripažintų finansinių pajamų arba sąnaudų šaltinius.

111. Jeigu sutartyje yra tiesioginio dalyvavimo elementų, ūkio subjektas aprašo pagrindinių straipsnių sudėtį ir atskleidžia jų tikrąją vertę.

112. Jeigu sutartyje yra tiesioginio dalyvavimo elementų ir ūkio subjektas nusprendžia pagal B115 straipsnį nekoreguoti sutartinės paslaugos maržos pagal kai kuriuos įvykdymo pinigų srautų pokyčius, jis atskleidžia šio sprendimo poveikį sutartinės paslaugos maržos korekcijai einamuoju laikotarpiu.

113. Jeigu sutartyje yra tiesioginio dalyvavimo elementų ir ūkio subjektas pakeičia draudimo finansinių pajamų arba sąnaudų skaidymo į pelną arba nuostolius ir kitas bendrąsias pajamas pagal B135 straipsnį pagrindą, jis tuo laikotarpiu, kuriuo pakeistas metodas, atskleidžia:

a) kodėl ūkio subjektas turėjo keisti skaidymo pagrindą;

b) kiekvienos pakitusios finansinės ataskaitos straipsnio eilutės korekcijos sumą ir

c) draudimo sutarčių grupės, kuriai taikytas pokytis, pokyčio datos balansinę vertę.

Pereinamojo laikotarpio sumos

114. Ūkio subjektas atskleidžia informaciją, kad finansinių ataskaitų naudotojai galėtų nustatyti draudimo sutarčių grupių, įvertintų taikymo pradžios datą pagal modifikuotą retrospektyvinį metodą (žr. C6–C19A straipsnius) arba pagal tikrosios vertės metodą (žr. C20–C24B straipsnius), poveikį vėlesnių laikotarpių sutartinės paslaugos maržai ir draudimo pajamoms. Todėl ūkio subjektas pagal 101 straipsnio c punktą atskleidžia sutikrintus sutartinės paslaugos maržos duomenis ir pagal 103 straipsnio a punktą atskleidžia draudimo pajamų sumą atskirai apie:

a) draudimo sutartis, kurios jau buvo sudarytos iki taikymo pradžios datos ir kurioms ūkio subjektas taikė modifikuotą retrospektyvinį metodą;

b) draudimo sutartis, kurios jau buvo sudarytos iki taikymo pradžios datos ir kurioms ūkio subjektas taikė tikrosios vertės metodą, ir

c) visas kitas draudimo sutartis.

115. Kad finansinių ataskaitų naudotojai galėtų suprasti nustatant pereinamojo laikotarpio sumas taikytų metodų bei padarytų sprendimų pobūdį ir reikšmę, teikdamas informaciją apie visus laikotarpius, kurių informacija atskleidžiama pagal 114 straipsnio a arba b punktą, ūkio subjektas paaiškina, kaip taikymo pradžios datą įvertino draudimo sutartis.

116. Ūkio subjektas, kuris pasirenka skaidyti draudimo finansines pajamas arba sąnaudas į pelną arba nuostolius ir kitas bendrąsias pajamas, taiko C18 straipsnio b punktą, C19 straipsnio b punktą, C24 straipsnio b punktą ir C24 straipsnio c punktą ir nustato kaupiamąjį taikymo pradžios datos skirtumą tarp draudimo sutarčių grupių, kurioms taikomas skaidymas, draudimo finansinių pajamų arba sąnaudų, kurios būtų buvusios pripažintos pelnu arba nuostoliais, ir bendrų draudimo finansinių pajamų arba sąnaudų. Visais laikotarpiais, kuriais yra sumų, nustatytų taikant minėtus straipsnius, ūkio subjektas atskleidžia kaupiamųjų sumų, įtrauktų į kitas bendrąsias pajamas už finansinį turtą ir vertinamų tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami kitomis su draudimo sutarčių grupėmis susijusiomis bendrosiomis pajamomis, pradinio ir galutinio likučių sutikrintas sumas. Pavyzdžiui, sutikrinamas per laikotarpį kitomis bendrosiomis pajamomis pripažintas pelnas arba nuostoliai ir ankstesniais laikotarpiais bendrosiomis pajamomis pripažintas pelnas arba nuostoliai, kurie per laikotarpį pergrupuoti į pelną arba nuostolius.

Reikšmingi sprendimai taikant 17-ąjį TFAS

117. Ūkio subjektas atskleidžia informaciją apie taikant 17-ąjį TFAS padarytus reikšmingus sprendimus ir šių sprendimų pokyčius. Tiksliau, ūkio subjektas atskleidžia informaciją apie naudotus duomenis, prielaidas ir įvertinimų metodus, įskaitant:

a) tai, kokie metodai taikyti į 17-ojo TFAS taikymo sritį patenkančioms draudimo sutartims vertinti ir kokia tvarka vertinti pagal šiuos metodus naudoti duomenys. Ūkio subjektas taip pat pateikia kiekybinę informaciją apie šiuos duomenis, nebent tai yra neįmanoma;

b) visus metodų ir procesų, kuriais apskaičiuojami sutartims vertinti naudoti duomenys, pokyčius, kiekvieno pokyčio priežastis ir sutarčių, kurioms padarytas poveikis, rūšį;

c) naudotą metodą, jei jis neįtrauktas į a punktą, pagal kurį:

i) atskiriami sutarčių be tiesioginio dalyvavimo elementų būsimųjų pinigų srautų įverčių pokyčiai, atsiradę veikiant savo nuožiūra, ir kiti būsimųjų pinigų srautų įverčių pokyčiai (žr. B98 straipsnį);

ii) nustatoma rizikos korekcija pagal nefinansinę riziką, įskaitant tai, ar rizikos korekcijos pagal nefinansinę riziką pokyčiai yra skaidomi į draudimo paslaugos komponentą ir draudimo finansinį komponentą arba ar jie yra įtraukiami į draudimo paslaugos rezultatą neskaidyti;

iii) nustatomos diskonto normos;

iv) nustatomi investiciniai komponentai ir

v) nustatomas santykinis dėl draudimo apsaugos ir investicijų grąžos paslaugos arba dėl draudimo apsaugos ir su investavimu susijusios paslaugos atsirandančių išmokų svoris (žr. B119–B119B straipsnius).

118. Jeigu taikydamas 88 straipsnio b punktą arba 89 straipsnio b punktą ūkio subjektas nusprendžia skaidyti draudimo finansines pajamas arba sąnaudas į sumas, pateikiamas pelno arba nuostolių dalyje, ir sumas, pateikiamas kitų bendrųjų pajamų dalyje, ūkio subjektas atskleidžia, kokiais metodais nustatė pelnu arba nuostoliais pripažįstamas draudimo finansines pajamas arba sąnaudas.

119. Ūkio subjektas atskleidžia, kokiu patikimumo lygiu rėmėsi nustatydamas rizikos korekciją pagal nefinansinę riziką. Jeigu ūkio subjektas taiko kitą, ne patikimumo lygio, metodą rizikos korekcijai pagal nefinansinę riziką nustatyti, jis atskleidžia, kokį metodą taikė, ir nurodo pagal tą metodą gautus rezultatus atitinkantį patikimumo lygį.

120. Pagal 36 straipsnį ūkio subjektas atskleidžia pelningumo kreivę (arba pelningumo kreivių intervalą), taikytą diskontuojant pinigų srautus, kurie nekinta pagal pagrindinių straipsnių grąžą. Jeigu ūkio subjektas atskleidžia šią informaciją bendrai apie keletą draudimo sutarčių grupių, jis tą informaciją atskleidžia svertiniais vidurkiais arba palyginti siaurais intervalais.

Iš sutarčių, patenkančių į 17-ojo TFAS taikymo sritį, kylančios rizikos pobūdis ir mastas

121. Ūkio subjektas atskleidžia informaciją, kuria naudodamiesi jo finansinių ataskaitų naudotojai gali vertinti būsimųjų pinigų srautų, susidarančių pagal į 17-ojo TFAS taikymo sritį patenkančias sutartis, pobūdį, sumą, laiką ir neaiškumą. 122–132 straipsniuose išdėstyti informacijos atskleidimo reikalavimai, kurių paprastai reikėtų laikytis vykdant šį reikalavimą.

122. Atskleidžiamoje informacijoje dėmesys sutelkiamas į pagal draudimo sutartis kylančią draudimo ir finansinę riziką ir tai, kaip ji buvo valdoma. Paprastai finansinė rizika apima kredito riziką, likvidumo riziką ir rinkos riziką, tačiau ja neapsiriboja.

123. Jeigu ataskaitinio laikotarpio pabaigoje atskleidžiama informacija apie ūkio subjektui kylančią riziką reprezentatyviai neatspindi ūkio subjekto per laikotarpį patirtos rizikos, ūkio subjektas atskleidžia šį faktą, nurodo priežastį, kodėl laikotarpio pabaigos rizika yra nereprezentatyvi, ir pateikia kitą reprezentatyvią informaciją apie laikotarpiu kylančią riziką.

124. Apie visų rūšių riziką, kylančią pagal į 17-ojo TFAS taikymo sritį patenkančias sutartis, ūkio subjektas atskleidžia:

a) galimą riziką ir jos atsiradimo būdą;

b) ūkio subjekto rizikos valdymo tikslus, politiką, procesus ir rizikos vertinimo būdus ir

c) visus a arba b punkte nurodytos informacijos pokyčius, palyginti su praėjusiu laikotarpiu.

125. Apie visų rūšių riziką, kylančią pagal į 17-ojo TFAS taikymo sritį patenkančias sutartis, ūkio subjektas atskleidžia:

a) kiekybinės informacijos apie ataskaitinio laikotarpio pabaigoje galimą riziką santrauką. Ši atskleidžiama informacija grindžiama vidaus informacija, teikiama ūkio subjekto pagrindiniams vadovaujantiems darbuotojams;

b) 127–132 straipsniuose reikalaujamą atskleisti informaciją, jei ji nepateikta pagal šio straipsnio a punktą.

126. Ūkio subjektas atskleidžia informaciją apie reguliavimo sistemų, kuriose jis veikia, poveikį, pavyzdžiui, minimalaus kapitalo reikalavimus arba reikalaujamas palūkanų normos garantijas. Jeigu nustatydamas draudimo sutarčių grupes, kurioms taiko 17-ojo TFAS pripažinimo ir vertinimo reikalavimus, ūkio subjektas taiko 20 straipsnį, jis atskleidžia šį faktą.

Visų rūšių rizika. Rizikos koncentracija

127. Ūkio subjektas atskleidžia informaciją apie rizikos, kylančios pagal sutartis, patenkančias į 17-ojo TFAS taikymo sritį, koncentraciją, įskaitant aprašą, kaip ūkio subjektas nustato rizikos koncentraciją, ir bendrų kiekvienai koncentracijai būdingų ypatumų aprašą (pavyzdžiui, draudžiamojo įvykio rūšį, sektorių, geografinę vietą arba valiutą). Finansinės rizikos koncentracija gali atsirasti, pavyzdžiui, dėl palūkanų normos garantijų, kurios įsigalioja tuo pačiu lygiu dideliam skaičiui sutarčių. Finansinės rizikos koncentracija taip pat gali atsirasti dėl nefinansinės rizikos koncentracijos, pavyzdžiui, jeigu ūkio subjektas suteikia farmacijos įmonėms įsipareigojimų dėl produkto apsaugą ir taip pat turi investicijų tose įmonėse.

Draudimo ir rinkos rizika. Jautrumo analizė

128. Ūkio subjektas atskleidžia informaciją apie jautrumą rizikos kintamųjų, atsirandančių pagal į 17-ojo TFAS taikymo sritį patenkančias sutartis, pokyčiams. Kad įvykdytų šį reikalavimą, ūkio subjektas atskleidžia šią informaciją:

a) jautrumo analizę, iš kurios matyti, koks poveikis būtų buvęs padarytas pelnui arba nuostoliams ir nuosavam kapitalui dėl pagrįstai galimų rizikos kintamųjų pokyčių ataskaitinio laikotarpio pabaigoje:

i) apie draudimo riziką – poveikį išleistoms draudimo sutartims iki ir po rizikos sumažinimo turimomis perdraudimo sutartimis ir

ii) apie kiekvienos rūšies rinkos riziką – taip, kad paaiškintų ryšį tarp jautrumo rizikos kintamųjų, atsirandančių pagal draudimo sutartis ir dėl ūkio subjekto turimo finansinio turto, pokyčiams;

b) apie metodus ir prielaidas, taikytus rengiant jautrumo analizę, ir

c) praėjusiu ataskaitiniu laikotarpiu taikytų metodų ir prielaidų, kuriais remiantis parengta jautrumo analizė, pokyčius ir šių pokyčių priežastis.

129. Jeigu ūkio subjektas parengia jautrumo analizę, iš kurios matyti, kaip rizikos kintamųjų pokyčiai paveikia sumas, kurios nėra nurodytos 128 straipsnio a punkte, ir remiasi šia jautrumo analize valdydamas riziką, kylančią pagal į 17-ojo TFAS taikymo sritį patenkančias sutartis, jis gali remtis šia jautrumo analize vietoj 128 straipsnio a punkte nurodytos analizės. Ūkio subjektas taip pat atskleidžia šią informaciją:

a) paaiškina rengiant tokią jautrumo analizę taikytą metodą ir pagrindinius parametrus ir prielaidas, kuriais grindžiama teikiama informacija, ir

b) paaiškina taikyto metodo tikslą ir visus galimus pateiktos informacijos trūkumus.

Draudimo rizika. Žalų kaita

130. Ūkio subjektas atskleidžia informaciją apie faktines žalas palygindamas jas su ankstesniais nediskontuotos žalų sumos įverčiais (t. y. apie žalų kaitą). Atskleidžiama informacija apie žalų kaitą apima laikotarpį nuo to momento, kada atsiranda ankstyviausia (-ios) reikšminga (-os) žala (-os), kurios (-ių) išmokos suma ir laikas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje tebėra neaiškūs, tačiau informaciją atskleisti reikalaujama ne daugiau kaip už 10 metų iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos. Ūkio subjektas neprivalo atskleisti informacijos apie tai, kaip kito žalos, kurių išmokos sumos ir laiko neaiškumas paprastai pašalinamas per vienus metus. Ūkio subjektas sutikrina atskleidžiamą informaciją apie žalų kaitą ir bendrą draudimo sutarčių grupių balansinę vertę, kurią ūkio subjektas atskleidžia pagal 100 straipsnio c punktą.

Kredito rizika. Kita informacija

131. Apie kredito riziką, kylančią pagal sutartis, patenkančias į 17-ojo TFAS taikymo sritį, ūkio subjektas atskleidžia šią informaciją:

a) sumą, kuri tiksliausiai atspindi maksimalią galimą kredito riziką ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, atskirai pagal išleistas draudimo sutartis ir pagal turimas perdraudimo sutartis, ir

b) informaciją apie turimų perdraudimo sutarčių, kurios sudaro turtą, kredito kokybę.

Likvidumo rizika. Kita informacija

132. Ūkio subjektas atskleidžia šią informaciją apie likvidumo riziką, kylančią pagal sutartis, patenkančias į 17-ojo TFAS taikymo sritį:

a) likvidumo rizikos valdymo aprašą;

b) atskirą išleistų draudimo sutarčių portfelių, kurie yra įsipareigojimai, ir turimų perdraudimo sutarčių portfelių, kurie yra įsipareigojimai, terminų analizę, kurioje atskleidžiami bent šių sutarčių portfelių kiekvienų iš pirmųjų penkerių metų nuo ataskaitinės datos grynieji pinigų srautai ir bendra suma po pirmųjų penkerių metų. Ūkio subjektas neprivalo įtraukti į šią analizę likusios draudimo apsaugos įsipareigojimų, kurie vertinami pagal 55–59 straipsnius ir 69–70A straipsnius. Ši analizė gali būti pateikta tokia forma:

i) likusių sutartinių nediskontuotų grynųjų pinigų srautų analizė pagal numatomą laiką arba

ii) būsimųjų pinigų srautų dabartinės vertės įverčių analizė pagal numatomą laiką;

c) sumas, mokėtinas pagal pareikalavimą, paaiškinant šių sumų ir susijusių sutarčių portfelių balansinės vertės ryšį, jeigu ši informacija neatskleista pagal šio straipsnio b punktą.

A priedas

Sąvokų apibrėžtys

Šis priedas yra neatskiriama 17-ojo TFAS „Draudimo sutartys“ dalis.

Sutartinės paslaugos marža	**Draudimo sutarčių grupės** turto arba įsipareigojimo balansinės vertės komponentas, atitinkantis neuždirbtą pelną, kurį ūkio subjektas pripažins, kai ateityje suteiks **draudimo sutarčių paslaugas** pagal į grupę įtrauktas **draudimo sutartis**.
Draudimo apsaugos laikotarpis	Laikotarpis, kuriuo ūkio subjektas suteikia **draudimo sutarčių paslaugas**. Šis laikotarpis apima **draudimo sutarčių paslaugas**, susijusias su visomis įmokomis, patenkančiomis į **draudimo sutarties** ribas.
Praeities duomenimis paremta korekcija	Skirtumas tarp a) pajamų iš įmokų (ir visų susijusių pinigų srautų, tokių kaip **draudimo įsigijimo pinigų srautai** ir draudimo įmokų mokesčiai) atveju – sumų, kurias numatoma gauti per laikotarpį, įverčio laikotarpio pradžioje ir faktinių pinigų srautų per laikotarpį arba b) draudimo paslaugos sąnaudų (išskyrus draudimo įsigijimo sąnaudas) atveju – sumų, kurias numatoma patirti per laikotarpį, įverčio laikotarpio pradžioje ir faktinių per laikotarpį patirtų sąnaudų sumų.
Finansinė rizika	Vienos arba daugiau nustatytų palūkanų normų, finansinių priemonių kainų, biržos prekių kainų, valiutos keitimo kursų, kainų arba normų indeksų, kredito reitingų, kredito indeksų arba kitų kintamųjų (jei nefinansinio kintamojo atveju šis kintamasis nėra būdingas sutarties šaliai) galimų būsimų pokyčių rizika.
Įvykdymo pinigų srautai	Dydis, gautas iš konkretaus, nešališko ir dėl visų tikimybių pasverto būsimų pinigų išmokų dabartinės vertės įverčio (t. y. tikėtinos vertės) atėmus būsimų pinigų įplaukų, kurios susidarys ūkio subjektui įvykdžius **draudimo sutartis**, dabartinę vertę, įskaitant **rizikos korekciją pagal nefinansinę riziką**.
Draudimo sutarčių grupė	**Draudimo sutarčių** rinkinys, sudarytas suskaidžius **draudimo sutarčių portfelį** bent į sutartis, išleistas ne daugiau kaip per vienų metų laikotarpį, kurios pirminio pripažinimo metu: a) yra nuostolingos (jei tokių sutarčių yra); b) nepasižymi reikšminga tikimybe vėliau tapti nuostolingomis (jei tokių sutarčių yra) arba c) nepriskiriamos nei prie a, nei prie b punkte nurodytų sutarčių (jei tokių sutarčių yra).
Draudimo įsigijimo pinigų srautai	Pinigų srautai, kurie susidaro dėl (išleistų arba numatomų išleisti) **draudimo sutarčių grupės** pardavimo, įvertinimo ir sudarymo išlaidų ir kurie tiesiogiai priskirtini **draudimo sutarčių portfeliui**, kuriam priklauso grupė. Šie pinigų srautai apima pinigų srautus, kurie nėra tiesiogiai priskirtini prie portfelį sudarančių pavienių sutarčių arba **draudimo sutarčių grupių**.

Draudimo sutartis	Sutartis, pagal kurią viena šalis (emitentas) perima reikšmingą **draudimo riziką** iš kitos šalies (**draudėjo**), sutikdama kompensuoti **draudėjui** už apibrėžtą neužtikrintą būsimąjį įvykį (**draudžiamąjį įvykį**), kuris neigiamai paveiktų šį **draudėją**.
Draudimo sutarčių paslaugos	Toliau nurodytos paslaugos, kurias ūkio subjektas teikia **draudimo sutarties draudėjui**: a) **su draudžiamuoju įvykiu** susijusi draudimo apsauga (draudimo apsauga); b) pagal **draudimo sutartis be tiesioginio dalyvavimo elementų** – investicijų grąža draudėjui, jei taikoma (investicijų grąžos paslauga), ir c) pagal **draudimo sutartis su tiesioginio dalyvavimo elementais** – pagrindinių straipsnių valdymas **draudėjo** vardu (su investavimu susijusi paslauga).
Draudimo sutartis su tiesioginio dalyvavimo elementais	**Draudimo sutartis**, kurią sudarant: a) sutarties sąlygose nurodoma, kad **draudėjas** dalyvauja aiškiai apibrėžto **pagrindinių straipsnių** junginio dalyje; b) ūkio subjektas numato sumokėti **draudėjui** sumą, lygią reikšmingai **pagrindinių straipsnių** grąžos tikrosios vertės daliai, ir c) ūkio subjektas numato, kad reikšminga visų **draudėjui** mokėtinų sumų pokyčių dalis atitiks **pagrindinių straipsnių** tikrosios vertės pokyčius.
Draudimo sutartis be tiesioginio dalyvavimo elementų	**Draudimo sutartis**, kuri nėra **draudimo sutartis su tiesioginio dalyvavimo elementais**.
Draudimo rizika	Rizika, išskyrus **finansinę riziką**, kurią sutarties turėtojas perduoda sutarties emitentui.
Draudžiamasis įvykis	Neužtikrintas būsimasis įvykis, nuo kurio draudžiama **draudimo sutartimi** ir dėl kurio atsiranda **draudimo rizika**.
Investicinis komponentas	Sumos, kurias pagal **draudimo sutartį** iš ūkio subjekto reikalaujama grąžinti **draudėjui** visomis aplinkybėmis nepriklausomai nuo to, ar **draudžiamasis įvykis** įvyksta.
Draudimo sutartis su savarankiškais dalyvavimo elementais	Finansinė priemonė, kuria konkrečiam investuotojui pagal sutartį suteikiama teisė, kaip priedą prie sumos, mokamos nepriklausomai nuo emitento nuožiūros, gauti papildomas sumas: a) kurios, kaip numatoma, sudarys reikšmingą visų išmokų pagal sutartį dalį; b) kurių laikas arba suma nustatomi sutartyje emitento nuožiūra ir c) kurios pagrįstos sutartimi ir mokamos pagal: i) konkretaus sutarčių junginio arba konkrečios rūšies sutarčių grąžą; ii) realizuotą ir (arba) nerealizuotą investicijų grąžą, susijusią su apibrėžtu emitento turimo turto junginiu, arba iii) sutartį išleidusio ūkio subjekto arba fondo pelną arba nuostolius.
Patirtų žalų įsipareigojimas	Ūkio subjekto įsipareigojimas: a) ištirti ir apmokėti pagrįstas žalas dėl jau įvykusių **draudžiamųjų įvykių**, įskaitant įvykius, kurie jau įvyko, bet dėl kurių žalos dar nepraneštos, taip pat kitas patirtas draudimo sąnaudas, ir b) sumokėti a punkte nurodytas sumas, susijusias su: i) jau suteiktomis **draudimo sutarčių paslaugomis** arba ii) bet kuriais **investiciniais komponentais** ar kitomis sumomis, kurie nėra susiję su **draudimo sutarčių paslaugų** teikimu ir nėra priskirti prie **likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo**.

Likusios draudimo apsaugos įsipareigojimas	Ūkio subjekto įsipareigojimas: a) ištirti ir apmokėti pagrįstas žalas dėl dar neįvykusių **draudžiamųjų įvykių** pagal esamas **draudimo sutartis** (t. y. įsipareigojimas, susijęs su nepasibaigusia draudimo apsaugos dalimi) ir b) pagal esamas **draudimo sutartis** sumokėti a punkte nurodytas sumas, susijusias su: i) dar nesuteiktomis **draudimo sutarčių paslaugomis** (t. y. įsipareigojimais, susijusiais su būsimu **draudimo sutarčių paslaugų** teikimu) arba ii) bet kuriais **investiciniais komponentais** ar kitomis sumomis, kurie nėra susiję su **draudimo sutarčių paslaugų** teikimu ir nebuvo perkelti prie **patirtų žalų įsipareigojimo**.
Draudėjas	Šalis, turinti teisę į kompensaciją pagal **draudimo sutartį**, jeigu įvyksta **draudžiamasis įvykis**.
Draudimo sutarčių portfelis	Kartu valdomos panašia rizika pasižyminčios **draudimo sutartys**.
Perdraudimo sutartis	Vieno ūkio subjekto (perdraudiko) išleista **draudimo sutartis** dėl kompensacijos kitam ūkio subjektui pagal žalas, kylančias pagal vieną arba kelias antrojo ūkio subjekto išleistas **draudimo sutartis** (pagrindines sutartis).
Rizikos korekcija pagal nefinansinę riziką	Kompensacija, kurios ūkio subjektas reikalauja už jo patiriamą neaiškumą dėl pinigų srautų sumos ir laiko, kuris atsiranda dėl nefinansinės rizikos ūkio subjektui vykdant **draudimo sutartis**.
Pagrindiniai straipsniai	Straipsniai, pagal kuriuos nustatomos kai kurios **draudėjui** mokėtinos sumos. **Pagrindiniais straipsniais** gali būti bet kurie straipsniai, pavyzdžiui, orientacinis turto portfelis, ūkio subjekto grynasis turtas arba apibrėžta ūkio subjekto grynojo turto dalis.

B priedas

Taikymo nuorodos

Šis priedas yra neatskiriama 17-ojo TFAS „Draudimo sutartys“ dalis.

B1 Šiame priede pateikiamos nuostatos dėl:

a) draudimo sutarties apibrėžties (žr. B2–B30 straipsnius);

b) komponentų atskyrimo nuo draudimo sutarties (žr. B31–B35 straipsnius);

ba) turto, susidariusio dėl draudimo įsigijimo pinigų srautų (žr. B35A–B35D straipsnius);

c) vertinimo (žr. B36–B119F straipsnius);

d) draudimo pajamų (žr. B120–B127 straipsnius);

e) draudimo finansinių pajamų arba sąnaudų (žr. B128–B136 straipsnius) ir

f) tarpinių finansinių ataskaitų (žr. B137 straipsnį).

DRAUDIMO SUTARTIES APIBRĖŽTIS (A PRIEDAS)

B2 Šiame skirsnyje išdėstytos nuostatos dėl A priede pateiktos draudimo sutarties apibrėžties. Jame aptariama:

a) neužtikrintas būsimasis įvykis (žr. B3–B5 straipsnius);

b) mokėjimai natūra (žr. B6 straipsnį);

c) draudimo rizikos ir kitų rūšių rizikos atskyrimas (žr. B7–B16 straipsnius);

d) reikšminga draudimo rizika (žr. B17–B23 straipsnius);

e) draudimo rizikos lygio pokyčiai (žr. B24–B25 straipsnius) ir

f) draudimo sutarčių pavyzdžiai (žr. B26–B30 straipsnius).

Neužtikrintas būsimasis įvykis

B3 Neaiškumas (arba rizika) yra draudimo sutarties esmė. Dėl to sudarant draudimo sutartį būna neaiškus bent vienas iš šių dalykų:

a) tikimybė, kad draudžiamasis įvykis įvyks;

b) kada draudžiamasis įvykis įvyks arba

c) kiek ūkio subjektas turės sumokėti, jeigu draudžiamasis įvykis įvyks.

B4 Pagal vienas draudimo sutartis draudžiamasis įvykis yra nuostolio nustatymas sutarties galiojimo laikotarpiu, net jeigu nuostolis atsiranda dėl įvykio, įvykusio iki sutarties sudarymo. Pagal kitas draudimo sutartis draudžiamasis įvykis yra įvykis, kuris įvyksta sutarties galiojimo laikotarpiu, net jeigu dėl jo atsiradęs nuostolis nustatomas sutarčiai pasibaigus.

B5 Pagal kai kurias draudimo sutartis draudžiama nuo įvykių, kurie jau yra įvykę, bet kurių finansinis poveikis iki šiol nėra aiškus. Pavyzdys būtų draudimo sutartis, kuria suteikiama draudimo apsauga nuo neigiamų jau įvykusio įvykio padarinių. Pagal tokias sutartis draudžiamasis įvykis yra galutinės tų žalų sumos nustatymas.

Mokėjimai natūra

B6 Pagal kai kurias draudimo sutartis reikalaujama arba leidžiama atlikti mokėjimus natūra. Tokiais atvejais ūkio subjektas tiekia prekes arba teikia paslaugas draudėjui ir jomis įvykdo ūkio subjekto prievolę kompensuoti draudėjui už draudžiamuosius įvykius. Pavyzdžiui, užuot atlyginęs draudėjo nuostolio sumą, ūkio subjektas pakeičia pavogtą daiktą kitu. Arba, pavyzdžiui, teikdamas draudimo sutartyje numatytas medicinines paslaugas ūkio subjektas naudojasi savo ligoninėmis ir medicinos personalu. Tokios sutartys yra draudimo sutartys, nors už žalas atsiskaitoma natūra. Fiksuoto mokesčio paslaugų sutartys, atitinkančios 8 straipsnio sąlygas, taip pat yra draudimo sutartys, tačiau taikydamas 8 straipsnį, ūkio subjektas gali pasirinkti, ar sutartis įtraukti į apskaitą pagal 17-ąjį TFAS, ar pagal 15-ąjį TFAS „Pajamos pagal sutartis su klientais“.

Skirtumas tarp draudimo rizikos ir kitų rūšių rizikos

B7 Pagal draudimo sutarties apibrėžtį reikalaujama, kad viena šalis perimtų reikšmingą draudimo riziką iš kitos šalies. 17-ajame TFAS apibrėžiama, kad draudimo rizika yra „rizika, išskyrus finansinę riziką, kurią sutarties turėtojas perduoda sutarties emitentui“. Sutartis, pagal kurią emitentas patiria finansinę riziką be reikšmingos draudimo rizikos, nėra draudimo sutartis.

B8 A priede pateiktoje finansinės rizikos apibrėžtyje minimi finansiniai ir nefinansiniai kintamieji. Nefinansinių kintamųjų, kurie nėra būdingi sutarties šaliai, pavyzdžiai: žemės drebėjimų konkrečiame regione nuostolių indeksas arba konkretaus miesto oro temperatūrų indeksas. Finansinė rizika neapima rizikos dėl nefinansinių kintamųjų, kurie yra būdingi sutarties šaliai, pvz., tai, kad įvyko arba neįvyko gaisras, dėl kurio sugadinamas arba sunaikinamas tos sutarties šalies turtas. Be to, nefinansinio turto tikrosios vertės pokyčių rizika nėra finansinė rizika, jeigu tikroji vertė atspindi tokio turto rinkos kainų pokyčius (t. y. finansinį kintamąjį) ir sutarties šalies turimo konkretaus nefinansinio turto būklę (t. y. nefinansinį kintamąjį). Pavyzdžiui, jeigu dėl konkretaus automobilio, į kurį draudėjas turi apdraustą nuosavybės teisę, likutinės vertės garantijos garantas patiria automobilio fizinės būklės pokyčio riziką, ši rizika yra draudimo, o ne finansinė rizika.

B9 Pagal kai kurias sutartis jų emitentas patiria ne tik reikšmingą draudimo riziką, bet ir finansinę riziką. Pavyzdžiui, pagal daugelį gyvybės draudimo sutarčių draudėjams garantuojama minimali grąžos norma (dėl to atsiranda finansinė rizika) ir kartu pažadama išmoka mirties atveju, kuri kartais gali reikšmingai viršyti draudėjo sąskaitos likutį (dėl to atsiranda draudimo rizika, kurią sudaro mirtingumo rizika). Tokios sutartys yra draudimo sutartys.

B10 Pagal kai kurias sutartis draudžiamasis įvykis yra pagrindas mokėti su kainų indeksu susijusią sumą. Tokios sutartys yra draudimo sutartys, jeigu nuo draudžiamojo įvykio priklausanti išmoka gali būti reikšminga. Pavyzdžiui, pagal anuitetą iki gyvenimo pabaigos, susijusį su pragyvenimo lygio indeksu, perduodama draudimo rizika, nes pagrindas mokėti išmoką atsiranda dėl neužtikrinto būsimojo įvykio – anuiteto gavėjo gyvenimo trukmės. Sąsaja su kainų indeksu yra išvestinė finansinė priemonė, tačiau draudimo rizika taip pat perduodama, nes tai, kokiam išmokų skaičiui bus taikomas indeksas, priklauso nuo anuiteto gavėjo gyvenimo trukmės. Jeigu

tokiu atveju perduodama draudimo rizika yra reikšminga, išvestinė finansinė priemonė atitinka draudimo sutarties apibrėžtį ir jos tokiu atveju nereikia atskirti nuo pagrindinės sutarties (žr. 11 straipsnio a punktą).

B11 Draudimo rizika yra ūkio subjekto iš draudėjo perimama rizika. Tai reiškia, kad ūkio subjektas privalo perimti draudėjo jau anksčiau patirtą riziką. Jokia pagal sutartį atsiradusi nauja ūkio subjekto arba draudėjo rizika nėra draudimo rizika.

B12 Draudimo sutarties apibrėžtyje minimas neigiamas poveikis draudėjui. Šia apibrėžtimi ūkio subjekto išmoka neapribojama nepalankaus įvykio finansinio poveikio suma. Pavyzdžiui, apibrėžtis apima „seno pakeitimo nauju“ draudimo apsaugą, pagal kurią draudėjui sumokama pakankama suma, kad jis galėtų naudotą ir sugadintą turtą pakeisti nauju. Šia apibrėžtimi išmoka pagal gyvybės draudimo sutartį taip pat neapribojama finansiniais nuostoliais, kuriuos patirtų mirusiojo išlaikytieji asmenys, taip pat neatmetamos sutartys, kuriose numatyta mokėti iš anksto nustatytą sumą nuostoliui dėl mirties arba nelaimingo atsitikimo padengti.

B13 Kai kuriose sutartyse reikalaujama mokėti išmoką, jeigu įvyksta neužtikrintas būsimasis įvykis, tačiau nenustatoma, kad būtina išmokos sąlyga yra neigiamas poveikis draudėjui. Tokios rūšies sutartis nėra draudimo sutartis, net jeigu turėtojas ja naudojasi, kad sumažintų atitinkamą galimą riziką. Pavyzdžiui, jeigu turėtojas naudoja išvestinę finansinę priemonę pagrindiniam finansiniam arba nefinansiniam kintamajam, susijusiam su šio ūkio subjekto turto pinigų srautais, apdrausti, ši išvestinė finansinė priemonė nėra draudimo sutartis, nes išmoka nepriklauso nuo to, ar turto pinigų srautų sumažėjimas padarys neigiamą poveikį turėtojui. Draudimo sutarties apibrėžtyje minimas neužtikrintas būsimasis įvykis ir jo neigiamas poveikis draudėjui yra būtina išmokos pagal sutartį mokėjimo sąlyga. Pagal būtiną sutarties sąlygą nėra reikalaujama, kad ūkio subjektas ištirtų, ar įvykis tikrai sukėlė neigiamą poveikį, tačiau ūkio subjektui leidžiama atsisakyti mokėti išmoką, jeigu jis nėra įsitikinęs, kad įvykis tikrai sukėlė neigiamą poveikį.

B14 Sutarties nutraukimo arba užtęsimo rizika (t. y. rizika, kad draudėjas nutrauks sutartį anksčiau arba vėliau, negu emitentas nustatydamas sutarties kainas to tikėjosi) nėra draudimo rizika, nes išmokos draudėjui kintamumas nepriklauso nuo neužtikrinto būsimojo įvykio, kuris darytų neigiamą poveikį draudėjui. Sąnaudų rizika (t. y. netikėto administracinių išlaidų, susijusių su sutarties aptarnavimu, o ne išlaidų, susijusių su draudžiamaisiais įvykiais, padidėjimo rizika) taip pat nėra draudimo rizika, nes netikėtas tokių sąnaudų padidėjimas nedaro neigiamo poveikio draudėjui.

B15 Todėl sutartis, dėl kurios ūkio subjektas patiria sutarties nutraukimo, užtęsimo arba sąnaudų riziką, nėra draudimo sutartis, jeigu dėl jos ūkio subjektas nepatiria ir reikšmingos draudimo rizikos. Tačiau jeigu ūkio subjektas sumažina savo riziką pasinaudodamas kita sutartimi, pagal kurią dalį ne draudimo rizikos perduoda kitai šaliai, pagal antrąją sutartį kita šalis patiria draudimo riziką.

B16 Ūkio subjektas gali perimti reikšmingą draudimo riziką iš draudėjo tik tada, jeigu ūkio subjektas yra atskiras nuo draudėjo. Savidraudos ūkio subjekto atveju savidraudos ūkio subjektas perima riziką iš kiekvieno draudėjo ir kaupia tą riziką. Nors draudėjai kolektyviai patiria sukauptą riziką, nes jiems priklauso likutinė ūkio subjekto dalis, savidraudos ūkio subjektas yra atskiras riziką perėmęs subjektas.

Reikšminga draudimo rizika

B17 Sutartis yra draudimo sutartis tik tada, jei pagal ją perduodama reikšminga draudimo rizika. B7–B16 straipsniuose aptariama draudimo rizika. B18–B23 straipsniuose aptariamas draudimo rizikos reikšmingumo įvertinimas.

B18 Draudimo rizika yra reikšminga tada ir tik tada, jeigu draudžiamasis įvykis galėtų būti pagrindas emitentui sumokėti papildomas sumas, kurios pagal kiekvieną konkretų scenarijų būtų reikšmingos, išskyrus scenarijus, kuriems trūksta komercinio pagrindo (t. y. jie neturi pastebimo poveikio sandorio ekonominiams aspektams). Jeigu draudžiamasis įvykis galėtų būti pagrindas pagal bet kurį komercinio pagrindo scenarijų mokėti reikšmingas papildomas sumas, ankstesniame sakinyje išdėstyta sąlyga gali būti įvykdyta net tada, jei draudžiamasis įvykis yra ypač mažai tikėtinas, arba net tada, jeigu tikėtina (t. y. pasvėrus visas tikimybes) neapibrėžtųjų pinigų srautų dabartinė vertė sudaro mažą likusių pinigų srautų pagal draudimo sutartį tikėtinos dabartinės vertės dalį.

B19 Be to, pagal sutartį reikšminga draudimo rizika perduodama tik tada, jeigu pagal kurį nors komercinio pagrindo scenarijų emitentas gali patirti dabartinės vertės nuostolių. Tačiau net jeigu pagal perdraudimo sutartį nėra tikimybės, kad emitentas patirs reikšmingą nuostolį, bet pagal ją perdraudikui perduodama iš esmės visa su perdraudžiama pagrindinių draudimo sutarčių dalimi susijusi draudimo rizika, yra laikoma, kad šia sutartimi perduodama reikšminga draudimo rizika.

B20 B18 straipsnyje nurodytos papildomos sumos nustatomos pagal dabartinę vertę. Jeigu pagal draudimo sutartį reikalaujama mokėti išmoką, kai įvyks neaiškaus termino įvykis, ir jeigu išmoka nekoreguojama pagal pinigų laiko vertę, pagal kai kuriuos scenarijus išmokos dabartinė vertė gali padidėti, net jei nominalioji vertė yra fiksuota. Pavyzdys būtų draudimo sutartis, kurioje numatyta fiksuota išmoka draudėjo mirties atveju ir nėra nustatytos draudimo apsaugos galiojimo pabaigos datos (tokios sutartys dažnai vadinamos viso gyvenimo gyvybės draudimu už fiksuotą sumą). Yra aišku, kad draudėjas mirs, tačiau mirties data nėra aiški. Išmokos gali būti mokamos, jei konkretus draudėjas miršta anksčiau, negu tikėtasi. Kadangi šios išmokos nekoreguojamos pagal pinigų laiko vertę, reikšminga draudimo rizika gali egzistuoti net ir tada, kai sutarčių portfelio bendro nuostolio nėra. Sutarties nuostatomis, pagal kurias laiku mokėtinos kompensacijos mokėjimas draudėjui atidedamas, galima panaikinti reikšmingą draudimo riziką. Ūkio subjektas taiko 36 straipsnyje nurodytas diskonto normas ir taip nustato papildomų sumų dabartinę vertę.

B21 B18 straipsnyje nurodytos papildomos sumos yra sumų, viršijančių sumas, kurias reikėtų mokėti, jeigu draudžiamasis įvykis nebūtų įvykęs (išskyrus scenarijus, kuriems trūksta komercinio pagrindo), dabartinė vertė. Šios papildomos sumos apima žalų nagrinėjimo ir įvertinimo išlaidas, bet neapima:

a) galimybės reikalauti iš draudėjo mokesčio už būsimas paslaugas praradimo. Pavyzdžiui, su investavimu susijusios gyvybės draudimo sutarties atveju draudėjo mirtis reiškia, kad ūkio subjektas nebegalės teikti investicijų valdymo paslaugų ir imti mokesčio už tai. Tačiau šis ūkio subjekto ekonominis nuostolis patiriamas ne dėl draudimo rizikos, taip kaip kolektyvinio investavimo fondo valdytojas neprisiima draudimo rizikos, susijusios su galima kliento mirtimi. Todėl vertinant, kokio dydžio draudimo rizika perduodama pagal sutartį, galimas būsimų investicijų valdymo mokesčių praradimas neturi reikšmės;

b) mokesčių, kurie būtų mokami nutraukiant arba grąžinant sutartį, negavimo mirus kitai sutarties šaliai. Kadangi tokie mokesčiai atsirado pagal sutartį, negalėjimas jų mokėti nekompensuoja ankstesnės draudėjo rizikos. Todėl vertinant, kokio dydžio draudimo rizika perduodama pagal sutartį, jie neturi reikšmės;

c) išmokos, priklausančios nuo įvykio, dėl kurio sutarties turėtojas nepatiria reikšmingų nuostolių. Pavyzdžiui, pagal sutartį reikalaujama, kad emitentas sumokėtų 1 mln. VV ([1]), jeigu turtui būtų padaryta fizinė žala, o sutarties turėtojas dėl to patiria nereikšmingą 1 VV ekonominį nuostolį. Pagal šią sutartį jos turėtojas perduoda emitentui nereikšmingą 1 VV praradimo riziką. Tuo pačiu metu pagal sutartį atsiranda ne draudimo rizika, kad įvykus nurodytam įvykiui, emitentas turės sumokėti 999 999 VV. Kadangi tokio scenarijaus, pagal kurį draudžiamasis įvykis sukeltų reikšmingą nuostolį sutarties turėtojui, nėra, emitentas neperima reikšmingos draudimo rizikos iš sutarties turėtojo ir ši sutarties nėra draudimo sutartis;

d) galimų susigrąžinimų dėl perdraudimo. Ūkio subjektas juos registruoja apskaitoje atskirai.

B22 Ūkio subjektas vertina draudimo rizikos reikšmingumą pagal kiekvieną sutartį atskirai. Dėl to draudimo rizika gali būti reikšminga net ir tada, kai reikšmingų portfelio arba sutarčių grupės nuostolių tikimybė yra maža.

B23 Iš B18–B22 straipsnių galima daryti išvadą, kad, jeigu mirties atveju pagal sutartį mokama išmoka viršija sumą, mokamą išgyvenimo atveju, sutartis yra draudimo sutartis, nebent tas viršijimas yra nereikšmingas (tai įvertinama remiantis konkrečia sutartimi, o ne visu sutarčių portfeliu). Kaip pažymėta B21 straipsnio b punkte, sutarties nutraukimo arba grąžinimo mokesčių nesumokėjimas mirties atveju nėra įtraukiamas į šį vertinimą, jeigu toks nesumokėjimas nėra kompensacija draudėjui už ankstesnę riziką. Anuiteto sutartis, pagal kurią reguliarios sumos mokamos visą likusį draudėjo gyvenimą, taip pat yra draudimo sutartis, nebent bendra iki gyvenimo pabaigos mokamų išmokų suma yra nereikšminga.

([1]) VV – valiutos vienetas.

Draudimo rizikos lygio pokyčiai

B24 Pagal kai kurias sutartis draudimo rizika perduodama emitentui po tam tikro laiko. Pavyzdžiui, sutartyje numatyta konkreti investicijų grąža ir draudėjo pasirinkimo galimybė sukakus terminui panaudoti investicijos pajamas ir įsigyti anuitetą iki gyvenimo pabaigos, kuriam taikomos tokios pačios normos, kokias ūkio subjektas nustato naujiems anuiteto gavėjams tuo metu, kai draudėjas pasinaudoja šia pasirinkimo galimybe. Pagal tokią sutartį draudimo rizika perduodama emitentui tik po to, kai pasinaudojama pasirinkimo galimybe, nes ūkio subjektas anuiteto kainą gali nustatyti laisvai, remdamasis draudimo rizika, kuri tuo metu perduodama ūkio subjektui. Todėl pinigų srautai, kurie susidarytų pasinaudojus pasirinkimo galimybe, nepatenka į sutarties ribas ir į sutarties ribas patenkančių draudimo pinigų srautų iki pasinaudojimo pasirinkimo galimybe nėra. Tačiau jeigu sutartyje nustatomos anuiteto normos (arba kitas pagrindas, ne rinkos normos, pagal kurį nustatomos anuiteto normos), pagal sutartį draudimo rizika perduodama emitentui, nes emitentas patiria riziką, kad tuo metu, kai draudėjas pasinaudos pasirinkimo galimybe, anuiteto normos bus nepalankios emitentui. Tokiu atveju pinigų srautai, kurie susidarytų tuo metu, kai pasinaudojama pasirinkimo galimybe, patenka į sutarties ribas.

B25 Draudimo sutarties apibrėžtį atitinkanti sutartis išlieka draudimo sutartimi tol, kol neišnyksta visos teisės ir prievolės (t. y. kol jos neįvykdomos, neanuliuojamos arba nesibaigia jų galiojimo laikotarpis), nebent pagal 74–77 straipsnius sutarties pripažinimas nutraukiamas, nes sutartis pakeičiama.

Draudimo sutarčių pavyzdžiai

B26 Toliau pateikiami sutarčių, kurios yra draudimo sutartys, jeigu perduodama draudimo rizika yra reikšminga, pavyzdžiai:

a) draudimas nuo vagystės arba sugadinimo;

b) draudimas nuo atsakomybės už produktą, profesinės atsakomybės, civilinės atsakomybės arba teisinių išlaidų;

c) gyvybės draudimas ir iš anksto apmokami laidojimo planai (nors mirtis yra užtikrintas įvykis, jos laikas nėra aiškus arba kai kurių rūšių gyvybės draudimo sutarčių atveju nėra aišku, ar mirtis ištiks draudimo galiojimo laikotarpiu);

d) anuitetas iki gyvenimo pabaigos ir pensijos, t. y. sutartys, kuriose numatyta kompensacija už neužtikrintus būsimuosius įvykius (anuiteto arba pensijos gavėjo gyvenimo trukmę) ir pagal kurias anuiteto arba pensijos gavėjui suteikiamos tam tikro dydžio pajamos, kurioms kitu atveju, anuiteto arba pensijos gavėjui išgyvenus, būtų padarytas neigiamas poveikis (darbdavių įsipareigojimai, atsirandantys pagal išmokų darbuotojams planus ir prievoles mokėti pensijas, už kuriuos atsiskaitoma pagal apibrėžtų išmokų pensijų planus, pagal 7 straipsnio b punktą nepatenka į 17-ojo TFAS taikymo sritį);

e) neįgalumo ir medicininių išlaidų draudimas;

f) laidavimo, lojalumo, veiklos rezultatų ir siūlymo garantijos, t. y. sutartys, pagal kurias kompensacija turėtojui mokama, jeigu kita šalis neįvykdo prievolių pagal sutartį, pavyzdžiui, prievolės pastatyti pastatą;

g) produktų garantijos. Produktų garantijos, kurias gamintojo, tarpininko arba mažmeninės prekybos subjekto parduodamoms prekėms suteikia kita šalis, patenka į 17-ojo TFAS taikymo sritį. Tačiau produkto garantijos, kurias tiesiogiai suteikia gamintojas, tarpininkas arba mažmeninės prekybos subjektas, pagal 7 straipsnio a punktą nepatenka į 17-ojo TFAS taikymo sritį, bet patenka į 15-ojo TFAS arba 37-ojo TAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai ir neapibrėžtasis turtas“ taikymo sritį;

h) turto nuosavybės teisės draudimas (t. y. draudimas nuo nuosavybės teisės į žemę trūkumų, kurie draudimo sutarties sudarymo metu nebuvo akivaizdūs, atsiradimo). Šiuo atveju draudžiamasis įvykis yra turto nuosavybės teisės trūkumo atsiradimas, ne pats trūkumas;

i) kelionių draudimas (t. y. prieš kelionę arba keliaujant patirtų nuostolių kompensacija draudėjams grynaisiais pinigais arba natūra už patirtus nuostolius);

j) katastrofų obligacijos, pagal kurias numatomi sumažinti pagrindinės dalies, palūkanų arba abiejų šių sumų mokėjimai, jeigu nurodytas įvykis neigiamai paveikia tokių obligacijų emitentą (nebent nurodytas įvykis nesukelia reikšmingos draudimo rizikos, pavyzdžiui, jeigu įvykis yra palūkanų normos arba valiutos kurso pokytis);

k) apsikeitimo draudimu ir kitos sutartys, pagal kurias išmoką reikalaujama mokėti, priklausomai nuo sutarties šaliai būdingų klimato, geologinių arba kitų fizinių kintamųjų veiksnių pokyčių.

B27 Toliau pateikiami straipsnių, kurie nėra draudimo sutartys, pavyzdžiai:

a) investicinės sutartys, kurių juridinė forma yra tokia kaip draudimo sutarčių, tačiau pagal kurias reikšminga draudimo rizika neperduodama emitentui. Pavyzdžiui, gyvybės draudimo sutartys, pagal kurias ūkio subjektas nepatiria reikšmingos mirtingumo arba sergamumo rizikos, nėra draudimo sutartys. Tokios sutartys yra finansinės priemonės arba paslaugų sutartys (žr. B28 straipsnį). Investicinės sutartys su savarankiškais dalyvavimo elementais neatitinka draudimo sutarties apibrėžties, tačiau pagal 3 straipsnio c punktą jos patenka į 17-ojo TFAS taikymo sritį, jei jas leidžiantis ūkio subjektas leidžia ir draudimo sutartis;

b) sutartys, kurių juridinė forma yra tokia kaip draudimo, tačiau pagal kurias visa reikšminga draudimo rizika per neanuliuojamus ir priverstinai vykdomus mechanizmus, kuriuos taikant tiesioginis apdraustų nuostolių rezultatas yra tai, kad koreguojami būsimi draudėjo mokėjimai emitentui, grįžta draudėjui. Pavyzdžiui, pagal kai kurias finansines perdraudimo sutartis arba kai kurias grupines sutartis visa reikšminga draudimo rizika grįžta draudėjams. Tokios sutartys paprastai yra finansinės priemonės arba paslaugų sutartys (žr. B28 straipsnį);

c) savidrauda (t. y. rizika, kurią būtų buvę galima drausti, neperduodama). Tokiais atvejais draudimo sutarties nėra, nes nėra susitarimo su kita šalimi. Taigi, jeigu ūkio subjektas išleidžia draudimo sutartį savo patronuojančiajai, patronuojamajai įmonei arba kitai to paties lygmens patronuojamajai įmonei, draudimo sutarties konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose nėra, nes nėra sutarties su kita šalimi. Tačiau individualiose arba atskirose emitento arba turėtojo finansinėse ataskaitose draudimo sutartis yra;

d) sutartys (pvz., lošimo sutartys), pagal kurias išmoką mokėti reikia, jeigu įvyksta nurodytas neužtikrintas būsimasis įvykis, tačiau nenustatoma, kad būtina išmokos pagal sutartį sąlyga yra neigiamas poveikis draudėjui. Tačiau tai nereiškia, kad draudimo sutarties apibrėžtis neapima sutarčių, kuriose nurodoma iš anksto nustatyta išmoka, kuria būtų dengiami dėl konkretaus įvykio, pavyzdžiui, mirties arba nelaimingo atsitikimo, patirti nuostoliai (žr. B12 straipsnį);

e) išvestinės finansinės priemonės, dėl kurių viena šalis patiria finansinę riziką, bet ne draudimo riziką, nes pagal jas reikalaujama, kad ta šalis atliktų mokėjimą (arba tai šaliai suteikiama teisė gauti mokėjimą) tik dėl vienos arba daugiau nustatytų palūkanų normų, finansinių priemonių kainų, biržos prekių kainų, valiutų keitimo kurso, kainų indekso arba normų, kredito reitingo, kredito indekso arba kitų kintamųjų (jei nefinansinio kintamojo atveju šis kintamasis nėra būdingas sutarties šaliai) pasikeitimų;

f) kredito garantijos, pagal kurias išmokas reikia mokėti, net jeigu turėtojas nepatyrė nuostolio dėl to, kad sukakus terminui skolininkas neatliko mokėjimų. Tokios sutartys registruojamos apskaitoje pagal 9-ąjį TFAS „Finansinės priemonės“ (žr. B29 straipsnį);

g) sutartys, pagal kurias išmokas reikia mokėti priklausomai nuo klimato, geologinių arba kitų fizinių kintamųjų, kurie nėra būdingi sutarties šaliai (dažnai vadinamos oro rizikos išvestinėmis finansinės priemonėmis);

h) sutartys, pagal kurias numatomi sumažinti pagrindinės dalies, palūkanų arba abiejų šių sumų mokėjimai, priklausantys nuo klimato, geologinių arba kitų fizinių kintamųjų, kurių poveikis nėra būdingas sutarties šaliai (paprastai vadinamos katastrofų obligacijomis).

B28 Ūkio subjektas B27 straipsnyje nurodytoms sutartims taiko kitus taikytinus standartus, pavyzdžiui, 9-ąjį TFAS ir 15-ąjį TFAS.

B29 B27 straipsnio f punkte nurodytos kredito garantijos ir kredito draudimo sutartys gali būti įvairių juridinių formų, pavyzdžiui, garantija, kai kurių rūšių akredityvai, kreditinių įsipareigojimų neįvykdymo sutartis arba draudimo sutartis. Šios sutartys yra draudimo sutartys, jeigu pagal jas emitentas įpareigojamas mokėti nurodytas išmokas, kad atlygintų turėtojui nuostolius, kuriuos turėtojas patiria dėl to, kad nurodytas skolininkas sukakus terminui neatlieka mokėjimo draudėjui pagal skolos priemonės pradines arba pakeistas sąlygas. Tačiau tokios draudimo sutartys nepatenka į 17-ojo TFAS taikymo sritį, nebent emitentas anksčiau konkrečiai patvirtino, kad tokias sutartis laiko draudimo sutartimis ir jas registruoja apskaitoje pagal draudimo sutarčių apskaitos taisykles (žr. 7 straipsnio e punktą).

B30 Kredito garantijos ir kredito draudimo sutartys, pagal kurias reikalaujama mokėti išmoką, net jeigu draudėjas nepatyrė nuostolio dėl to, kad sukakus terminui skolininkas neatlieka mokėjimų, nepatenka į 17-ojo TFAS taikymo sritį, nes pagal jas reikšminga draudimo rizika neperduodama. Prie šių sutarčių priskiriamos sutartys, pagal kurias išmoka reikalaujama:

a) nepriklausomai nuo to, ar kita šalis turi pagrindinę skolos priemonę, arba

b) pakitus kredito reitingui arba kredito indeksui, o ne dėl to, kad sukakus terminui nurodytas skolininkas neatlieka mokėjimų.

KOMPONENTŲ ATSKYRIMAS NUO DRAUDIMO SUTARTIES (10–13 STRAIPSNIAI)

Investiciniai komponentai (11 straipsnio b punktas)

B31 11 straipsnio b punkte reikalaujama, kad ūkio subjektas atskirtų atskirą investicinį komponentą nuo pagrindinės draudimo sutarties. Investicinis komponentas yra atskiras tada ir tik tada, jei atitinka abi šias sąlygas:

a) investicinis komponentas ir draudimo komponentas nėra glaudžiai tarpusavyje susiję;

b) sutartis su lygiavertėmis sąlygomis parduodama arba ją būtų galima parduoti atskirai toje pačioje rinkoje arba toje pačioje jurisdikcijoje ir ją gali parduoti draudimo sutartis išleidžiantys ūkio subjektai arba kitos šalys. Tai nustatydamas ūkio subjektas atsižvelgia į visą pagrįstai prieinamą informaciją. Kad nustatytų, ar investicinis komponentas yra parduodamas atskirai, ūkio subjektas neprivalo atlikti nuodugnios analizės.

B32 Investicinis komponentas ir draudimo komponentas būna glaudžiai tarpusavyje susiję tada ir tik tada, jei:

a) ūkio subjektas negali vieno komponento įvertinti neįvertinęs kito. Tokiu atveju, jeigu vieno komponento vertė kinta pagal kito komponento vertę, ūkio subjektas pagal 17-ąjį TFAS registruoja apskaitoje mišrų investicinį ir draudimo komponentą, arba

b) draudėjas negali pasinaudoti vienu komponentu, jeigu nėra ir kito komponento. Tokiu atveju, jeigu dėl vieno sutarties komponento nutraukimo arba galiojimo pabaigos kitas komponentas nutraukiamas arba baigiasi jo galiojimas, ūkio subjektas pagal 17-ąjį TFAS registruoja apskaitoje mišrų investicinį ir draudimo komponentą.

Pažadai perduoti atskiras prekes arba paslaugas, išskyrus draudimo sutarčių paslaugas (12 straipsnis)

B33 12 straipsnyje reikalaujama, kad ūkio subjektas nuo draudimo sutarties atskirtų pažadą perduoti atskiras prekes arba paslaugas, išskyrus draudimo sutarčių paslaugas, draudėjui. Jas atskirdamas ūkio subjektas neįtraukia veiklos, kurią privalo atlikti, kad įvykdytų sutartį, nebent prekę arba paslaugą, išskyrus draudimo sutarčių paslaugas, perduoda draudėjui tada, kai vykdo tą veiklą. Pavyzdžiui, sudarant sutartį ūkio subjektui gali reikėti atlikti įvairias administracines užduotis. Vykdant šias užduotis paslauga nėra perduodama draudėjui.

B34 Draudėjui pažadėta prekė arba paslauga, išskyrus draudimo sutarčių paslaugas, yra atskira, jeigu draudėjas gali gauti naudos vien iš prekės arba paslaugos arba iš jos ir kitų draudėjui lengvai prieinamų išteklių. Lengvai prieinami ištekliai yra atskirai (ūkio subjekto arba kito ūkio subjekto) parduodamos prekės arba paslaugos arba ištekliai, kuriuos draudėjas jau yra gavęs (iš ūkio subjekto, pagal kitus sandorius arba dėl kitų įvykių).

B35 Draudėjui pažadėta prekė arba paslauga, išskyrus draudimo sutarčių paslaugas, nėra atskira, jeigu:

a) su preke arba paslauga susiję pinigų srautai ir rizika yra glaudžiai susiję su pinigų srautais arba rizika, siejamais su sutarties draudimo komponentais, ir

b) ūkio subjektas teikia reikšmingą paslaugą integruodamas prekę arba paslaugą su draudimo komponentais.

DRAUDIMO ĮSIGIJIMO PINIGŲ SRAUTAI (28A–28F STRAIPSNIAI)

B35A Kad galėtų taikyti 28A straipsnį, ūkio subjektas naudoja sistemišką ir racionalų metodą, siekdamas priskirti:

a) draudimo įsigijimo pinigų srautus, tiesiogiai priskirtinus draudimo sutarčių grupei:

i) tai grupei ir

ii) grupėms, apimsiančioms draudimo sutartis, kurios atsiras dėl tos grupės draudimo sutarčių atnaujinimo;

b) draudimo įsigijimo pinigų srautus, tiesiogiai priskirtinus draudimo sutarčių portfeliui, išskyrus nurodytuosius a punkte, portfelyje esančių sutarčių grupėms.

B35B Kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ūkio subjektas pataiso sumas, priskirtas taip, kaip nurodyta B35A straipsnyje, kad būtų atsižvelgta į prielaidų, kuriomis remiantis nustatomi priskyrimo metodui naudojami duomenys, pokyčius. Ūkio subjektas nekeičia draudimo sutarčių grupei priskirtų sumų po to, kai į grupę įtraukiamos visos sutartys (žr. B35C straipsnį).

B35C Ūkio subjektas draudimo sutartis į draudimo sutarčių grupę gali įtraukti daugiau nei per vieną ataskaitinį laikotarpį (žr. 28 straipsnį). Tomis aplinkybėmis ūkio subjektas nutraukia turto, susidariusio dėl draudimo įsigijimo pinigų srautų, dalies, susijusios su draudimo sutartimis, įtrauktomis į grupę per tą laikotarpį, pripažinimą ir toliau pripažįsta turtą, susidariusį dėl draudimo įsigijimo pinigų srautų, ta apimtimi, kuria turtas yra susijęs su draudimo sutartimis, kurias numatoma įtraukti į grupę per būsimą ataskaitinį laikotarpį.

B35D Kad galėtų taikyti 28E straipsnį:

a) ūkio subjektas pripažįsta vertės sumažėjimo nuostolius pelnu arba nuostoliais ir sumažina turto, susidariusio dėl draudimo įsigijimo pinigų srautų, balansinę vertę tiek, kad turto balansinė vertė neviršytų susijusios draudimo sutarčių grupės tikėtinų grynųjų pinigų įplaukų, nustatytų pagal 32 straipsnio a punktą;

b) kai ūkio subjektas priskiria draudimo įsigijimo pinigų srautus draudimo sutarčių grupėms pagal B35A straipsnio a punkto ii papunktį, jis pripažįsta vertės sumažėjimo nuostolius pelnu arba nuostoliais ir sumažina susijusio turto, susidariusio dėl draudimo įsigijimo pinigų srautų, balansinę vertę ta apimtimi, kuria:

i) ūkio subjektas tikisi, kad tie draudimo įsigijimo pinigų srautai viršys numatomų atnaujinti sutarčių grynąsias pinigų įplaukas, nustatytas pagal 32 straipsnio a punktą, ir

ii) taikant b punkto i papunktį pripažintas perviršis dar nebuvo pripažintas vertės sumažėjimo nuostoliais pagal a punktą.

VERTINIMAS (29–71 STRAIPSNIAI)

Būsimųjų pinigų srautų įverčiai (33–35 straipsniai)

B36 Šiame skirsnyje nagrinėjama:

a) nešališkas naudojimasis visa pagrįsta ir patvirtinama informacija, kurią galima gauti nepatiriant nepagrįstų išlaidų ir nededant nepagrįstų pastangų (žr. B37–B41 straipsnius);

b) rinkos kintamieji ir ne rinkos kintamieji (žr. B42–B53 straipsnius);

c) naudojimasis einamaisiais įverčiais (žr. B54–B60 straipsnius) ir

d) į sutarties ribas patenkantys pinigų srautai (žr. B61–B71 straipsnius).

Nešališkas naudojimasis visa pagrįsta ir patvirtinama informacija, kurią galima gauti nepatiriant nepagrįstų išlaidų ir nededant nepagrįstų pastangų (33 straipsnio a punktas)

B37 Būsimųjų pinigų srautų vertinimo tikslas – remiantis visa pagrįsta ir patvirtinama informacija, kurią ataskaitinę datą galima gauti nepatiriant nepagrįstų išlaidų ir nededant nepagrįstų pastangų, nustatyti visų galimų rezultatų tikėtiną vertę arba dėl visų tikimybių pasvertą vidurkį. Pagrįsta ir patvirtinama informacija, kurią ataskaitinę datą galima gauti nepatiriant nepagrįstų išlaidų ir nededant nepagrįstų pastangų, apima informaciją apie praeities įvykius ir esamas sąlygas bei būsimų sąlygų prognozes (žr. B41 straipsnį). Ūkio subjekto nuosavose informacinėse sistemose saugoma informacija yra laikoma informacija, kurią galima gauti nepatiriant nepagrįstų išlaidų ir nededant nepagrįstų pastangų.

B38 Pinigų srautus pradedama vertinti pasirenkant scenarijus, kurie atspindėtų visus galimus rezultatus. Pagal kiekvieną scenarijų apibrėžiama konkretaus rezultato pinigų srautų suma ir laikas bei įvertinama to rezultato tikimybė. Pinigų srautai pagal kiekvieną scenarijų diskontuojami ir tikslinami pagal įvertintą to rezultato tikimybę; taip gaunama tikėtina dabartinė vertė. Taigi tikslas nėra sukurti labiausiai tikėtiną arba labiau tikėtiną negu netikėtiną būsimųjų pinigų srautų rezultatą.

B39 Nagrinėjant visus galimus rezultatus, siekiama įtraukti visą pagrįstą ir patvirtinamą informaciją, kurią galima gauti nešališkai, nepatiriant nepagrįstų išlaidų ir nededant nepagrįstų pastangų, o ne nustatyti kiekvieną įmanomą scenarijų. Praktiškai išsamius scenarijus apibrėžti nėra būtina, jeigu apskaičiuojant vidurkį gautas įvertis nuosekliai dera su vertinimo tikslu išnagrinėti visą pagrįstą ir patvirtinamą informaciją, kurią galima gauti nepatiriant nepagrįstų išlaidų ir nededant nepagrįstų pastangų. Pavyzdžiui, jeigu ūkio subjektas vertina, kad rezultatų tikimybinis skirstinys iš esmės dera su tikimybiniu skirstiniu, kurį galima visapusiškai apibrėžti naudojant nedidelį skaičių parametrų, pakaks įvertinti mažesnį skaičių parametrų. Panašiu atveju kartais palyginti paprastu modeliavimu galima gauti priimtino tikslumo atsakymą ir daug išsamių modeliavimų atlikti nereikia. Tačiau kai kuriais atvejais pinigų srautus gali lemti sudėtingi pagrindiniai veiksniai ir į ekonominių sąlygų pokyčius jie gali reaguoti netiesiniu būdu. Taip gali nutikti, jeigu, pavyzdžiui, pinigų srautai atspindi įvairias tarpusavyje susijusias tiesiogines arba netiesiogines galimybes. Tokiais atvejais norint pasiekti vertinimo tikslą, greičiausiai prireiks atlikti sudėtingesnį tikimybinį modeliavimą.

B40 Pasirinkti scenarijai apima nešališkus katastrofų nuostolių pagal esamas sutartis tikimybės įverčius. Šie scenarijai neapima galimų žalų pagal galimas būsimas sutartis.

B41 Ūkio subjektas įvertina būsimų išmokų pagal dabartines sutartis tikimybę ir sumas, remdamasis gauta informacija, įskaitant:

a) informaciją apie žalas, apie kurias draudėjai jau pranešė;

b) kitą informaciją apie žinomas arba apskaičiuotąsias draudimo sutarčių savybes;

c) praeities duomenis apie paties ūkio subjekto patirtį, kurie prireikus papildomi kitų šaltinių praeities duomenimis. Praeities duomenys pakoreguojami, kad atitiktų esamas sąlygas, pavyzdžiui, jeigu:

i) apdraustos tiriamosios visumos ypatumai skiriasi (arba skirsis, pavyzdžiui, dėl nepalankaus pasirinkimo) nuo tiriamosios visumos, kuri buvo naudota remiantis praeities duomenimis, ypatumų;

ii) yra požymių, kad praeities tendencijos nesitęs, atsiras naujų tendencijų arba kad ekonominiai, demografiniai ir kiti pokyčiai gali paveikti pinigų srautus pagal esamas draudimo sutartis arba

iii) kai kurie straipsniai, pavyzdžiui, įvertinimo procedūros ir žalų valdymo procedūros, pakito ir tai gali paveikti praeities duomenų svarbą draudimo sutartims;

d) esamą perdraudimo sutarčių ir kitų finansinių priemonių (jei jų yra), kuriomis draudžiama nuo panašios rizikos, pavyzdžiui, katastrofų obligacijų ir oro rizikos išvestinių finansinių priemonių, kainų informaciją, jei jos turima, ir naujausią informaciją apie draudimo sutarčių perdavimo rinkos kainas. Ši informacija koreguojama, kad atitiktų skirtumus tarp pinigų srautų, susidarančių pagal tas perdraudimo sutartis arba kitas finansines priemones, ir pinigų srautų, kurie susidarytų, ūkio subjektui įvykdžius pagrindines sutartis su draudėju.

Rinkos kintamieji ir ne rinkos kintamieji

B42 17-ajame TFAS išskiriami dviejų rūšių kintamieji:

a) rinkos kintamieji – kintamieji, kuriuos galima stebėti rinkoje arba išvesti tiesiogiai iš rinkos duomenų (pavyzdžiui, vertybinių popierių, kuriais prekiaujama viešai, kainos ir palūkanų normos), ir

b) ne rinkos kintamieji – visi kiti kintamieji (pavyzdžiui, draudimo žalų dažnumas ir dydis ir mirtingumas).

B43 Dėl rinkos kintamųjų dažniausiai kyla finansinė rizika (pavyzdžiui, stebimos palūkanų normos), o dėl ne rinkos kintamųjų dažniausiai kyla nefinansinė rizika (pavyzdžiui, mirtingumo lygis). Tačiau taip būna ne visada. Pavyzdžiui, gali būti su finansine rizika susijusių prielaidų, kurių kintamųjų stebėti rinkoje arba tiesiogiai išvesti iš rinkos duomenų neįmanoma (pavyzdžiui, dėl palūkanų normų, kurių neįmanoma stebėti rinkoje arba išvesti tiesiogiai iš rinkos duomenų).

Rinkos kintamieji (33 straipsnio b punktas)

B44 Rinkos kintamųjų įverčiai nuosekliai dera su vertinimo datą stebimomis rinkos kainomis. Ūkio subjektas maksimaliai išnaudoja stebimus rinkos duomenis ir jų savais įverčiais nekeičia, išskyrus 13-ojo TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“ 79 straipsnyje nurodytus atvejus. Pagal 13-ąjį TFAS, jeigu kintamuosius reikia išvesti (pavyzdžiui, dėl to, kad nėra stebimų rinkos kintamųjų), jie kuo nuosekliau dera su stebimais rinkos kintamaisiais.

B45 Rinkos kainos atspindi daug įvairių nuomonių dėl galimų būsimų rezultatų, taip pat atspindi rinkos dalyvių rizikos prioritetus. Taigi, tai nėra vienintelė būsimo rezultato prognozė. Jeigu faktinis rezultatas skiriasi nuo ankstesnės rinkos kainos, tai nereiškia, kad rinkos kaina buvo „neteisinga“.

B46 Svarbi rinkos kintamųjų taikymo paskirtis yra turto arba turto portfelio imitavimas. Imitacinis turtas yra turtas, kurio pinigų srautai pagal visus scenarijus *tiksliai* sutampa su draudimo sutarčių grupės sutartiniais pinigų srautais pagal sumą, laiką ir neaiškumą. Kai kuriais atvejais imitacinis turtas gali egzistuoti kai kurių pinigų srautų, susidarančių pagal draudimo sutarčių grupę, atžvilgiu. To turto tikroji vertė atspindi ir turto pinigų srautų tikėtiną dabartinę vertę, ir su tais pinigų srautais susijusią riziką. Jeigu imitacinis turto portfelis egzistuoja kai kurių pinigų srautų, susidarančių pagal draudimo sutarčių grupę, atžvilgiu, ūkio subjektas gali remtis šio turto tikrąja verte ir atitinkamus įvykdymo pinigų srautus gali vertinti pagal ją, o ne konkrečiai skaičiuoti pinigų srautus ir diskonto normą.

B47 Pagal 17-ąjį TFAS iš ūkio subjekto nėra reikalaujama taikyti portfelio imitavimo metodo. Tačiau jeigu kai kurių pinigų srautų, susidarančių pagal draudimo sutartis, atžvilgiu imitacinis turtas arba portfelis yra ir ūkio subjektas nusprendžia taikyti kitokį metodą, jis įsitikina, kad pagal portfelio imitavimo metodą gautas šių pinigų srautų vertinimo rezultatas greičiausiai nebūtų iš esmės skirtingas.

B48 Jeigu pinigų srautai, kintantys pagal turto grąžą, ir kiti pinigų srautai yra labai tarpusavyje susiję, gali būti, kad patikimesni arba lengviau taikomi yra kiti metodai, ne portfelio imitavimo metodas, pavyzdžiui, tikimybinio modeliavimo metodai. Nustatant, koks metodas konkrečiomis aplinkybėmis geriausiai atitinka tikslą užtikrinti derėjimą su stebimais rinkos kintamaisiais, reikalingas sprendimas. Taikomas metodas pirmiausia turi užtikrinti, kad kiekvienas į draudimo sutartį įtrauktos pasirinkimo galimybės ir garantijos įvertinimas derėtų su stebimomis tokių pasirinkimo galimybių ir garantijų rinkos kainomis (jei jos žinomos).

Ne rinkos kintamieji

B49 Ne rinkos kintamųjų įverčiai atspindi visus pagrįstus ir patvirtinamus vidaus ir išorės duomenis, kuriuos galima gauti nepatiriant nepagrįstų išlaidų ir nededant nepagrįstų pastangų.

B50 Priklausomai nuo aplinkybių, ne rinkos išorės duomenys (pavyzdžiui, nacionalinė mirtingumo statistika) gali būti svarbesnė arba ne tokia svarbi kaip vidaus duomenys (pavyzdžiui, vidaus mirtingumo statistika). Pavyzdžiui, ūkio subjektas, kuris išleidžia gyvybės draudimo sutartis, rengdamas savo draudimo sutartims skirtus nešališkus mirtingumo scenarijų tikimybių įverčius negali remtis vien nacionaline mirtingumo statistika, bet taip pat atsižvelgia į visus kitus pagrįstus ir patvirtinamus vidaus ir išorės informacijos, kurią gali gauti nepatirdamas nepagrįstų išlaidų ir nedėdamas nepagrįstų pastangų, šaltinius. Nustatydamas šias tikimybes, ūkio subjektas daugiau svarbos suteikia labiau įtikinamai informacijai. Pavyzdžiui:

a) vidaus mirtingumo statistika gali būti labiau įtikinama negu nacionaliniai mirtingumo duomenys, jeigu nacionaliniai duomenys apskaičiuojami pagal didelę tiriamąją visumą, kuri draudžiamos tiriamosios visumos atžvilgiu nėra reprezentatyvi. Taip gali nutikti, pavyzdžiui, dėl to, kad draudžiamos tiriamosios visumos demografiniai ypatumai gali reikšmingai skirtis nuo nacionalinės tiriamosios visumos demografinių ypatumų, vadinasi ūkio subjektui daugiau svarbos reikia suteikti vidaus duomenims ir mažiau – nacionalinei statistikai;

b) jeigu vidaus statistika rengiama pagal mažą tiriamąją visumą, manant, kad jos ypatumai yra panašūs į nacionalinės tiriamosios visumos ypatumus, o nacionalinė statistinė informacija yra nauja, ūkio subjektas daugiau svarbos suteikia nacionalinei statistikai.

B51 Ne rinkos kintamųjų tikimybių įverčiai negali prieštarauti stebimiems rinkos kintamiesiems. Pavyzdžiui, būsimų infliacijos normos scenarijų tikimybių įverčiai kuo nuosekliau dera su tikimybėmis, nustatytomis pagal rinkos palūkanų normas.

B52 Kai kuriais atvejais ūkio subjektas gali padaryti išvadą, kad rinkos kintamieji kinta nepriklausomai nuo ne rinkos kintamųjų. Tokiu atveju ūkio subjektas vertina scenarijus, kurie atspindi ne rinkos kintamųjų rezultatų įvairovę ir pagal kiekvieną scenarijų taiko tą pačią stebimą rinkos kintamojo vertę.

B53 Kai kuriais atvejais rinkos kintamieji ir ne rinkos kintamieji gali koreliuoti. Pavyzdžiui, gali būti duomenų, kad nutraukimo normos (ne rinkos kintamasis) koreliuoja su palūkanų normomis (rinkos kintamasis). Taip pat gali būti duomenų, kad būsto arba automobilio draudimo žalų dydis koreliuoja su ekonominiais ciklais, taigi su palūkanų normomis ir sąnaudų sumomis. Ūkio subjektas užtikrina, kad scenarijų tikimybės ir rizikos korekcija pagal nefinansinę riziką, kuri yra susijusi su rinkos kintamaisiais, derėtų su stebimomis rinkos kainomis, kurios priklauso nuo tų rinkos kintamųjų.

Naudojimasis esamais įverčiais (33 straipsnio c punktas)

B54 Vertindamas kiekvieną pinigų srauto scenarijų ir jo tikimybę, ūkio subjektas remiasi visa pagrįsta ir patvirtinama informacija, kurią gali gauti nepatirdamas nepagrįstų išlaidų ir nedėdamas nepagrįstų pastangų. Ūkio subjektas peržiūri praėjusio ataskaitinio laikotarpio pabaigoje apskaičiuotus įverčius ir juos atnaujina. Tai darydamas ūkio subjektas atsižvelgia į tai, ar:

a) atnaujinti įverčiai teisingai atspindi ataskaitinio laikotarpio pabaigos sąlygas;

b) įverčių pokyčiai teisingai atspindi per laikotarpį įvykusius sąlygų pokyčius. Pavyzdžiui, tarkime, kad laikotarpio pradžioje įverčiai buvo viename pagrįsto intervalo gale. Jeigu sąlygos nepakito, įverčių perkėlimas į kitą intervalo galą laikotarpio pabaigoje teisingai neatspindėtų to, kas įvyko per laikotarpį. Jeigu naujausi ūkio subjekto įverčiai skiriasi nuo ankstesnių įverčių, tačiau sąlygos nepakito, ūkio subjektas vertina, ar naujos kiekvienam scenarijui priskirtos tikimybės yra pagrįstos. Atnaujindamas šių tikimybių įverčius, ūkio subjektas nagrinėja ir duomenis, kuriais buvo pagrįsti ankstesni įverčiai, ir visus naujus duomenis, bet daugiau svarbos suteikia labiau įtikinamiems duomenims.

B55 Kiekvienam scenarijui priskirta tikimybė atspindi ataskaitinio laikotarpio pabaigos sąlygas. Taigi taikant 10-ąjį TAS „Įvykiai po ataskaitinio laikotarpio“ po ataskaitinio laikotarpio pabaigos įvykęs įvykis, kuriuo panaikinamas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje buvęs neaiškumas, nesuteikia duomenų apie buvusias tos datos sąlygas. Pavyzdžiui, ataskaitinio laikotarpio pabaigoje galbūt yra 20 procentų tikimybė, kad per likusius šešis draudimo sutarties galiojimo mėnesius užklups didelė audra. Didelė audra užklumpa pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, bet prieš gaunant įgaliojimą paskelbti finansines ataskaitas. Tos sutarties įvykdymo pinigų srautai neatspindi audros, kuri, kaip dabar žinoma, užklupo. Vietoj to į vertinimą įtraukti pinigų srautai atspindi 20 procentų tikimybę, kuri ataskaitinio laikotarpio pabaigoje yra aiški (kai atskleidžiant informaciją taikomas 10-asis TAS, laikoma, kad po ataskaitinio laikotarpio pabaigos įvyko nekoreguojantis įvykis).

B56 Einamieji tikėtinų pinigų srautų įverčiai nebūtinai sutampa su naujausia faktine patirtimi. Pavyzdžiui, faktinis ataskaitinio laikotarpio mirtingumo lygis buvo 20 procentų prastesnis negu faktinis ankstesnis mirtingumo lygis ir ankstesni lūkesčiai dėl mirtingumo lygio. Staigų patirties pokytį gali sukelti keletas veiksnių, pvz.:

a) ilgalaikiai mirtingumo pokyčiai;

b) apdraustos tiriamosios visumos ypatumų pokyčiai (pavyzdžiui, įvertinimo arba pasiskirstymo pokyčiai arba atrankusis nutraukimas neįprastai geros sveikatos draudėjų iniciatyva);

c) atsitiktiniai svyravimai arba

d) nustatomos nesikartojančios priežastys.

B57 Ūkio subjektas tiria patirties pokyčių priežastis ir rengia naujus pinigų srautų ir tikimybių įverčius atsižvelgdamas į naujausią patirtį, ankstesnę patirtį ir kitą informaciją. B56 straipsnyje pateikto pavyzdžio rezultatas paprastai būtų tai, kad tikėtina išmokų mirties atveju dabartinė vertė keičiasi, bet mažiau nei 20 procentų. Jeigu B56 straipsnyje pateiktame pavyzdyje mirtingumo lygis toliau bus reikšmingai didesnis už ankstesnius įverčius ir tai lemia priežastys, kurios greičiausiai išliks, didelio mirtingumo scenarijams priskiriamas tikimybės įvertis padidės.

B58 Ne rinkos kintamųjų įverčiai apima informaciją apie esamą draudžiamųjų įvykių lygį ir informaciją apie tendencijas. Pavyzdžiui, mirtingumo lygis ilgą laiką daugelyje šalių nuosekliai mažėjo. Nustatant įvykdymo pinigų srautus atsižvelgiama į tikimybes, kurios būtų priskirtos kiekvienam galimam tendencijų scenarijui, atsižvelgiant į visą pagrįstą ir patikrinamą informaciją, kurią galima gauti nepatiriant nepagrįstų išlaidų ir nededant nepagrįstų pastangų.

B59 Jeigu draudimo sutarčių grupei priskiriami pinigų srautai jautrūs infliacijai, nustatant įvykdymo pinigų srautus panašiai atsižvelgiama į esamus galimų būsimų infliacijos normų įverčius. Kadangi infliacijos normos greičiausiai koreliuoja su palūkanų normomis, įvykdymo pinigų srautų įvertinimas pagal kiekvieną infliacijos scenarijų atspindi tikimybes taip, kad jos derėtų su tikimybėmis, nustatomomis pagal rinkos palūkanų normas, kuriomis remiamasi apskaičiuojant diskonto normą (žr. B51 straipsnį).

B60 Vertindamas pinigų srautus, ūkio subjektas atsižvelgia į esamus lūkesčius dėl būsimųjų įvykių, kurie gali paveikti tuos pinigų srautus. Ūkio subjektas parengia pinigų srautų scenarijus, kurie atspindi tuos būsimuosius įvykius, taip pat parengia nešališkus kiekvieno scenarijaus tikimybės įverčius. Tačiau ūkio subjektas neatsižvelgia į esamus lūkesčius dėl būsimų teisės aktų pokyčių, dėl kurių dabartinė prievolė pagal esamą draudimo sutartį pakistų, jos nebeliktų arba atsirastų naujų prievolių tol, kol teisės akto pakeitimas iš esmės nėra priimtas.

Į sutarties ribas patenkantys pinigų srautai (34 straipsnis)

B61 Scenarijaus pinigų srautų įverčiai apima visus į esamos sutarties ribas patenkančius pinigų srautus ir neapima jokių kitų pinigų srautų. Norėdamas nustatyti esamos sutarties ribas, ūkio subjektas taiko 2 straipsnį.

B62 Daugelyje draudimo sutarčių yra elementų, kuriais draudėjams suteikiama galimybė imtis veiksmų ir pakeisti sumų, kurias jie gaus, dydį, laiką, pobūdį arba neaiškumą. Šie elementai – atnaujinimo pasirinkimo galimybės, išperkamosios sumos pasirinkimo galimybės, konvertavimo pasirinkimo galimybės ir pasirinkimo galimybės sustabdyti įmokų mokėjimus ir vis tiek gauti išmokas pagal sutartis. Draudimo sutarčių grupės vertinimas pagal tikėtiną vertę atspindi esamą ūkio subjekto įvertinimą, kaip grupės draudėjai naudosis turimomis pasirinkimo galimybėmis, o rizikos korekcija pagal nefinansinę riziką atspindi ūkio subjekto esamą įvertinimą, kaip faktinis draudėjų elgesys gali skirtis nuo tikėtino elgesio. Šis reikalavimas nustatyti tikėtiną vertę taikomas nepriklausomai nuo sutarčių skaičiaus grupėje, pavyzdžiui, jis taikomas net tada, kai grupę sudaro viena sutartis. Taigi vertinant draudimo sutarčių grupę, negalima daryti prielaidos, jog yra 100 % tikimybė, kad draudėjai:

a) nutrauks savo sutartis, jeigu yra tam tikra tikimybė, kad kai kurie draudėjai sutarčių nenutrauks arba

b) tęs sutartis, jeigu yra tam tikra tikimybė, kad kai kurie draudėjai jų netęs.

B63 Kai draudimo sutarties emitentas pagal sutartį privalo atnaujinti arba kitaip pratęsti sutartį, jis taiko 34 straipsnį ir vertina, ar įmokos ir susiję pinigų srautai, kurie susidaro pagal atnaujintą sutartį, patenka į pradinės sutarties ribas.

B64 34 straipsnyje minima ūkio subjekto praktinė galimybė ateities datą (atnaujinimo datą) nustatyti kainą, kuri visapusiškai atspindėtų sutarties riziką nuo tos datos. Ūkio subjektas tokią praktinę galimybę turi, jeigu nėra suvaržymų, kurie neleistų ūkio subjektui nustatyti tokios kainos, kokią nustatytų tos datos išleidžiamai naujai sutarčiai, pasižyminčiai tais pačiais ypatumais kaip esama sutartis, arba jeigu jis gali iš dalies keisti išmokas, kad jos nuosekliai derėtų su kaina, kurią jis nustatys. Ūkio subjektas taip pat turi praktinę galimybę nustatyti kainą, kai gali perkainoti esamą sutartį taip, kad kaina atspindėtų bendrus draudimo sutarčių portfelio rizikos pokyčius, net jei kiekvienam konkrečiam draudėjui nustatyta kaina neatspindi to konkretaus draudėjo rizikos pokyčio. Vertindamas, ar turi praktinę galimybę nustatyti kainą, kuri visapusiškai atspindėtų sutarties arba portfelio riziką, ūkio subjektas nagrinėja visą riziką, kurią nagrinėtų atnaujinimo datą įvertindamas analogiškas sutartis dėl likusios paslaugos. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje nustatydamas būsimųjų pinigų srautų įverčius, ūkio subjektas iš naujo įvertina draudimo sutarties ribas, kad galėtų įtraukti su reikšmingomis ūkio subjekto teisėmis ir prievolėmis susijusių aplinkybių pokyčių poveikį.

B65 Į draudimo sutarties ribas įtraukti pinigų srautai yra pinigų srautai, kurie yra tiesiogiai susiję su sutarties vykdymu, įskaitant pinigų srautus, kurių atžvilgiu ūkio subjektas savo nuožiūra nustato sumą arba laiką. Į ribas patenkantys pinigų srautai yra:

a) draudėjo įmokos (įskaitant įmokų korekcijas ir dalimis mokamas įmokas) ir visi papildomi pinigų srautai, kurie susidaro dėl šių įmokų;

b) išmokos draudėjui (arba draudėjo vardu), įskaitant žalas, apie kurias jau pranešta, bet kurios dar neapmokėtos (t. y. žalos, apie kurias pranešta), patirtas žalas dėl įvykių, kurie įvyko, bet apie kurių žalas dar nepranešta, ir visas būsimas žalas, dėl kurių ūkio subjektas turi reikšmingų prievolių (žr. 34 straipsnį);

c) išmokos draudėjui (arba draudėjo vardu), kurios kinta pagal pagrindinių straipsnių grąžą;

d) išmokos draudėjui (arba draudėjo vardu), susidariusios dėl išvestinių finansinių priemonių, pavyzdžiui, į sutartį įterptų pasirinkimo galimybių ir garantijų, tiek, kiek tos pasirinkimo galimybės ir garantijos nėra atskirtos nuo draudimo sutarties (žr. 11 straipsnio a punktą);

e) draudimo įsigijimo pinigų srautų, kurie yra priskirtini portfeliui, kuriam priklauso sutartis, paskirstymas;

f) žalų tvarkymo išlaidos (t. y. išlaidos, kurias ūkio subjektas patirs tirdamas, tvarkydamas ir spręsdamas žalas pagal esamas draudimo sutartis, įskaitant teisinius mokesčius, mokesčius nuostolių sureguliavimo specialistams, vidines žalų tyrimo ir išmokų pagal žalas tvarkymo išlaidas);

g) išlaidos, kurias ūkio subjektas patirs teikdamas išmokas pagal sutartį natūra;

h) draudimo liudijimo administravimo ir priežiūros išlaidos, pavyzdžiui, įmokų sąskaitų išrašymo išlaidos, draudimo liudijimų pakeitimų tvarkymo išlaidos (pavyzdžiui, konvertavimas ir atstatymas). Prie šių išlaidų taip pat priskiriami reguliarūs komisiniai mokesčiai, kuriuos numatoma mokėti tarpininkams, jeigu konkretus draudėjas toliau mokės į draudimo sutarties ribas patenkančias įmokas;

i) sandorio mokesčiai (pavyzdžiui, įmokų mokesčiai, pridėtinės vertės mokesčiai, prekių ir paslaugų mokesčiai) bei rinkliavos (pavyzdžiui, priešgaisrinės apsaugos paslaugų rinkliavos, garantijų fondo įvertinimai), kurie susidaro tiesiogiai pagal esamas draudimo sutartis arba kuriuos galima prie jų pagrįstai ir nuosekliai priskirti;

j) draudiko mokėjimai draudėjo mokestinėms prievolėms įvykdyti vykdant patikėtinio funkcijas ir su tuo susijusios gaunamos lėšos;

k) galimos pinigų įplaukos iš susigrąžintų lėšų (likutinis turtas ir subrogacija), susijusių su būsimomis žalomis, kurios draudžiamos pagal esamas draudimo sutartis, ir galimi pinigų srautai iš susigrąžintų lėšų, susijusių su ankstesnėmis žalomis, ta apimtimi, kuria jų negalima pripažinti atskiru turtu;

ka) išlaidos, kurias ūkio subjektas patirs:

i) vykdydamas investicinę veiklą, ta apimtimi, kuria tą veiklą ūkio subjektas vykdo siekdamas padidinti draudimo apsaugos išmokas draudėjams. Investicinė veikla didina draudimo apsaugos išmokas, jeigu ūkio subjektas tą veiklą vykdo tikėdamasis gauti investicijų grąžą, kuri bus naudinga draudėjams, jeigu įvyktų draudžiamasis įvykis;

ii) teikdamas su investavimu susijusią paslaugą draudimo sutarčių be tiesioginio dalyvavimo elementų draudėjams (žr. B119B straipsnį);

iii) teikdamas su investavimu susijusią paslaugą draudimo sutarčių su tiesioginio dalyvavimo elementais draudėjams;

l) draudimo sutartims vykdyti tiesiogiai priskirtinų fiksuotų ir kintamųjų pridėtinių išlaidų (apskaitos, žmogiškųjų išteklių, informacinių technologijų ir palaikymo, statinių nusidėvėjimo, nuomos, priežiūros ir komunalinių paslaugų išlaidų) paskirstymas. Tokios pridėtinės išlaidos paskirstomos sutarčių grupėms sistemiškais ir racionaliais metodais, kurie nuosekliai taikomi visoms panašiais ypatumais pasižyminčioms išlaidoms;

m) visos kitos išlaidos, kurias pagal sutarties sąlygas dengia draudėjas.

B66 Apskaičiuojant pinigų srautus, kurie susidarys, kai ūkio subjektas įvykdys esamą draudimo sutartį, neįtraukiami šie pinigų srautai:

a) investicijų grąža. Investicijos pripažįstamos, vertinamos ir pateikiamos atskirai;

b) pinigų srautai (išmokos arba gaunamos lėšos), kurie susidaro pagal turimas perdraudimo sutartis. Turimos perdraudimo sutartys pripažįstamos, vertinamos ir pateikiamos atskirai;

c) pinigų srautai, kurie gali susidaryti pagal būsimas draudimo sutartis, t. y. į esamų sutarčių ribas nepatenkantys pinigų srautai (žr. 34–35 straipsnius);

d) pinigų srautai, susiję su išlaidomis, kurių negalima tiesiogiai priskirti draudimo sutarčių portfeliui, kuriam priklauso sutartis, pavyzdžiui, kai kurios produktų kūrimo ir mokymo išlaidos. Tokios išlaidos pripažįstamos pelnu arba nuostoliais tada, kai patiriamos;

e) pinigų srautai, kurie susidaro dėl neįprasto iššvaistytų darbo ar kitų sutarčiai vykdyti naudojamų išteklių kiekio. Tokios išlaidos pripažįstamos pelnu arba nuostoliais tada, kai patiriamos;

f) pelno mokesčio mokėjimai ir gaunamos lėšos, kurias draudikas moka arba gauna ne vykdydamas patikėtinio funkcijas arba kurių konkrečiai pagal sutarties sąlygas nedengia draudėjas;

g) pinigų srautai tarp skirtingų informaciją teikiančio ūkio subjekto komponentų, pavyzdžiui, draudėjo lėšų ir akcininko lėšų, jeigu dėl šių pinigų srautų nepakinta suma, kuri bus mokama draudėjams;

h) pinigų srautai, susidarantys tarp komponentų, atskirtų nuo draudimo sutarties ir registruojamų apskaitoje pagal kitus taikytinus standartus (žr. 10–13 straipsnius).

B66A Gali būti reikalaujama, kad ūkio subjektas, prieš pripažindamas draudimo sutarčių grupę, pripažintų turtą arba įsipareigojimą, susidariusį dėl pinigų srautų, susijusių su draudimo sutarčių grupe, išskyrus draudimo įsigijimo pinigų srautus, dėl to, kad pinigų srautai susidaro, arba dėl kito TFAS reikalavimų. Pinigų srautai yra susiję su draudimo sutarčių grupe, jeigu tie pinigų srautai būtų buvę įtraukti į įvykdymo pinigų srautus grupės pirminio pripažinimo datą tuo atveju, jei jie būtų buvę sumokėti arba gauti po tos datos. Kad galėtų taikyti 38 straipsnio c punkto ii papunktį, ūkio subjektas turi nutraukti tokio turto ar įsipareigojimo pripažinimą ta apimtimi, kuria turtas arba įsipareigojimas nebūtų pripažįstamas atskirai nuo draudimo sutarčių grupės, jeigu pinigų srautas būtų susidaręs arba TFAS būtų taikytas draudimo sutarčių grupės pirminio pripažinimo datą.

Sutartys, kurių pinigų srautai daro poveikį kitų sutarčių draudėjams mokamiems pinigų srautams arba kurių pinigų srautams daro poveikį kitų sutarčių draudėjams mokami pinigų srautai

B67 Kai kurios draudimo sutartys daro poveikį kitų sutarčių draudėjams mokamiems pinigų srautams, nes reikalaujama, kad:

a) draudėjas dalytųsi su kitų sutarčių draudėjais to paties nurodyto pagrindinių straipsnių junginio grąža ir

b) arba:

i) draudėjas sutiktų sumažinti savo grąžos iš pagrindinių straipsnių dalį dėl mokėjimų kitų sutarčių draudėjams, kuriems priklauso to paties junginio dalis, įskaitant mokėjimus pagal garantijas, suteiktas šių kitų sutarčių draudėjams, arba

ii) kitų sutarčių draudėjai sutiktų sumažinti savo grąžos iš pagrindinių straipsnių dalį dėl mokėjimų draudėjui, įskaitant mokėjimus pagal draudėjui suteiktas garantijas.

B68 Kartais tokios sutartys turės įtakos į kitas grupes įtrauktų sutarčių draudėjams mokamiems pinigų srautams. Kiekvienos grupės įvykdymo pinigų srautai atspindi, kiek pagal grupės sutartis ūkio subjektui turi įtakos tikėtini tos grupės draudėjams arba kitos grupės draudėjams mokami pinigų srautai. Todėl grupės įvykdymo pinigų srautai:

a) apima mokėjimus, kurie susidaro pagal esamų sutarčių sąlygas, kitų grupių sutarčių draudėjams, nepriklausomai nuo to, ar šiuos mokėjimus numatoma atlikti dabartiniams, ar būsimiems draudėjams, ir

b) neapima mokėjimų grupės draudėjams, kurie pagal a punktą įtraukti į kitos grupės įvykdymo pinigų srautus.

B69 Pavyzdžiui, jeigu vienos grupės draudėjams tenkančios pagrindinių straipsnių grąžos dalies mokėjimai yra sumažinami nuo 350 iki 250 VV dėl garantuotos sumos išmokų kitos grupės draudėjams, į pirmosios grupės įvykdymo pinigų srautus 100 VV išmokos būtų įskaičiuotos (t. y. jos būtų 350 VV), o iš antrosios grupės įvykdymo pinigų srautų 100 VV garantuota suma būtų atimta.

B70 Norint nustatyti sutarčių grupių įvykdymo pinigų srautus, kurie daro įtaką kitų grupių sutarčių draudėjams mokamiems pinigų srautams arba kuriems daro įtaką kitų grupių sutarčių draudėjams mokami pinigų srautai, galima taikyti įvairius praktinius metodus. Kai kuriais atvejais ūkio subjektas gali turėti galimybę pagrindinių straipsnių pokytį ir dėl to atsiradusį pinigų srautų pokytį nustatyti tik aukštesniu jungimo lygmeniu nei grupės. Tokiais atvejais ūkio subjektas pagrindinių straipsnių pokyčio poveikį sistemiškai ir racionaliai paskirsto kiekvienai grupei.

B71 Kai pagal vienos grupės sutartis suteikiamos visos draudimo sutarčių paslaugos, įvykdymo pinigų srautai vis tiek gali apimti mokėjimus, kuriuos numatoma atlikti esamiems kitų grupių draudėjams arba būsimiems draudėjams. Ūkio subjektas neprivalo šių įvykdymo pinigų srautų toliau priskirti konkrečioms grupėms, bet užuot tai daręs jis gali pripažinti ir vertinti įsipareigojimą, susijusį su visose grupėse susidarančiais įvykdymo pinigų srautais.

Diskonto normos (36 straipsnis)

B72 Taikydamas 17-ąjį TFAS ūkio subjektas naudoja šias diskonto normas:

a) įvykdymo pinigų srautams vertinti – dabartines diskonto normas pagal 36 straipsnį;

b) norint nustatyti, kokios palūkanos susikaups nuo sutartinės paslaugos maržos taikant 44 straipsnio b punktą pagal draudimo sutartis be tiesioginio dalyvavimo elementų, – diskonto normas, nustatytas sutarčių grupės pirminio pripažinimo datą, 36 straipsnį taikant nominaliesiems pinigų srautams, kurie nekinta pagal jokių pagrindinių straipsnių grąžą;

c) vertinant sutartinės paslaugos maržos pokyčius pagal B96 straipsnio a–b punktus ir B96 straipsnio d punktą pagal draudimo sutartis be tiesioginio dalyvavimo elementų – diskonto normas, nustatytas pirminio pripažinimo metu pagal 36 straipsnį;

d) sutarčių grupių, kurioms taikomas įmokų paskirstymo metodas ir kurioms būdingas reikšmingas finansavimo komponentas, atveju norint pakoreguoti likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo sumą pagal 56 straipsnį – diskonto normas, nustatytas pirminio pripažinimo metu pagal 36 straipsnį;

e) jeigu ūkio subjektas nusprendžia skaidyti draudimo finansines pajamas arba sąnaudas į pelną arba nuostolius ir kitas bendrąsias pajamas (žr. 88 straipsnį), norėdamas nustatyti draudimo finansinių pajamų arba sąnaudų, įtraukiamų į pelną arba nuostolius, sumą:

i) draudimo sutarčių grupių, pagal kurias su finansine rizika susijusių prielaidų pokyčiai nedaro reikšmingo poveikio draudėjams mokamoms sumoms, atveju taikant B131 straipsnį – diskonto normas, nustatytas sutarčių grupės pirminio pripažinimo metu, 36 straipsnį taikant nominaliesiems pinigų srautams, kurie nekinta pagal jokių pagrindinių straipsnių grąžą;

ii) draudimo sutarčių, pagal kurias su finansine rizika susijusių prielaidų pokyčiai daro reikšmingą poveikį draudėjams mokamoms sumoms, atveju taikant B132 straipsnio a punkto i papunktį – diskonto normas, kuriomis remiantis tolygiai paskirstomos likusios pataisytos tikėtinos likusio sutarčių grupės galiojimo laikotarpio finansinės pajamos arba sąnaudos ir

iii) sutarčių grupių, kurioms taikomas įmokų paskirstymo metodas pagal 59 straipsnio b punktą ir B133 straipsnį, atveju – patirtų žalų datą nustatytas diskonto normas, 36 straipsnį taikant nominaliesiems pinigų srautams, kurie nekinta pagal jokių pagrindinių straipsnių grąžą.

B73 Norėdamas nustatyti B72 straipsnio b–e punktuose nurodytas pirminio pripažinimo datos sutarčių grupės diskonto normas, ūkio subjektas gali taikyti laikotarpio, kuriuo išleistos grupės sutartys (pagal 22 straipsnį jis negali būti ilgesnis negu vieni metai), diskonto normų svertinį vidurkį.

B74 Siekiant išvengti dvigubo įskaitymo arba neįskaitymo, diskonto normų įverčiai dera su kitais draudimo sutartims vertinti naudojamais įverčiais, pavyzdžiui:

a) pinigų srautai, kurie nekinta pagal jokių pagrindinių straipsnių grąžą, diskontuojami taikant normas, kurios niekaip neatspindi tokio kintamumo;

b) pinigų srautai, kurie kinta pagal kurių nors finansinių pagrindinių straipsnių grąžą:

i) diskontuojami taikant normas, kurios atspindi šį kintamumą, arba

ii) koreguojami pagal šio kintamumo poveikį ir diskontuojami taikant normą, kuri atspindi atliktą korekciją;

c) nominalieji pinigų srautai (t. y. pinigų srautai, į kuriuos įskaičiuotas infliacijos poveikis) diskontuojami taikant normas, į kurias įskaičiuotas infliacijos poveikis, ir

d) tikrieji pinigų srautai (t. y. pinigų srautai, į kuriuos neįskaičiuotas infliacijos poveikis) diskontuojami taikant normas, į kurias infliacijos poveikis neįskaičiuotas.

B75 B74 straipsnio b punkte reikalaujama, kad pinigų srautai, kurie kinta pagal pagrindinių straipsnių grąžą, būtų diskontuojami taikant normas, kurios atspindi šį kintamumą, arba būtų pakoreguoti pagal šio kintamumo poveikį ir diskontuojami taikant atliktą korekciją atspindinčią normą. Kintamumas yra svarbus veiksnys, nepriklausomai nuo to, ar jis atsiranda pagal sutarties sąlygas, ar dėl to, kad ūkio subjektas naudojasi savo nuožiūra, taip pat nepriklausomai nuo to, ar ūkio subjektas turi pagrindinius straipsnius.

B76 Pinigų srautai, kurie kinta pagal kintamosios grąžos pagrindinių straipsnių grąžą, tačiau kuriems galioja minimalios grąžos garantija, kinta ne vien pagal pagrindinių straipsnių grąžą, net kai garantuota suma yra mažesnė už tikėtiną pagrindinių straipsnių grąžą. Todėl ūkio subjektas koreguoja normą, kuri atspindi pagrindinių straipsnių grąžos kintamumą, pagal garantijos poveikį, net jeigu garantuota suma yra mažesnė už tikėtiną pagrindinių straipsnių grąžą.

B77 17-ajame TFAS nėra reikalaujama, kad ūkio subjektas skirstytų apskaičiuotuosius pinigų srautus į tuos, kurie kinta, ir tuos, kurie nekinta pagal pagrindinių straipsnių grąžą. Jeigu ūkio subjektas apskaičiuotųjų pinigų srautų taip neskirsto, jis taiko visiems apskaičiuotiesiems pinigų srautams tinkančias diskonto normas. Pavyzdžiui, taiko tikimybinius modeliavimo metodus arba neutralaus rizikos atžvilgiu vertinimo metodus.

B78 Diskonto normos apima tik svarbius veiksnius, t. y. veiksnius, kurie atsiranda dėl pinigų laiko vertės, pinigų srautų ypatumų ir draudimo sutarčių likvidumo ypatumų. Tokias diskonto normas tiesiogiai stebėti rinkoje gali nebūti galimybių. Taigi, jeigu stebimų tais pačiais ypatumais pasižyminčios priemonės rinkos normų nėra arba jeigu stebimos panašių priemonių rinkos normos yra, bet jose atskirai nenurodyti veiksniai, pagal kuriuos priemonė atskiriama nuo draudimo sutarčių, ūkio subjektas apskaičiuoja reikiamų normų įverčius. 17-ajame TFAS nėra reikalaujama taikyti konkretų diskonto normų įverčių apskaičiavimo metodą. Taikydamas įverčių apskaičiavimo metodą ūkio subjektas:

a) kuo daugiau remiasi stebimais duomenimis (žr. B44 straipsnį) ir atsižvelgia į visą pagrįstą ir patvirtinamą išorės ir vidaus informaciją apie ne rinkos kintamuosius, kurią gali gauti nepatirdamas nepagrįstų išlaidų ir nedėdamas nepagrįstų pastangų (žr. B49 straipsnį). Ypač pažymėtina, kad taikomos diskonto normos negali prieštarauti jokiems turimiems ir svarbiems rinkos duomenims ir jokie taikomi ne rinkos kintamieji negali prieštarauti stebimiems rinkos kintamiesiems;

b) atsižvelgia į esamas rinkos sąlygas iš rinkos dalyvio perspektyvos;

c) padarydamas sprendimą nustato vertinamų draudimo sutarčių ir priemonės, kurios stebimos rinkos kainos yra žinomos, ypatumų panašumo laipsnį bei koreguoja tas kainas taip, kad atspindėtų jų skirtumus.

B79 Jeigu draudimo sutarčių pinigų srautai nekinta pagal pagrindinių straipsnių grąžą, diskonto norma atspindi priemonių, kurių turėtojas nepatiria jokios kredito rizikos arba patiria nedidelę kredito riziką, pelningumo kreivę atitinkama valiuta, kuri pakoreguojama pagal draudimo sutarčių grupės likvidumo ypatumus. Atliekant šią korekciją, atsižvelgiama į draudimo sutarčių grupės ir pelningumo kreivei nustatyti naudojamo turto likvidumo ypatumų skirtumą. Pelningumo kreivės atspindi turtą, kuriuo prekiaujama aktyviose rinkose ir kurį jo turėtojas paprastai gali lengvai bet kuriuo metu parduoti, nepatirdamas reikšmingų išlaidų. Pagal kai kurias draudimo sutartis ūkio subjekto, priešingai, negalima priversti sumokėti išmokas anksčiau, negu įvyko draudžiamieji įvykiai, arba anksčiau, negu sukako sutartyse nustatytos datos.

B80 Todėl jeigu draudimo sutarčių pinigų srautai nekinta pagal pagrindinių straipsnių grąžą, ūkio subjektas gali nustatyti diskonto normas koreguodamas likvidaus nerizikingo turto pelningumo kreivę pagal finansinių priemonių, kurių normos stebimos rinkoje, ir draudimo sutarčių likvidumo ypatumų skirtumus (principas „iš apačios į viršų“).

B81 Kitu atveju ūkio subjektas gali nustatyti reikiamas draudimo sutarčių diskonto normas pagal pelningumo kreivę, kuri atspindi esamas rinkos grąžos normas, taikomas nustatant tikrąją orientacinio turto portfelio vertę (principas „iš viršaus į apačią“). Ūkio subjektas koreguoja šią pelningumo kreivę ir pašalina visus draudimo sutartims reikšmės neturinčius veiksnius, tačiau pelningumo kreivės neprivalo koreguoti pagal draudimo sutarčių ir orientacinio portfelio likvidumo ypatumų skirtumus.

B82 Vertinant B81 straipsnyje nurodytą pelningumo kreivę:

a) jeigu yra informacijos apie aktyvioje rinkoje stebimas orientacinio portfelio turto rinkos kainas, ūkio subjektas remiasi tomis kainomis (pagal 13-ojo TFAS 69 straipsnį);

b) jeigu rinka nėra aktyvi, ūkio subjektas koreguoja stebimas panašaus turto rinkos kainas, kad jos būtų panašios į vertinamo turto rinkos kainas (pagal 13-ojo TFAS 83 straipsnį);

c) jeigu orientacinio portfelio turto rinkos nėra, ūkio subjektas taiko įverčių apskaičiavimo metodą. Tokiam turtui (pagal 13-ojo TFAS 89 straipsnį) ūkio subjektas:

   i) remdamasis tomis aplinkybėmis turima tiksliausia informacija, parengia nestebimus duomenis. Į šiuos duomenis galima įtraukti paties ūkio subjekto duomenis. Remdamasis 17-uoju TFAS, ūkio subjektas gali daugiau svarbos suteikti ilgalaikiams įverčiams, o ne trumpalaikiams svyravimams, ir

   ii) atsižvelgdamas į visą pagrįstai prieinamą informaciją apie rinkos dalyvio prielaidas, jis koreguoja šiuos duomenis.

B83 Koreguodamas pelningumo kreivę ūkio subjektas koreguoja stebėtas panašiais ypatumais pasižyminčių priemonių naujausių sandorių rinkos normas pagal rinkos veiksnių pokyčius, įvykusius nuo sandorio datos, ir koreguoja stebimas rinkos normas, kad jos atspindėtų vertinamos priemonės ir priemonių, kurių sandorių kainos yra stebimos, skirtingumą. Draudimo sutarčių pinigų srautų, kurie nekinta pagal orientacinio portfelio turto grąžą, atveju tokios korekcijos:

a) apima korekcijas pagal portfelio turto pinigų srautų ir draudimo sutarčių pinigų srautų sumos, laiko ir neaiškumo skirtumus ir

b) neapima rinkos rizikos priedų dėl kredito rizikos, kurie turi reikšmės tik į orientacinį portfelį įtrauktam turtui.

B84 Iš esmės, jeigu draudimo sutarčių pinigų srautai nekinta pagal orientacinio portfelio grąžą, turėtų būti viena nelikvidaus nerizikingo turto pelningumo kreivė, kurioje būtų pašalintas visas neaiškumas dėl pinigų srautų sumos ir laiko. Tačiau praktiškai taikant metodus „iš apačios į viršų“ ir „iš viršaus į apačią“ galima gauti skirtingas pelningumo kreives, net ir ta pačia valiuta. Taip yra dėl pagal kiekvieną metodą atliekamoms korekcijoms būdingų trūkumų ir dėl to, kad pagal metodą „iš viršaus į apačią“ korekcijos pagal įvairius likvidumo ypatumus gali būti nepakankamos. Ūkio subjektas neprivalo sutikrinti pagal pasirinktą metodą nustatytos diskonto normos ir diskonto normos, kuri būtų buvusi nustatyta pagal kitą metodą.

B85 17-ajame TFAS nenustatyti orientacinio turto portfelio, naudojamo taikant B81 straipsnį, apribojimai. Tačiau norint pašalinti veiksnius, kurie neturi reikšmės draudimo sutartims, mažiau korekcijų reikėtų atlikti tada, kai orientacinis turto portfelis pasižymi panašiais ypatumais. Pavyzdžiui, jeigu draudimo sutarčių pinigų srautai nekinta pagal pagrindinių straipsnių grąžą, mažiau korekcijų reikėtų atlikti tada, jeigu ūkio subjektas pirmiausia naudotų skolos priemones, o ne nuosavo kapitalo priemones. Skolos priemonių atveju iš bendro obligacijų pelningumo būtų siekiama pašalinti kredito rizikos ir kitų veiksnių, kurie draudimo sutartims neturi reikšmės, poveikį. Vienas iš kredito rizikos poveikio įvertinimo būdų yra kaip orientaciniu rodikliu remtis kredito išvestinės finansinės priemonės rinkos kaina.

Rizikos korekcija pagal nefinansinę riziką (37 straipsnis)

B86 Rizikos korekcija pagal nefinansinę riziką susijusi su rizika, kylančia iš draudimo sutarčių, išskyrus finansinę riziką. Finansinė rizika įskaičiuojama į būsimųjų pinigų srautų įverčius arba į diskonto normą, kuri naudojama pinigų srautams koreguoti. Rizika, įtraukiama į rizikos korekciją pagal nefinansinę riziką, yra draudimo rizika ir kita nefinansinė rizika, pavyzdžiui, sutarties nutraukimo ir sąnaudų rizika (žr. B14 straipsnį).

B87 Riziką koreguojant pagal draudimo sutarčių nefinansinę riziką įvertinama, kokios kompensacijos ūkio subjektui reikėtų, kad ūkio subjektui nebebūtų skirtumo tarp:

a) įsipareigojimo, kurio galimi rezultatai dėl nefinansinės rizikos gali būti įvairūs, įvykdymo ir

b) įsipareigojimo, dėl kurio susidarys fiksuoti pinigų srautai, kurių tikėtina dabartinė vertė bus tokia pati kaip draudimo sutarčių, įvykdymo.

Pavyzdžiui, koreguojant riziką pagal nefinansinę riziką būtų vertinama, kokios kompensacijos ūkio subjektui reikėtų, kad jam nebūtų svarbu, kuris įsipareigojimas bus įvykdytas: ar tas, kuris dėl nefinansinės rizikos gali būti 90 VV (50 % tikimybė) arba 110 VV (50 % tikimybė), ar fiksuotas 100 VV įsipareigojimas. Taip riziką koreguojant pagal nefinansinę riziką finansinių ataskaitų naudotojams suteikiama informacijos apie tai, kokią sumą ūkio subjektas nustato už nefinansinės rizikos keliamą neaiškumą dėl pinigų srautų sumos ir laiko.

B88 Kadangi rizikos korekcija pagal nefinansinę riziką atspindi tai, kokios kompensacijos ūkio subjektui reikėtų, kad jis prisiimtų nefinansinę riziką, kylančią dėl pinigų srautų sumos ir laiko neaiškumo, rizikos korekcija pagal nefinansinę riziką taip pat atspindi:

a) diversifikavimo naudos, kurią ūkio subjektas įskaičiuoja nustatydamas jam reikalingą kompensaciją už tos rizikos prisiėmimą, laipsnį ir

b) tiek palankius, tiek nepalankius rezultatus, atspindėdama ūkio subjekto nenoro rizikuoti laipsnį.

B89 Rizikos korekcijos pagal nefinansinę riziką tikslas yra įvertinti pinigų srautų neaiškumo, atsiradusio pagal draudimo sutartis, išskyrus dėl finansinės rizikos atsiradusį neaiškumą, poveikį. Todėl rizikos korekcija pagal nefinansinę riziką atspindi visą su draudimo sutartimis susijusią nefinansinę riziką. Ji neatspindi rizikos, kuri kyla ne pagal draudimo sutartis, pavyzdžiui, bendrosios operacinės rizikos.

B90 Rizikos korekcija pagal nefinansinę riziką aiškiai įtraukiama į vertinimą. Rizikos korekcija pagal nefinansinę riziką pagal pobūdį yra atskirta nuo būsimųjų pinigų srautų įverčių ir diskonto normų, kuriomis koreguojami šie pinigų srautai. Ūkio subjektas negali rizikos korekcijos pagal nefinansinę riziką įskaičiuoti dukart, pavyzdžiui, nustatydamas būsimųjų pinigų srautų įverčius arba diskonto normas netiesiogiai įtraukti ir rizikos korekciją pagal nefinansinę riziką. Į pagal 120 straipsnį atskleidžiamas diskonto normas negalima įtraukti jokių netiesioginių korekcijų pagal nefinansinę riziką.

B91 17-ajame TFAS nenurodyta, kokį (-ius) įverčių apskaičiavimo metodą (-us) taikyti rizikos korekcijai pagal nefinansinę riziką nustatyti. Tačiau tam, kad rizikos korekcija pagal nefinansinę riziką atspindėtų, kokios kompensacijos ūkio subjektui reikėtų, kad jis prisiimtų nefinansinę riziką, ji turi pasižymėti šiais ypatumais:

a) rizikos korekcija pagal retai pasitaikančią didelio poveikio nefinansinę riziką bus didesnė negu pagal dažnai pasitaikančią mažo poveikio riziką;

b) jeigu rizika panaši, rizikos korekcija pagal nefinansinę riziką bus didesnė ilgesnės trukmės sutartims negu trumpesnės trukmės sutartims;

c) rizikos korekcija pagal nefinansinę riziką bus didesnė, kai rizikos tikimybinis skirstinys yra platesnis, negu tada, kai skirstinys yra siauresnis;

d) kuo mažiau žinoma apie esamą įvertį ir jo tendenciją, tuo didesnė bus rizikos korekcija pagal nefinansinę riziką, ir

e) ta apimtimi, kuria dėl įgyjamos patirties mažėja neaiškumas dėl pinigų srautų sumos ir laiko, rizikos korekcija pagal nefinansinę riziką mažėja, ir atvirkščiai.

B92 Norėdamas nustatyti tinkamą įverčių apskaičiavimo metodą rizikos korekcijai pagal nefinansinę riziką atlikti, ūkio subjektas padaro sprendimą. Darydamas tą sprendimą ūkio subjektas taip pat atsižvelgia į tai, ar pagal tą metodą informacija atskleidžiama glaustai ir informatyviai, kad finansinių ataskaitų naudotojai galėtų palyginti ūkio subjekto ir kitų ūkio subjektų veiklos rezultatus. Pagal 119 straipsnį reikalaujama, kad tais atvejais, kai ūkio subjektas taiko kitą, ne patikimumo lygio, metodą rizikos korekcijai pagal nefinansinę riziką nustatyti, jis atskleistų, kokį metodą taikė, ir nurodytų pagal tą metodą gautus rezultatus atitinkantį patikimumo lygį.

Pirminis draudimo sutarčių perdavimo ir verslo jungimo pripažinimas (39 straipsnis)

B93 Jeigu ūkio subjektas išleistas draudimo sutartis arba turimas perdraudimo sutartis įsigyja pagal draudimo sutarčių, kurios nesudaro verslo, perdavimo sandorį arba verslo jungimo sandorį, kuriam taikomas 3-iasis TFAS, ūkio subjektas pagal 14–24 straipsnius įsigytas sutarčių grupes sugrupuoja taip, lyg šias sutartis būtų sudaręs sandorio datą.

B94 Ūkio subjektas panaudoja už sutartis gautą arba sumokėtą atlygį kaip gautų įmokų pakaitinį rodiklį. Už sutartis gautas arba sumokėtas atlygis neapima už jokį kitą pagal tą patį sandorį įsigytą turtą ir įsipareigojimus gauto arba sumokėto atlygio. Verslo jungimo, kuriam taikomas 3-iasis TFAS, atveju gautas arba sumokėtas atlygis yra tikroji tos datos sutarčių vertė. Nustatydamas tą tikrąją vertę, ūkio subjektas netaiko 13-ojo TFAS 47 straipsnio (dėl paklausos kriterijų).

B95 Jeigu likusios draudimo apsaugos įsipareigojimui netaikomas 55–59 ir 69–70A straipsniuose nurodytas įmokų paskirstymo metodas, pirminio pripažinimo metu sutartinės paslaugos marža apskaičiuojama 38 straipsnį taikant įsigytoms išleistoms draudimo sutartims, o 65 straipsnį taikant įsigytoms turimoms perdraudimo sutartims, o už sutartis gautas arba sumokėtas atlygis naudojamas kaip pirminio pripažinimo datos gautų arba sumokėtų įmokų pakaitinis rodiklis.

B95A Jeigu įsigytos išleistos draudimo sutartys yra nuostolingos, pagal 47 straipsnį sumą, kuria įvykdymo pinigų srautai viršija sumokėtą arba gautą atlygį, ūkio subjektas pripažįsta prestižo dalimi arba pirkimo pigiau negu rinkos kaina pelnu (jei sutartys įsigytos pagal verslo jungimo sandorį, kuriam taikomas 3-iasis TFAS) arba nuostoliais pelno ar nuostolių dalyje (jei sutartys įsigytos pagal perdavimo sandorį). Ūkio subjektas nustato šiai viršijančiai sumai tenkantį likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo nuostolių komponentą ir pagal 49–52 straipsnius paskirsto paskesnius įvykdymo pinigų srautų pokyčius tam nuostolių komponentui.

B95B Ūkio subjektas nustato turimų perdraudimo sutarčių grupės, kuriai taikomi 66A–66B straipsniai, likusios draudimo apsaugos turto nuostolių susigrąžinimo komponentą sandorio datą padaugindamas:

a) pagrindinių draudimo sutarčių likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo nuostolio komponentą sandorio datą ir

b) žalų, susijusių su pagrindinėmis draudimo sutartimis, procentinę dalį, kurią ūkio subjektas tikisi susigrąžinti iš turimų perdraudimo sutarčių grupės sandorio datą.

B95C Nuostolių susigrąžinimo komponento sumą, nustatytą pagal B95B straipsnį, ūkio subjektas pripažįsta prestižo dalimi arba pirkimo pigiau negu rinkos kaina pelnu (jei turimos perdraudimo sutartys įsigytos pagal verslo jungimo sandorį, kuriam taikomas 3-iasis TFAS) arba pajamomis pelno ar nuostolių dalyje (jei sutartys įsigytos pagal perdavimo sandorį).

B95D Taikydamas 14–22 straipsnius sandorio datą ūkio subjektas gali į nuostolingą draudimo sutarčių grupę įtraukti tiek nuostolingas draudimo sutartis, įtrauktas į turimų perdraudimo sutarčių grupę, tiek nuostolingas sutartis, neįtrauktas į turimų perdraudimo sutarčių grupę. Kad tokiais atvejais galėtų taikyti B95B straipsnį, ūkio subjektas, siekdamas nustatyti draudimo sutarčių grupės nuostolių komponento dalį, susijusią su draudimo sutartimis, įtrauktomis į turimų perdraudimo sutarčių grupę, naudoja sistemišką ir racionalų paskirstymo pagrindą.

Turtas, susidaręs dėl draudimo įsigijimo pinigų srautų

B95E Jeigu ūkio subjektas išleistas draudimo sutartis įsigyja pagal draudimo sutarčių, kurios nesudaro verslo, perdavimo sandorį arba verslo jungimo sandorį, kuriam taikomas 3-iasis TFAS, ūkio subjektas pripažįsta turtą, susidariusį dėl draudimo įsigijimo pinigų srautų, tikrąja verte sandorio datą dėl teisių įgyti:

a) būsimas draudimo sutartis, kurios yra atnaujintos sandorio datą pripažintos draudimo sutartys, ir

b) būsimas draudimo sutartis, išskyrus nurodytąsias a punkte, po sandorio datos, dar kartą nemokant draudimo įsigijimo pinigų srautų, kuriuos įsigyjamas ūkio subjektas jau sumokėjo ir kurie yra tiesiogiai priskirtini susijusiam draudimo sutarčių portfeliui.

B95F Sandorio datą jokio turto, susidariusio dėl draudimo įsigijimo pinigų srautų, suma į įgytos draudimo sutarčių grupės vertinimą pagal B93–B95A straipsnius neįtraukiama.

Draudimo sutarčių be tiesioginio dalyvavimo elementų sutartinės paslaugos maržos balansinės vertės pokyčiai (44 straipsnis)

B96 Draudimo sutarčių be tiesioginio dalyvavimo elementų atveju pagal 44 straipsnio c punktą yra reikalaujama, kad draudimo sutarčių grupės sutartinės paslaugos marža būtų koreguojama pagal įvykdymo pinigų srautų pokyčius, susijusius su būsima paslauga. Šie pokyčiai yra:

a) praeities duomenimis paremtos korekcijos, atliekamos dėl įmokų, gautų per laikotarpį už būsimą paslaugą, ir susijusių pinigų srautų, pavyzdžiui, draudimo įsigijimo pinigų srautų ir įmokų mokesčių, vertinamų pagal B72 straipsnio c punkte nurodytas diskonto normas;

b) likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo būsimųjų pinigų srautų dabartinės vertės įverčių pokyčiai, išskyrus B97 straipsnio a punkte nurodytus pokyčius, vertinami pagal B72 straipsnio c punkte nurodytas diskonto normas;

c) investicinio komponento, kurio mokėjimo terminas numatytas per laikotarpį, ir faktinio investicinio komponento, kurio mokėjimo terminas sueina per laikotarpį, skirtumai. Tie skirtumai nustatomi lyginant: i) faktinį investicinį komponentą, kurio mokėjimo terminas sueina per laikotarpį, ir ii) mokėjimą per laikotarpį, kuris buvo numatytas laikotarpio pradžioje, pridėjus bet kokias draudimo finansines pajamas arba sąnaudas, susijusias su tuo numatomu mokėjimu, prieš sueinant mokėjimo terminui;

ca) bet kokios paskolos draudėjui, kurios grąžinimo terminas numatytas per laikotarpį, ir faktinės paskolos draudėjui, kurios grąžinimo terminas sueina per laikotarpį, skirtumai. Tie skirtumai nustatomi lyginant: i) faktinę paskolą draudėjui, kurios grąžinimo terminas sueina per laikotarpį, ir ii) grąžinimą per laikotarpį, kuris buvo numatytas laikotarpio pradžioje, pridėjus bet kokias draudimo finansines pajamas arba sąnaudas, susijusias su tuo numatomu grąžinimu, prieš sueinant grąžinimo terminui;

d) rizikos korekcijos pagal nefinansinę riziką, pokyčiai, susiję su būsima paslauga. Ūkio subjektas neprivalo skaidyti rizikos korekcijos pagal nefinansinę riziką pokyčio į: i) pokytį, susijusį su nefinansine rizika, ir ii) pinigų laiko vertės poveikį ir pinigų laiko vertės pokyčius. Jeigu ūkio subjektas tokį skaidymą atlieka, jis turi koreguoti sutartinės paslaugos maržą pagal pokytį, susijusį su nefinansine rizika, vertinamą pagal B72 straipsnio c punkte nurodytas diskonto normas.

B97 Ūkio subjektas nekoreguoja draudimo sutarčių be tiesioginio dalyvavimo elementų grupės sutartinės paslaugos maržos pagal toliau nurodytus įvykdymo pinigų srautų pokyčius, nes jie nėra susiję su būsima paslauga:

a) pinigų laiko vertės ir pinigų laiko vertės pokyčių poveikį, finansinės rizikos ir finansinės rizikos pokyčių poveikį. Šis poveikis yra:

i) poveikis (jei jis yra) apskaičiuotiesiems būsimiesiems pinigų srautams;

ii) poveikis, jei išskiriamas, rizikos korekcijai pagal nefinansinę riziką ir

iii) diskonto normos pokyčio poveikis;

b) su patirtų žalų įsipareigojimu susijusių įvykdymo pinigų srautų įverčių pokyčius;

c) praeities duomenimis paremtas korekcijas, išskyrus aprašytąsias B96 straipsnio a punkte.

B98 Kai kurių draudimo sutarčių be tiesioginio dalyvavimo elementų sąlygose ūkio subjektui suteikiama teisė savo nuožiūra planuoti draudėjams mokėtinus pinigų srautus. Laikoma, kad savo nuožiūra planuojamų pinigų srautų pokytis yra susijęs su būsima paslauga, tad sutartinės paslaugos marža yra atitinkamai koreguojama. Norėdamas nustatyti, kaip įvertinti savo nuožiūra planuojamų pinigų srautų pokytį, ūkio subjektas sudarydamas sutartį nurodo, kokiu pagrindu remdamasis numato nustatyti savo įsipareigojimą pagal sutartį, pavyzdžiui, remdamasis fiksuota palūkanų norma arba grąža, kuri kinta pagal nurodyto turto grąžą.

B99 Remdamasis šiomis sąlygomis ūkio subjektas atskiria prielaidų, susijusių su finansine rizika, kuri patiriama dėl to įsipareigojimo, pokyčių poveikį (dėl kurio sutartinės paslaugos marža nekoreguojama) ir savo nuožiūra planuojamų to įsipareigojimo pokyčių poveikį (dėl kurio sutartinės paslaugos marža koreguojama).

B100 Jeigu ūkio subjektas sudarydamas sutartį negali nurodyti, ką laiko savo įsipareigojimu pagal sutartį, o ką – savo nuožiūra, jis įsipareigojimu laiko grąžą, kuri sutarties sudarymo metu netiesiogiai įtraukta į įvykdymo pinigų srautų įvertį ir atnaujinta pagal esamas su finansine rizika susijusias prielaidas.

Draudimo sutarčių su tiesioginio dalyvavimo elementais sutartinės paslaugos maržos balansinės vertės pokyčiai (45 straipsnis)

B101 Draudimo sutartys su tiesioginio dalyvavimo elementais yra draudimo sutartys, kurios iš esmės yra su investavimu susijusių paslaugų sutartys, pagal kurias ūkio subjektas pažada pagrindiniais straipsniais pagrįstą investicijų grąžą. Taigi, tai yra draudimo sutartys:

a) kurių sąlygose nurodoma, kad draudėjas dalyvauja aiškiai apibrėžto pagrindinių straipsnių junginio dalyje (žr. B105–B106 straipsnius);

b) pagal kurias ūkio subjektas numato sumokėti draudėjui sumą, lygią reikšmingai pagrindinių straipsnių grąžos tikrosios vertės daliai (žr. B107 straipsnį), ir

c) pagal kurias ūkio subjektas numato, kad reikšminga visų draudėjui mokėtinų sumų pokyčių dalis atitiks pagrindinių straipsnių tikrosios vertės pokyčius (žr. B107 straipsnį).

B102 Vertindamas, ar B101 straipsnio sąlygos įvykdytos, ūkio subjektas vadovaujasi 72 straipsniu ir savo lūkesčiais, buvusiais sutarties sudarymo metu, ir vėliau šių sąlygų iš naujo nevertina, nebent sutartis keičiama.

B103 Ta apimtimi, kuria grupės draudimo sutartys daro poveikį kitų grupių sutarčių draudėjams mokamiems pinigų srautams (žr. B67–B71 straipsnius), ūkio subjektas vertina, ar B101 straipsnio sąlygos įvykdytos, nagrinėdamas pagal B68–B70 straipsnius nustatytus pinigų srautus, kuriuos ūkio subjektas numato sumokėti draudėjams.

B104 B101 straipsnio sąlygomis užtikrinama, kad draudimo sutartys su tiesioginio dalyvavimo elementais būtų sutartys, pagal kurias ūkio subjekto prievolę draudėjui sudaro skirtumas tarp:

a) prievolės sumokėti draudėjui sumą, lygią pagrindinių straipsnių tikrajai vertei, ir

b) kintamo mokesčio (žr. B110–B118 straipsnius), kurį ūkio subjektas atims iš a punkte nurodytos sumos mainais už draudimo sutartyje numatytą būsimą paslaugą ir kurį sudaro dydis, gautas:

i) iš ūkio subjektui tenkančios pagrindinių straipsnių tikrosios vertės dalies sumos atėmus

ii) įvykdymo pinigų srautus, kurie nekinta pagal pagrindinių straipsnių grąžą.

B105 B101 straipsnio a punkte nurodyta dalis nereiškia, kad ūkio subjektas negali turėti teisės savo nuožiūra keisti draudėjui mokamų sumų. Tačiau sąsaja su pagrindiniais straipsniais turi būti įgyvendinama (žr. 2 straipsnį).

B106 B101 straipsnio a punkte nurodytą pagrindinių straipsnių junginį gali sudaryti bet kurie straipsniai, pavyzdžiui, orientacinis turto portfelis, ūkio subjekto grynasis turtas arba nurodytas ūkio subjekto grynojo turto pogrupis, tik šie straipsniai turi būti aiškiai įvardyti sutartyje. Ūkio subjektas neprivalo valdyti nurodyto pagrindinių straipsnių junginio. Tačiau aiškiai nurodyto pagrindinių straipsnių junginio nėra, jeigu:

a) ūkio subjektas gali keisti pagrindinius straipsnius, pagal kuriuos nustatoma retrospektyviai galiojančios ūkio subjekto prievolės suma, arba

b) nustatytų pagrindinių straipsnių nėra, net jei draudėjui galima suteikti grąžą, kuri bendrai atspindi bendrus ūkio subjekto veiklos rezultatus ir lūkesčius arba su ūkio subjekto turimo turto pogrupiu susijusius veiklos rezultatus ir lūkesčius. Tokios grąžos pavyzdys yra kreditavimo norma arba dividendų mokėjimas, nustatomas laikotarpio, su kuriuo yra susijęs, pabaigoje. Šiuo atveju prievolė draudėjui atspindi ūkio subjekto nustatytą kreditavimo normą arba dividendų sumą, bet neatspindi nustatytų pagrindinių straipsnių.

B107 B101 straipsnio b punkte reikalaujama, kad ūkio subjektas numatytų, jog reikšminga pagrindinių straipsnių grąžos tikrosios vertės dalis bus sumokėta draudėjui, o B101 straipsnio c punkte reikalaujama, kad ūkio subjektas numatytų, jog reikšminga bet kurio draudėjui mokėtinų sumų pokyčio dalis kis keičiantis pagrindinių straipsnių tikrajai vertei. Ūkio subjektas:

a) abiejuose straipsniuose vartojamą sąvoką „reikšmingas“ aiškina pagal draudimo sutarčių su tiesioginio dalyvavimo elementais, tai yra sutarčių, pagal kurias ūkio subjektas teikia su investavimu susijusias paslaugas ir ima mokestį už šias paslaugas, kuris nustatomas remiantis pagrindiniais straipsniais, tikslą ir

b) vertina B101 straipsnio b ir c punktuose nurodytų sumų kintamumą:

i) per draudimo sutarties galiojimo laikotarpį ir

ii) remdamasis dėl visų tikimybių pasvertu dabartinės vertės vidurkiu, ne geriausiais arba blogiausiais rezultatais (žr. B37–B38 straipsnius).

B108 Pavyzdžiui, jeigu ūkio subjektas numato sumokėti reikšmingą pagrindinių straipsnių grąžos, kuriai galioja minimalios grąžos garantija, tikrosios vertės dalį, pagal kai kuriuos scenarijus:

a) pinigų srautai, kuriuos ūkio subjektas numato sumokėti draudėjui, kinta, keičiantis pagrindinių straipsnių tikrajai vertei, nes garantuota grąža ir kiti pinigų srautai, kurie nekinta pagal pagrindinių straipsnių grąžą, neviršija pagrindinių straipsnių grąžos tikrosios vertės, ir

b) pinigų srautai, kuriuos ūkio subjektas numato sumokėti draudėjui, nekinta, keičiantis pagrindinių straipsnių tikrajai vertei, nes garantuota grąža ir kiti pinigų srautai, kurie nekinta pagal pagrindinių straipsnių grąžą, viršija pagrindinių straipsnių grąžos tikrąją vertę.

Ūkio subjekto atliktas šio pavyzdžio B101 straipsnio c punkte nurodyto kintamumo įvertinimas atspindės dėl visų tikimybių įvertintą visų šių scenarijų dabartinės vertės vidurkį.

B109 Išleistos perdraudimo sutartys ir turimos perdraudimo sutartys pagal 17-ąjį TFAS negali būti draudimo sutartys su tiesioginio dalyvavimo elementais.

B110 Draudimo sutarčių su tiesioginio dalyvavimo elementais atveju sutartinės paslaugos marža koreguojama taip, kad atspindėtų mokesčio kintamumą. Todėl B104 straipsnyje nustatytų sumų pokyčiai tvarkomi taip, kaip nurodyta B111–B114 straipsniuose.

B111 Prievolės sumokėti draudėjui pagrindinių straipsnių tikrajai vertei lygią sumą pokyčiai (B104 straipsnio a punktas) nėra susiję su būsima paslauga ir pagal juos sutartinės paslaugos marža nekoreguojama.

B112 Ūkio subjektui tenkančios pagrindinių straipsnių tikrosios vertės dalies sumos pokyčiai (B104 straipsnio b punkto i papunktis) yra susiję su būsima paslauga ir pagal juos sutartinės paslaugos marža koreguojama pagal 45 straipsnio b punktą.

B113 Įvykdymo pinigų srautų, kurie nekinta pagal pagrindinių straipsnių grąžą, pokyčius (B104 straipsnio b punkto ii papunktis) sudaro:

a) įvykdymo pinigų srautų pokyčiai, išskyrus b punkte nurodytus pokyčius. Pagal draudimo sutartis be tiesioginio dalyvavimo elementų ūkio subjektas taiko B96–B97 straipsnius ir nustato, kokia apimtimi šios sutartys susijusios su būsima paslauga, ir pagal 45 straipsnio c punktą koreguoja sutartinės paslaugos maržą. Visos korekcijos vertinamos taikant dabartines diskonto normas;

b) pinigų laiko vertės ir finansinės rizikos, kylančios ne dėl pagrindinių straipsnių, poveikio pokytis, pavyzdžiui, finansinių garantijų poveikis. Jis susijęs su būsima paslauga ir pagal 45 straipsnio c punktą sutartinės paslaugos marža pagal juos koreguojama, išskyrus tuos atvejus, kai taikomas B115 straipsnis.

B114 Ūkio subjektas neprivalo atskirai nustatyti sutartinės paslaugos maržos korekcijų, kurias reikalaujama atlikti pagal B112 ir B113 straipsnius. Vietoj to galima nustatyti bendrą kai kurių arba visų korekcijų sumą.

Rizikos mažinimas

B115 Ta apimtimi, kuria ūkio subjektas atitinka B116 straipsnio sąlygas, jis gali nuspręsti nepripažinti sutartinės paslaugos maržos pokyčio, kad atspindėtų kai kuriuos arba visus pinigų laiko vertės ir finansinės rizikos poveikio toliau nurodytoms sumoms pokyčius:

a) ūkio subjektui tenkančios pagrindinių straipsnių dalies sumai (žr. B112 straipsnį), jeigu ūkio subjektas sumažina finansinės rizikos poveikį tai sumai naudodamas išvestines finansines priemones arba turimas perdraudimo sutartis, ir

b) įvykdymo pinigų srautams, nustatytiems B113 straipsnio b punkte, jeigu ūkio subjektas sumažina finansinės rizikos poveikį tiems įvykdymo pinigų srautams naudodamas išvestines finansines priemones, neišvestines finansines priemones, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, arba turimas perdraudimo sutartis.

B116 Kad galėtų taikyti B115 straipsnį, ūkio subjektas privalo turėti prieš tai dokumentais patvirtintą rizikos valdymo tikslą ir finansinės rizikos mažinimo strategiją, kaip aprašyta B115 straipsnyje. Taikant tą tikslą ir strategiją:

a) tarp draudimo sutarčių ir išvestinės finansinės priemonės, neišvestinės finansinės priemonės, vertinamos tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, arba turimos perdraudimo sutarties taikoma ekonominė užskaita (tai yra, draudimo sutarčių ir tų riziką mažinančių straipsnių vertės paprastai juda priešingomis kryptimis, nes jos panašiai reaguoja į mažinamos rizikos pokyčius). Vertindamas ekonominę užskaitą, ūkio subjektas neatsižvelgia į apskaitos vertinimo skirtumus;

b) kredito rizika nedominuoja ekonominės užskaitos atžvilgiu.

B117 Ūkio subjektas nuosekliai nustato grupės, kuriai taikomas B115 straipsnis, įvykdymo pinigų srautus kiekvieną ataskaitinį laikotarpį.

B117A Jeigu ūkio subjektas finansinės rizikos poveikį mažina naudodamas išvestines finansines priemones arba neišvestines finansines priemones, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, laikotarpio draudimo finansines pajamas arba sąnaudas, susidarančias dėl B115 straipsnio taikymo, jis įtraukia į pelną arba nuostolius. Jeigu ūkio subjektas finansinės rizikos poveikį mažina naudodamas turimas perdraudimo sutartis, pateikdamas draudimo finansines pajamas arba sąnaudas, susidarančias dėl B115 straipsnio taikymo, jis taiko tokią pat apskaitos politiką kaip ir turimoms perdraudimo sutartimis pagal 88 ir 90 straipsnius.

B118 Tik tuo atveju, jeigu kuri nors B116 straipsnyje nustatyta sąlyga nebevykdoma, ūkio subjektas tą datą nustoja taikyti B115 straipsnį. Ūkio subjektas neatlieka jokių korekcijų pagal anksčiau pelnu arba nuostoliais pripažintus pokyčius.

Sutartinės paslaugos maržos pripažinimas pelnu arba nuostoliais

B119 Draudimo sutarčių grupės sutartinės paslaugos maržos suma kiekvieną laikotarpį pripažįstama pelnu arba nuostoliais, taip atspindint pagal draudimo sutarčių grupę per tą laikotarpį suteiktas draudimo sutarčių paslaugas (žr. 44 straipsnio e punktą, 45 straipsnio e punktą ir 66 straipsnio e punktą). Suma apskaičiuojama:

a) nustatant grupės draudimo apsaugos vienetus. Grupės draudimo apsaugos vienetų skaičius yra draudimo sutarčių paslaugų, teikiamų pagal grupės sutartis, kiekis, o jis nustatomas pagal kiekvieną sutartį įvertinus pagal ją suteiktų išmokų kiekį ir tikėtiną draudimo apsaugos laikotarpį;

b) laikotarpio pabaigoje paskirstant sutartinės paslaugos maržą (prieš pripažįstant bet kurias sumas pelnu arba nuostoliais, siekiant atspindėti per laikotarpį suteiktas draudimo sutarčių paslaugas) vienodai kiekvienam per einamąjį laikotarpį suteiktos ir ateityje numatomos teikti draudimo apsaugos vienetui;

c) pripažįstant per laikotarpį suteiktos draudimo apsaugos vienetams paskirstytą sumą pelnu arba nuostoliais.

B119A Kad būtų galima taikyti B119 straipsnį, investicijų grąžos paslaugos arba su investavimu susijusios paslaugos laikotarpis baigiasi tą dieną, kai sumokamos visos su tomis paslaugomis susijusios esamiems draudėjams mokėtinos sumos, neatsižvelgiant į mokėjimus būsimiems draudėjams, įtrauktus į įvykdymo pinigų srautus pagal B68 straipsnį, arba anksčiau.

B119B Pagal draudimo sutartis be tiesioginio dalyvavimo elementų su investavimu susijusi paslauga gali būti teikiama tik jeigu:

a) egzistuoja investicinis komponentas arba draudėjas turi teisę atsiimti tam tikrą sumą;

b) ūkio subjektas tikisi, kad investicinis komponentas arba suma, kurią draudėjas turi teisę atsiimti, apims investicijų grąžą (investicijų grąža gali būti mažesnė už nulį, pavyzdžiui, kai palūkanų normos yra neigiamos), ir

c) kad gautų tą investicijų grąžą, ūkio subjektas tikisi vykdyti investicinę veiklą.

Turimos perdraudimo sutartys. Pagrindinių draudimo sutarčių nuostolių susigrąžinimo pripažinimas (66A – 66B straipsniai)

B119C 66A straipsnis taikomas tik jeigu turima perdraudimo sutartis sudaroma tuo pačiu metu, kai pripažįstamos nuostolingos pagrindinės draudimo sutartys, arba anksčiau.

B119D Kad galėtų taikyti 66A straipsnį, ūkio subjektas turimų perdraudimo sutarčių grupės sutartinės paslaugos maržos korekciją ir atitinkamas pajamas nustato padaugindamas:

a) pripažintą pagrindinių draudimo sutarčių nuostolį ir

b) žalų, susijusių su pagrindinėmis draudimo sutartimis, procentinės dalį, kurią ūkio subjektas tikisi susigrąžinti iš turimų perdraudimo sutarčių grupės.

B119E Taikydamas 14–22 straipsnius ūkio subjektas gali į nuostolingą draudimo sutarčių grupę įtraukti tiek nuostolingas draudimo sutartis, įtrauktas į turimų perdraudimo sutarčių grupę, tiek nuostolingas draudimo sutartis, neįtrauktas į turimų perdraudimo sutarčių grupę. Kad tokiais atvejais galėtų taikyti 66 straipsnio c punkto i–ii papunkčius ir 66A straipsnį, ūkio subjektas, siekdamas nustatyti pripažintų draudimo sutarčių grupės nuostolių dalį, susijusią su draudimo sutartimis, įtrauktomis į turimų perdraudimo sutarčių grupę, taiko sistemišką ir racionalų paskirstymo metodą.

B119F Nustatęs nuostolių susigrąžinimo komponentą pagal 66B straipsnį, ūkio subjektas koreguoja nuostolių susigrąžinimo komponentą, kad būtų atsižvelgta į nuostolingos pagrindinių draudimo sutarčių grupės nuostolių komponento pokyčius (žr. 50–52 straipsnius). Nuostolių susigrąžinimo komponento balansinė vertė neviršija nuostolingos pagrindinių draudimo sutarčių grupės nuostolių komponento balansinės vertės dalies, kurią ūkio subjektas tikisi susigrąžinti iš turimų perdraudimo sutarčių grupės.

DRAUDIMO PAJAMOS (83 IR 85 STRAIPSNIAI)

B120 Draudimo sutarčių grupės bendros draudimo pajamos yra atlygis už sutartis, t. y. ūkio subjektui sumokėtų įmokų suma:

a) pakoreguota pagal finansavimo poveikį ir

b) atmetus visus investicinius komponentus.

B121 83 straipsnyje reikalaujama, kad draudimo pajamų suma būtų pripažinta per laikotarpį, parodant, kad žadėtos paslaugos perduotos už sumą, atitinkančią atlygį, į kurį ūkio subjektas tikisi įgyti teisę mainais už tas paslaugas. Bendrą atlygį pagal sutarčių grupę sudaro šios sumos:

a) su paslaugų teikimu susijusios sumos, kurias sudaro:

i) draudimo paslaugos sąnaudos, išskyrus visas sumas, susijusias su rizikos korekcija pagal nefinansinę riziką, įtrauktas į ii papunktį, ir visas likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo nuostolių komponentui priskirtas sumas;

ia) su pelno mokesčiu susijusios sumos, kurias dengia draudėjas;

ii) rizikos korekcija pagal nefinansinę riziką, išskyrus visas likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo nuostolių komponentui priskirtas sumas, ir

iii) sutartinės paslaugos marža;

b) su draudimo įsigijimo pinigų srautais susijusios sumos.

B122 Su B121 straipsnio a punkte aprašytomis sumomis susijusios laikotarpio draudimo pajamos nustatomos taip, kaip nurodyta B123–B124 straipsniuose. Su B121 straipsnio b punkte aprašytomis sumomis susijusios laikotarpio draudimo pajamos nustatomos taip, kaip nurodyta B125 straipsnyje.

B123 Kai ūkio subjektas teikdamas paslaugas taiko 15-ąjį TFAS, jis nutraukia veiklos įsipareigojimo dėl šių paslaugų pripažinimą ir pripažįsta pajamas. Todėl pagal 17-ąjį TFAS, kai ūkio subjektas per laikotarpį suteikia paslaugas, jis sumažina likusios draudimo apsaugos įsipareigojimą suteiktomis paslaugomis ir pripažįsta draudimo pajamas. Likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo sumažėjimas, dėl kurio susidaro draudimo pajamos, neapima įsipareigojimo pokyčių, kurie nėra susiję su paslaugomis, kurias numatyta suteikti už ūkio subjekto gautą užmokestį. Šie pokyčiai yra:

a) pokyčiai, nesusiję su per laikotarpį teiktomis paslaugomis, pavyzdžiui:

i) pokyčiai, atsiradę dėl pinigų įplaukų iš gautų įmokų;

ii) pokyčiai, susiję su laikotarpio investiciniais komponentais;

iia) pokyčiai, atsiradę dėl pinigų srautų iš paskolų draudėjams;

iii) pokyčiai, susiję su trečiųjų šalių vardu renkamais sandorio mokesčiais (pavyzdžiui, įmokų mokesčiais, pridėtinės vertės mokesčiais, prekių ir paslaugų mokesčiais) (žr. B65 straipsnio i punktą);

iv) draudimo finansinės pajamos arba sąnaudos;

v) draudimo įsigijimo pinigų srautai (žr. B125 straipsnį) ir

vi) trečiajai šaliai perduotų įsipareigojimų pripažinimo nutraukimas;

b) pokyčiai, kurie yra susiję su paslaugomis, bet už kuriuos ūkio subjektas nesitiki gauti atlygio, t. y. likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo nuostolio komponento padidėjimas ir sumažėjimas (žr. 47–52 straipsnius).

B123A Ta apimtimi, kokia ūkio subjektas draudimo sutarčių grupės pirminio pripažinimo datą nutraukia turto, susidariusio dėl kitų pinigų srautų nei draudimo įsigijimo pinigų srautai, pripažinimą (žr. 38 straipsnio c punkto ii papunktį ir B66A straipsnį), tą datą jis pripažįsta sumą, kurios pripažinimas nutrauktas, draudimo pajamomis arba sąnaudomis.

B124 Todėl laikotarpio draudimo pajamas taip pat galima analizuoti kaip per laikotarpį įvykusių likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo pokyčių, susijusių su paslaugomis, už kurias ūkio subjektas tikisi gauti atlygį, visumą. Šie pokyčiai yra:

a) per laikotarpį patirtos draudimo paslaugos sąnaudos (vertinamos pagal laikotarpio pradžioje numatytas sumas), išskyrus:

i) sumas, priskirtas prie likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo nuostolio komponento pagal 51 straipsnio a punktą;

ii) investicinių komponentų grąžinimą;

iii) sumas, susijusias su trečiųjų šalių vardu renkamais sandorio mokesčiais (pavyzdžiui, įmokų mokesčiais, pridėtinės vertės mokesčiais, prekių ir paslaugų mokesčiais) (žr. B65 straipsnio i punktą);

iv) draudimo įsigijimo sąnaudas (žr. B125 straipsnį), ir

v) sumą, susijusią su rizikos korekcija pagal nefinansinę riziką (žr. b punktą);

b) rizikos korekcijos pagal nefinansinę riziką pokytis, išskyrus:

i) pokyčius, įtrauktus į draudimo finansines pajamas arba sąnaudas pagal 87 straipsnį;

ii) pokyčius, pagal kuriuos koreguojama sutartinės paslaugos marža, nes jie susiję su būsima paslauga, pagal 44 straipsnio c punktą ir 45 straipsnio c punktą ir

iii) sumas, priskirtas prie likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo nuostolio komponento pagal 51 straipsnio b punktą;

c) sutartinės paslaugos maržos suma, per laikotarpį pripažinta pelnu arba nuostoliais, pagal 44 straipsnio e punktą ir 45 straipsnio e punktą;

d) kitos sumos, jei yra, pavyzdžiui, praeities duomenimis paremtos korekcijos pagal pajamas iš įmokų, išskyrus tas, kurios yra susijusios su būsima paslauga (žr. B96 straipsnio a punktą).

B125 Ūkio subjektas nustato su draudimo įsigijimo pinigų srautais susijusias draudimo pajamas sistemiškai ir laikydamasis laiko tėkmės principo paskirstydamas įmokų dalį, kuri yra susijusi su šių pinigų srautų susigrąžinimu, kiekvienam ataskaitiniam laikotarpiui. Ūkio subjektas tą pačią sumą pripažįsta draudimo paslaugos sąnaudomis.

B126 Kai ūkio subjektas taiko 55–58 straipsniuose nurodytą įmokų paskirstymo metodą, laikotarpio draudimo pajamos yra laikotarpiui priskirta tikėtinų įplaukų iš įmokų suma (išskyrus visus investicinius komponentus, ir sumą pakoregavus, kad ji atitiktų pinigų laiko vertę bei finansinės rizikos poveikį, jei tai taikytina, pagal 56 straipsnį). Ūkio subjektas paskirsto tikėtinas pajamas iš įmokų kiekvienam draudimo sutarčių paslaugų laikotarpiui:

a) remdamasis laiko tėkmės principu, tačiau

b) jeigu draudimo apsaugos laikotarpiu tikėtina rizikos mažėjimo dinamika reikšmingai skiriasi nuo laiko tėkmės, tada ūkio subjektas remiasi tuo, kada numato patirti draudimo paslaugos sąnaudas.

B127 Jei to reikia dėl pasikeitusių faktų ir aplinkybių, ūkio subjektas keičia paskirstymo pagrindą ir vietoj B126 straipsnio a punkto taiko B126 b punktą.

DRAUDIMO FINANSINĖS PAJAMOS ARBA SĄNAUDOS (87–92 STRAIPSNIAI)

B128 87 straipsnyje reikalaujama, kad ūkio subjektas į draudimo finansines pajamas arba sąnaudas įskaičiuotų pinigų laiko vertės, finansinės rizikos ir jų pokyčių poveikį. Pagal 17-ąjį TFAS:

a) prielaidos dėl infliacijos, paremtos kainų arba normų indeksu arba turto, kurio grąža susieta su infliacija, kainomis yra su finansine rizika susijusios prielaidos;

b) prielaidos dėl infliacijos, paremtos ūkio subjekto lūkesčiais dėl konkrečių kainos pokyčių, nėra su finansine rizika susijusios prielaidos ir

c) draudimo sutarčių grupės vertinimo pokyčiai, kuriuos lėmė pagrindinių straipsnių vertės pokyčiai (išskyrus papildymus ir išėmimus), yra pokyčiai, atsirandantys dėl pinigų laiko vertės, finansinės rizikos ir jų pokyčių poveikio.

B129 88–89 straipsniuose reikalaujama, kad ūkio subjektas priimtų apskaitos politikos sprendimą, ar skaidyti laikotarpio draudimo finansines pajamas arba sąnaudas į pelną ar nuostolius ir kitas bendrąsias pajamas. Ūkio subjektas šį apskaitos politikos sprendimą taiko draudimo sutarčių portfeliams. Vertindamas, kokia apskaitos politika tinka draudimo sutarčių portfeliui, ūkio subjektas pagal 8-ojo TAS „Apskaitos politika, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidos“ 13 straipsnį kiekviename portfelyje vertina turimą turtą ir nagrinėja, kaip šį turtą registruoti apskaitoje.

B130 Jeigu taikomas 88 straipsnio b punktas, ūkio subjektas į pelną arba nuostolius įskaičiuoja sumą, nustatytą sistemiškai paskirsčius tikėtinas bendras finansines pajamas arba sąnaudas per draudimo sutarčių grupės galiojimo laikotarpį. Šiuo atveju sistemiškas paskirstymas yra visų tikėtinų draudimo sutarčių grupės finansinių pajamų arba sąnaudų paskirstymas per grupės galiojimo laikotarpį:

a) remiantis sutarčių ypatumais ir neatsižvelgiant į veiksnius, kurie neturi įtakos pagal sutartis tikėtiniems pinigų srautams. Pavyzdžiui, finansinių pajamų arba sąnaudų paskirstymo negalima grįsti tikėtina pripažinta turto grąža, jeigu ta tikėtina pripažinta grąža neturi įtakos grupės sutarčių pinigų srautams;

b) taip, kad visa kitomis bendrosiomis pajamomis per sutarčių grupės galiojimo laikotarpį pripažintų sumų suma būtų lygi nuliui. Kaupiamoji suma, pripažinta kitomis bendrosiomis pajamomis bet kurią datą yra lygi skirtumui tarp sutarčių grupės balansinės vertės ir sumos, kuria grupė būtų įvertinta taikant sistemiško paskirstymo metodą.

B131 Jeigu draudimo sutarčių grupėse su finansine rizika susijusių prielaidų pokyčiai nedaro reikšmingo poveikio draudėjui mokamoms sumoms, sistemiškas paskirstymas nustatomas taikant B72 straipsnio e punkto i papunktyje nurodytas diskonto normas.

B132 Jeigu draudimo sutarčių grupėse su finansine rizika susijusių prielaidų pokyčiai daro reikšmingą poveikį draudėjams mokamoms sumoms:

a) finansinių pajamų arba sąnaudų, susidarančių dėl būsimųjų pinigų srautų įverčių, sistemišką paskirstymą galima nustatyti vienu iš šių būdų:

i) taikant normą, pagal kurią likusios pataisytos tikėtinos likusio sutarčių grupės galiojimo laikotarpio finansinės pajamos arba sąnaudos paskirstomos tolygiai, arba

ii) sutarčių, pagal kurias nustatant draudėjams mokėtinas sumas taikoma kreditavimo norma, atveju – taikant paskirstymo metodą, pagrįstą per laikotarpį kredituotomis ir būsimais laikotarpiais numatomomis kredituoti sumomis;

b) finansinių pajamų arba sąnaudų dėl rizikos korekcijos pagal nefinansinę riziką – jei jos atskiriamos nuo kitų rizikos korekcijos pagal nefinansinę riziką pokyčių pagal 81 straipsnį – sistemiškas paskirstymas nustatomas taikant paskirstymo metodą, kuris dera su metodu, taikomu paskirstant dėl būsimųjų pinigų srautų susidarančias finansines pajamas arba sąnaudas;

c) dėl sutartinės paslaugos maržos susidarančių finansinių pajamų arba sąnaudų sistemiškas paskirstymas nustatomas:

i) draudimo sutarčių be tiesioginio dalyvavimo elementų atveju – taikant B72 straipsnio b punkte nurodytas diskonto normas, ir

ii) draudimo sutarčių su tiesioginio dalyvavimo elementais atveju – taikant paskirstymo metodą, kuris dera su metodu, taikomu paskirstant dėl būsimųjų pinigų srautų susidarančias finansines pajamas arba sąnaudas.

B133 Kai ūkio subjektas taiko įmokų paskirstymo metodą 53–59 straipsniuose aprašytoms draudimo sutartims, iš jo gali būti reikalaujama arba jis gali nuspręsti diskontuoti patirtų žalų įsipareigojimą. Tokiais atvejais ūkio subjektas gali nuspręsti skaidyti draudimo finansines pajamas arba sąnaudas pagal 88 straipsnio b punktą. Jeigu ūkio subjektas priima tokį sprendimą, jis draudimo finansines pajamas arba sąnaudas pelno arba nuostolių dalyje nustato pagal B72 straipsnio e punkto iii papunktyje nurodytą diskonto normą.

B134 89 straipsnis taikomas, jeigu ūkio subjektas dėl priimto sprendimo arba dėl to, kad taip reikalaujama elgtis, turi draudimo sutarčių su tiesioginio dalyvavimo elementais pagrindinius straipsnius. Jeigu ūkio subjektas nusprendžia skaidyti draudimo finansines pajamas arba sąnaudas pagal 89 straipsnio b punktą, jis į pelną arba nuostolius įtraukia sąnaudas arba pajamas, kurios tiksliai atitinka pajamas arba sąnaudas, įtrauktas į pagrindinių straipsnių pelną arba nuostolius, taip, kad atskirai pateiktų straipsnių skirtumas būtų lygus nuliui.

B135 Ūkio subjektas vienais laikotarpiais gali priimti 89 straipsnyje nurodytą apskaitos politikos sprendimą, kitais – negali ir tai priklauso nuo pokyčio, susijusio su tuo, ar jis turi pagrindinius straipsnius. Jeigu toks pokytis įvyksta, ūkio subjekto galimybė pasirinkti apskaitos politiką pakinta iš aprašytosios 88 straipsnyje į aprašytąją 89 straipsnyje arba atvirkščiai. Tad ūkio subjektas gali keisti savo apskaitos politiką tarp nustatytosios 88 straipsnio b punkte ir nustatytosios 89 straipsnio b punkte. Keisdamas apskaitos politiką ūkio subjektas:

a) įskaičiuoja sukauptą sumą, kuri iki pakeitimo datos buvo įtraukta į kitas bendrąsias pajamas, ir kaip pergrupuotą sumą įtraukia į laikotarpio, kuriuo padarytas pakeitimas, ir į būsimų laikotarpių pelną arba nuostolius taip:

i) jeigu ūkio subjektas anksčiau taikė 88 straipsnio b punktą, jis įtraukia sukauptą sumą, kuri iki pakeitimo buvo įtraukta į kitas bendrąsias pajamas, į pelną arba nuostolius taip, lyg ūkio subjektas toliau taikytų 88 straipsnio b punkte nurodytą metodą, remdamasis prieš pat pakeitimą taikytomis prielaidomis, ir

ii) jeigu ūkio subjektas anksčiau taikė 89 straipsnio b punktą, jis įtraukia sukauptą sumą, kuri iki pakeitimo buvo įtraukta į kitas bendrąsias pajamas, į pelną arba nuostolius taip, lyg ūkio subjektas toliau taikytų 89 straipsnio b punkte nurodytą metodą, remdamasis prieš pat pakeitimą taikytomis prielaidomis;

b) praėjusio laikotarpio lyginamosios informacijos iš naujo neteikia.

B136 Kai ūkio subjektas taiko B135 straipsnio a punktą, jis neperskaičiuoja sukauptos sumos, kuri anksčiau buvo įtraukta į kitas bendrąsias pajamas, lyg naujasis skaidymas būtų taikytas visą laiką, o prielaidos, kuriomis remiamasi pergrupavimo būsimais laikotarpiais tikslais, po pakeitimo dienos neatnaujinamos.

APSKAITINIŲ ĮVERČIŲ TARPINĖSE FINANSINĖSE ATASKAITOSE POVEIKIS

B137 Jeigu ūkio subjektas rengia tarpines finansines ataskaitas taikydamas 34-ąjį TAS „Tarpinė finansinė atskaitomybė“, jis priima apskaitos politikos sprendimą, ar keisti ankstesnėse tarpinėse finansinėse ataskaitose naudotų apskaitinių įverčių apskaitą, kai vėlesnėms tarpinėms finansinėms ataskaitoms arba metiniam ataskaitiniam laikotarpiui taikomas 17-asis TFAS. Savo apskaitos politikos sprendimą ūkio subjektas taiko visoms savo išleidžiamų draudimo sutarčių grupėms ir savo turimų perdraudimo sutarčių grupėms.

C priedas

Įsigaliojimo data ir pereinamasis laikotarpis

Šis priedas yra neatskiriama 17-ojo TFAS „Draudimo sutartys“ dalis.

ĮSIGALIOJIMO DATA

C1 Ūkio subjektas taiko 17-ąjį TFAS 2023 m. sausio 1 d. arba vėliau prasidedantiems metiniams ataskaitiniams laikotarpiams. Jeigu ūkio subjektas 17-ąjį TFAS taiko anksčiau, jis turi atskleisti tą faktą. Standartą anksčiau taikyti leidžiama ūkio subjektams, kurie 17-ojo TFAS taikymo pirmą kartą datą arba anksčiau taiko 9-ąjį TFAS „Finansinės priemonės“.

C2 Taikant C1 ir C3–C33 straipsniuose pateiktus pereinamojo laikotarpio reikalavimus:

a) taikymo pirmą kartą data yra metinio ataskaitinio laikotarpio, kuriuo 17-ąjį TFAS ūkio subjektas taiko pirmą kartą, pradžia ir

b) taikymo pradžios data yra metinio ataskaitinio laikotarpio, einančio prieš taikymo pirmą kartą datą, pradžia.

PEREINAMASIS LAIKOTARPIS

C3 Ūkio subjektas taiko 17-ąjį TFAS retrospektyviai, nebent tai neįmanoma arba taikomas C5A straipsnis, išskyrus tuos atvejus, kai:

a) ūkio subjektas neprivalo pateikti 8-ojo TAS „Apskaitos politika, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidos“ 28 straipsnio f punkte reikalaujamos kiekybinės informacijos ir

b) ūkio subjektas negali taikyti B115 straipsnyje nurodytos galimybės laikotarpiams iki taikymo pradžios datos. B115 straipsnyje nurodytą galimybę ūkio subjektas gali taikyti perspektyviai taikymo pradžios datą arba vėliau tik jeigu jis rizikos mažinimo santykius priskiria tos galimybės taikymo datą arba anksčiau.

C4 Tam, kad galėtų 17-ąjį TFAS taikyti retrospektyviai, ūkio subjektas taikymo pradžios datą:

a) kiekvieną draudimo sutarčių grupę nustato, pripažįsta ir įvertina taip, lyg 17-asis TFAS būtų taikytas visą laiką;

aa) bet kokį turtą, susidariusį dėl draudimo įsigijimo pinigų srautų, nustato, pripažįsta ir įvertina taip, lyg 17-asis TFAS būtų taikytas visą laiką (išskyrus tai, kad iš ūkio subjekto iki taikymo pradžios datos nereikalaujama taikyti 28E straipsnyje nurodyto atsiperkamumo vertinimo);

b) nutraukia visų esamų balansinių likučių, kurių nebūtų, jei 17-asis TFAS būtų taikytas visą laiką, pripažinimą ir

c) pripažįsta visus susidariusius grynuosius nuosavo kapitalo skirtumus.

C5 Tik jeigu ūkio subjektas negali taikyti C3 straipsnio draudimo sutarčių grupei, ūkio subjektas vietoj C4 straipsnio a punkto taiko šiuos metodus:

a) C6–C19A straipsniuose nurodytą modifikuotą retrospektyvinį metodą, laikydamasis C6 straipsnio a punkto, arba

b) C20–C24B straipsniuose nurodytą tikrosios vertės metodą.

C5A Nepaisydamas C5 straipsnio, ūkio subjektas gali pasirinkti taikyti C20–C24B straipsniuose nurodytą tikrosios vertės metodą draudimo sutarčių su tiesioginio dalyvavimo elementais grupei, kuriai jis galėtų retrospektyviai taikyti 17-ąjį TFAS, tik jeigu:

a) ūkio subjektas pasirenka taikyti B115 straipsnyje nurodytą rizikos mažinimo galimybę draudimo sutarčių grupei perspektyviai nuo taikymo pradžios datos ir

b) ūkio subjektas iki taikymo pradžios datos naudojo išvestines finansines priemones, neišvestines finansines priemones, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, arba turimas perdraudimo sutartis finansinei rizikai, kylančiai dėl draudimo sutarčių grupės, mažinti, kaip nurodyta B115 straipsnyje.

C5B Tik jeigu ūkio subjektas negali taikyti C4 straipsnio aa punkto turtui, susidariusiam dėl draudimo įsigijimo pinigų srautų, jis tam turtui vertinti taiko šiuos metodus:

a) C14B–C14D ir C17A straipsniuose nurodytą modifikuotą retrospektyvinį metodą, laikydamasis C6 straipsnio a punkto, arba

b) C24A–C24B straipsniuose nurodytą tikrosios vertės metodą.

Modifikuotas retrospektyvinis metodas

C6 Modifikuoto retrospektyvinio metodo tikslas yra pasiekti rezultatą, kuris būtų kuo artimesnis retrospektyvinio taikymo rezultatui, naudojantis pagrįsta ir patvirtinama informacija, kurią galima gauti nepatiriant nepagrįstų išlaidų ir nededant nepagrįstų pastangų. Atitinkamai taikydamas šį metodą ūkio subjektas:

a) naudojasi pagrįsta ir patvirtinama informacija. Jeigu ūkio subjektas negali gauti pagrįstos ir patvirtinamos informacijos, kuri yra reikalinga modifikuotam retrospektyviniam metodui taikyti, jis gali taikyti tikrosios vertės metodą;

b) kuo daugiau naudojasi informacija, kuri būtų buvusi naudojama taikant vien retrospektyvinį metodą, tačiau privalo naudoti tik tą informaciją, kurią gali gauti nepatirdamas nepagrįstų išlaidų ir nedėdamas nepagrįstų pastangų.

C7 C9–C19A straipsniuose nurodyti leidžiami retrospektyvaus taikymo pakeitimai šiose srityse:

a) draudimo sutarčių arba draudimo sutarčių grupių vertinimui, kuris būtų buvęs atliekamas sudarymo arba pirminio pripažinimo metu;

b) sumoms, susijusioms su draudimo sutarčių be tiesioginio dalyvavimo elementų sutartinės paslaugos marža arba nuostolio komponentu;

c) sumoms, susijusioms su draudimo sutarčių su tiesioginio dalyvavimo elementais sutartinės paslaugos marža arba nuostolio komponentu, ir

d) draudimo finansinėms pajamoms arba sąnaudoms.

C8 Kad modifikuoto retrospektyvinio metodo tikslas būtų pasiektas, ūkio subjektui leidžiama taikyti kiekvieną C9–C19A straipsniuose numatytą modifikaciją tik ta apimtimi, kuria ūkio subjektas neturi pagrįstos ir patvirtinamos informacijos retrospektyviniam metodui taikyti.

Vertinimai sudarymo arba pirminio pripažinimo metu

C9 Kiek tai yra leidžiama pagal C8 straipsnį, naudodamasis taikymo pradžios datą turima informacija, ūkio subjektas nustato:

a) kaip pagal 14–24 straipsnius nustatyti draudimo sutarčių grupes;

b) ar draudimo sutartis atitinka draudimo sutarties su tiesioginio dalyvavimo elementais apibrėžtį pagal B101–B109 straipsnius;

c) kaip nustatyti savo nuožiūra planuojamus draudimo sutarčių be tiesioginio dalyvavimo elementų pinigų srautus pagal B98–B100 straipsnius ir

d) ar investicinė sutartis atitinka investicinės sutarties su savarankiškais dalyvavimo elementais, kuriai taikomas 17-asis TFAS, apibrėžtį pagal 71 straipsnį.

C9A Kiek tai yra leidžiama pagal C8 straipsnį, ūkio subjektas žalų, patirtų prieš draudimo sutarties įsigijimą pagal draudimo sutarčių, kurios nesudaro verslo, perdavimo sandorį arba verslo jungimo sandorį, kuriam taikomas 3-iasis TFAS, atlyginimo įsipareigojimą grupuoja kaip patirtų žalų įsipareigojimą.

C10 Kiek tai yra leidžiama pagal C8 straipsnį, ūkio subjektas netaiko 22 straipsnio grupėms skaidyti į grupes, kuriose nebūtų sutarčių, kurių išleidimo data skiriasi daugiau negu vienais metais.

Draudimo sutarčių be tiesioginio dalyvavimo elementų grupių sutartinės paslaugos maržos arba nuostolio komponento nustatymas

C11 Kiek tai yra leidžiama pagal C8 straipsnį, sutarčių be tiesioginio dalyvavimo elementų atveju ūkio subjektas nustato taikymo pradžios datos sutartinės paslaugos maržą arba likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo nuostolio komponentą (žr. 49–52 straipsnius) pagal C12–C16C straipsnius.

C12 Tiek, kiek tai yra leidžiama pagal C8 straipsnį, ūkio subjektas įvertina būsimuosius pinigų srautus draudimo sutarčių grupės pirminio pripažinimo datą taikymo pradžios datos (arba ankstesnės datos, jeigu būsimuosius pinigų srautus galima retrospektyviai nustatyti pagal C4 straipsnio a punktą anksčiau) būsimųjų pinigų srautų suma, pakoreguota pagal žinomus ir per laikotarpį nuo draudimo sutarčių grupės pirminio pripažinimo iki taikymo pradžios datos (arba ankstesnės datos) susidariusius pinigų srautus. Jau susidarę žinomi pinigų srautai apima pinigų srautus, susidariusius pagal sutartis, kurios neteko galios iki taikymo pradžios datos.

C13 Tiek, kiek tai yra leidžiama pagal C8 straipsnį, ūkio subjektas nustato diskonto normas, kurios taikytos draudimo sutarčių grupės pirminio pripažinimo datą (arba vėliau):

a) remdamasis stebima pelningumo kreive, kuri bent trejus paskutiniuosius metus iki taikymo pradžios datos atitinka pagal 36 ir B72–B85 straipsnius įvertintą pelningumo kreivę, jeigu tokia stebima pelningumo kreivė yra;

b) jeigu a punkte nurodytos stebimos pelningumo kreivės nėra, įvertina pirminio pripažinimo datos (arba vėlesnes) taikytas diskonto normas, nustatydamas vidutinį skirtumą tarp stebimos pelningumo kreivės ir pelningumo kreivės, įvertintos pagal 36 ir B72–B85 straipsnius, ir pritaikydamas šį skirtumą tai stebimai pelningumo kreivei. Skirtumas apskaičiuojamas apskaičiuojant bent trejų metų iki taikymo pradžios datos vidurkį.

C14 Tiek, kiek tai yra leidžiama pagal C8 straipsnį, ūkio subjektas nustato draudimo sutarčių grupės pirminio pripažinimo datos (arba vėlesnę) rizikos korekciją pagal nefinansinę riziką, pakoreguodamas taikymo pradžios datos rizikos korekciją pagal nefinansinę riziką pagal tikėtiną rizikos mažėjimą iki taikymo pradžios datos. Tikėtinas rizikos mažėjimas nustatomas pagal panašiose draudimo sutartyse, kurias ūkio subjektas išleidžia taikymo pradžios datą, nustatytą rizikos mažėjimą.

C14A Taikydamas B137 straipsnį ūkio subjektas gali pasirinkti nekeisti ankstesnėse tarpinėse finansinėse ataskaitose naudotų apskaitinių įverčių apskaitos. Kiek tai yra leidžiama pagal C8 straipsnį, toks ūkio subjektas nustato sutartinės paslaugos maržą arba nuostolio komponentą taikymo pradžios datą taip, lyg jis nebūtų rengęs tarpinių finansinių ataskaitų iki taikymo pradžios datos.

C14B Kiek tai yra leidžiama pagal C8 straipsnį, ūkio subjektas taiko tą patį sistemišką ir racionalų metodą, kurį numato naudoti po taikymo pradžios datos, kad taikydamas 28A straipsnį paskirstytų bet kokius sumokėtus draudimo įsigijimo pinigų srautus (arba srautus, dėl kurių pripažintas įsipareigojimas taikant kitą TFAS) iki taikymo pradžios datos (išskyrus bet kokias sumas, susijusias su draudimo sutartimis, kurios nustojo egzistuoti iki taikymo pradžios datos):

a) draudimo sutarčių grupėms, kurios pripažįstamos taikymo pradžios datą, ir

b) draudimo sutarčių grupėms, kurias numatoma pripažinti po taikymo pradžios datos.

C14C Iki taikymo pradžios datos sumokėtais draudimo įsigijimo pinigų srautais, priskirtais taikymo pradžios datą pripažintų draudimo sutarčių grupei, koreguojama tos grupė sutartinės paslaugos marža ta apimtimi, kuria draudimo sutartys, kurias numatoma įtraukti į grupę, tą datą yra pripažintos (žr. 28C ir B35C straipsnius). Kiti iki taikymo pradžios datos sumokėti draudimo įsigijimo pinigų srautai, įskaitant tuos, kurie yra priskirti draudimo sutarčių, kurias numatoma pripažinti po taikymo pradžios datos, grupei, pripažįstami turtu pagal 28B straipsnį.

C14D Jeigu ūkio subjektas neturi pagrįstos ir patvirtinamos informacijos, kad galėtų taikyti C14B straipsnį, jis nustato, kad toliau nurodytos sumos taikymo pradžios datą yra lygios nuliui:

a) taikymo pradžios datą pripažintų draudimo sutarčių grupės sutartinės paskolos marža ir bet koks su ta grupe susijęs turtas, susidaręs dėl draudimo įsigijimo pinigų srautų, ir

b) draudimo sutarčių, kurias numatoma pripažinti po taikymo pradžios datos, turtas, susidaręs dėl draudimo įsigijimo pinigų srautų.

C15 Jeigu taikant C12–C14D straipsnius pirminio pripažinimo datą susidaro sutartinės paslaugos marža, norėdamas nustatyti taikymo pradžios datos sutartinės paslaugos maržą ūkio subjektas:

a) jeigu vertindamas pirminio pripažinimo metu taikomas diskonto normas ūkio subjektas remiasi C13 straipsniu, jis naudoja šias normas nuo sutartinės paslaugos maržos susikaupusioms palūkanoms apskaičiuoti ir

b) tiek, kiek tai yra leidžiama pagal C8 straipsnį, nustato dėl paslaugos suteikimo iki taikymo pradžios datos pelnu arba nuostoliais pripažintą sutartinės paslaugos maržos sumą, palygindamas tą datą likusius draudimo apsaugos vienetus ir pagal grupės sutartis iki taikymo pradžios datos numatytus draudimo apsaugos vienetus (žr. B119 straipsnį).

C16 Jeigu taikant C12–C14D straipsnius pirminio pripažinimo metu susidaro likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo nuostolio komponentas, ūkio subjektas nustato visas iki taikymo pradžios datos nuostolio komponentui paskirstytas sumas taikydamas C12–C14D straipsnius ir sistemiško paskirstymo metodą.

C16A Turimų perdraudimo sutarčių, kurios suteikia draudimo apsaugą nuostolingai draudimo sutarčių grupei ir kurios buvo sudarytos iki draudimo sutarčių išleidimo arba jų išleidimo metu, grupei ūkio subjektas nustato likusios draudimo apsaugos turto nuostolių susigrąžinimo komponentą taikymo pradžios datą (žr. 66A–66B straipsnius). Tiek, kiek tai yra leidžiama pagal C8 straipsnį, ūkio subjektas nuostolių susigrąžinimo komponentą apskaičiuoja padaugindamas:

a) pagrindinių draudimo sutarčių likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo nuostolio komponentą taikymo pradžios datą (žr. C16 ir C20 straipsnius); ir

b) žalų, susijusių su pagrindinėmis draudimo sutartimis, procentinės dalies sumą, kurią ūkio subjektas tikisi susigrąžinti iš turimų perdraudimo sutarčių grupės.

C16B Taikydamas 14–22 straipsnius taikymo pradžios datą ūkio subjektas gali į nuostolingą draudimo sutarčių grupę įtraukti tiek nuostolingas draudimo sutartis, įtrauktas į turimų perdraudimo sutarčių grupę, tiek nuostolingas draudimo sutartis, neįtrauktas į turimų perdraudimo sutarčių grupę. Kad tokiais atvejais galėtų taikyti C16A straipsnį, ūkio subjektas, siekdamas nustatyti draudimo sutarčių grupės nuostolių komponento dalį, susijusią su draudimo sutartimis, įtrauktomis į turimų perdraudimo sutarčių grupę, naudoja sistemišką ir racionalų paskirstymo pagrindą.

C16C Jeigu ūkio subjektas neturi pagrįstos ir patvirtinamos informacijos, kad galėtų taikyti C16A straipsnį, turimų perdraudimo sutarčių grupės nuostolių susigrąžinimo komponento jis nenustato.

Sutarčių su tiesioginio dalyvavimo elementais grupių sutartinės paslaugos maržos arba nuostolio komponento nustatymas

C17 Tiek, kiek tai yra leidžiama pagal C8 straipsnį, sutarčių su tiesioginio dalyvavimo elementais atveju ūkio subjektas nustato taikymo pradžios datos sutartinės paslaugos maržą arba likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo nuostolio komponentą taip:

a) iš tos datos visos pagrindinių straipsnių tikrosios vertės atima

b) tos datos įvykdymo pinigų srautus, prideda arba atima

c) korekciją pagal:

i) sumas, kurių ūkio subjektas iki tos datos pareikalauja iš draudėjų (įskaitant iš pagrindinių straipsnių atimamas sumas);

ii) iki tos datos sumokėtas sumas, kurios nebūtų pakitusios pagal pagrindinius straipsnius;

iii) rizikos korekcijos pagal nefinansinę riziką pokytį, atsiradusį dėl iki tos datos pasireiškusio rizikos sumažėjimo. Ūkio subjektas šią sumą įvertina pagal panašiose draudimo sutartyse, kurias ūkio subjektas išleido taikymo pradžios datą, nustatytą rizikos mažėjimą;

iv) grupei priskirtus sumokėtus draudimo įsigijimo pinigų srautus (arba pinigų srautus, kurių atžvilgiu įsipareigojimas pripažintas taikant kitą TFAS) iki taikymo pradžios datos (žr. C17A straipsnį);

d) jeigu a–c punktų rezultatas yra sutartinė paslaugos marža – atima sutartinės paslaugos maržos, susijusios su iki tos datos suteiktomis paslaugomis, sumą. Bendras a–c punktų rezultatas yra pakaitinis visos sutartinės paslaugos maržos, kuri atitinka visas pagal grupės sutartis numatomas suteikti paslaugas, t. y. iki visų sumų pripažinimo pelnu arba nuostoliais už suteiktas paslaugas, rodiklis. Ūkio subjektas įvertina sumas, kurios būtų buvusios pripažintos pelnu arba nuostoliais už suteiktas paslaugas, palygindamas taikymo pradžios datą likusius draudimo apsaugos vienetus ir draudimo apsaugos vienetus sutarčių grupėje iki taikymo pradžios datos, arba

e) jeigu a–c punktų rezultatas yra nuostolio komponentas – koreguoja nuostolio komponentą iki nulio ir padidina likusios draudimo apsaugos įsipareigojimą, ta pačia suma sumažindamas nuostolio komponentą.

C17A Tiek, kiek tai leidžiama pagal C8 straipsnį, ūkio subjektas, siekdamas pripažinti turtą, susidariusį dėl draudimo įsigijimo pinigų srautų, ir bet kokią draudimo sutarčių su tiesioginio dalyvavimo elementais grupės sutartinės paslaugos maržos korekciją pagal draudimo įsigijimo pinigų srautus (žr. C17 straipsnio c punkto iv papunktį), taiko C14B–C14D straipsnius.

Draudimo finansinės pajamos arba sąnaudos

C18 Draudimo sutarčių grupių, į kurias pagal C10 straipsnį įtraukiamos sutartys, kurių išleidimo data skiriasi daugiau negu vienais metais, atveju:

a) ūkio subjektui leidžiama nustatyti B72 straipsnio b punkte–e punkto ii papunktyje nurodytas grupės pirminio pripažinimo datos diskonto normas ir B72 straipsnio e punkto iii papunktyje nurodytas patirtų žalų datos diskonto normas taikymo pradžios datą, o ne pirminio pripažinimo arba patirtų žalų datą;

b) jeigu ūkio subjektas nusprendžia pagal 88 straipsnio b punktą arba 89 straipsnio b punktą skaidyti draudimo finansines pajamas arba sąnaudas į sumas, įskaičiuojamas į pelną arba nuostolius, ir sumas, įskaičiuojamas į kitas bendrąsias pajamas, jis turi nustatyti kaupiamąją draudimo finansinių pajamų arba sąnaudų sumą, kuri taikymo pradžios datą pripažįstama kitomis bendrosiomis pajamomis, kad būsimais laikotarpiais būtų galima taikyti 91 straipsnio a punktą. Ūkio subjektui leidžiama nustatyti tą kaupiamąją sumą pagal C19 straipsnio b punktą arba:

i) kaip nulį, nebent taikomas ii papunktis, ir

ii) draudimo sutarčių su tiesioginio dalyvavimo elementais, kurioms taikomas B134 straipsnis, atveju, kaip lygų kaupiamajai sumai, pripažintai kitomis pagrindinių straipsnių bendrosiomis pajamomis.

C19 Draudimo sutarčių grupių, kuriose nėra sutarčių, kurių išleidimo data skiriasi daugiau negu vienais metais, atveju:

a) jeigu vertindamas diskonto normas, taikytas pirminio pripažinimo metu (arba vėliau), ūkio subjektas taiko C13 straipsnį, nustatydamas B72 straipsnio b–e punktuose nurodytas diskonto normas jis taip pat taiko C13 straipsnį ir

b) jeigu ūkio subjektas nusprendžia pagal 88 straipsnio b punktą arba 89 straipsnio b punktą skaidyti draudimo finansines pajamas arba sąnaudas į sumas, įskaičiuojamas į pelną arba nuostolius, ir sumas, įskaičiuojamas į kitas bendrąsias pajamas, jis turi nustatyti kaupiamąją draudimo finansinių pajamų arba sąnaudų sumą, kuri taikymo pradžios datą pripažįstama kitomis bendrosiomis pajamomis, kad būsimais laikotarpiais būtų galima taikyti 91 straipsnio a punktą. Ūkio subjektas nustato tą kaupiamąją sumą:

i) draudimo sutarčių, kurioms ūkio subjektas taikys B131 straipsnyje nurodytus sistemiško paskirstymo metodus (jeigu ūkio subjektas nustatydamas diskonto normas pirminio pripažinimo metu taiko C13 straipsnį) atveju – taikydamas diskonto normas, kurias taikė pirminio pripažinimo datą, ir C13 straipsnį;

ii) draudimo sutarčių, kurioms ūkio subjektas taikys B132 straipsnyje nurodytus sistemiško paskirstymo metodus, atveju – vadovaudamasis tuo, kad su finansine rizika susijusios prielaidos, taikytos pirminio pripažinimo datą, yra taikymo pradžios datą taikomos prielaidos, t. y. nulinės prielaidos;

iii) draudimo sutarčių, kurioms ūkio subjektas taikys B133 straipsnyje nurodytus sistemiško paskirstymo metodus (jeigu ūkio subjektas nustatydamas diskonto normas pirminio pripažinimo metu (arba vėliau) taiko C13 straipsnį) atveju – taikydamas diskonto normas, kurias taikė patirtų žalų datą, ir C13 straipsnį, ir

iv) draudimo sutarčių su tiesioginio dalyvavimo elementais, kurioms taikomas B134 straipsnis, atveju – kaip lygų kaupiamajai sumai, pripažintai kitomis pagrindinių straipsnių bendrosiomis pajamomis.

C19A Taikydamas B137 straipsnį ūkio subjektas gali pasirinkti nekeisti ankstesnėse tarpinėse finansinėse ataskaitose naudotų apskaitinių įverčių apskaitos. Kiek tai yra leidžiama pagal C8 straipsnį, toks ūkio subjektas nustato su draudimo finansinėmis pajamomis ar sąnaudomis susijusias sumas taikymo pradžios datą taip, lyg jis nebūtų rengęs tarpinių finansinių ataskaitų iki taikymo pradžios datos.

Tikrosios vertės metodas

C20 Norėdamas taikyti tikrosios vertės metodą, ūkio subjektas nustato taikymo pradžios datos sutartinės paslaugos maržą arba likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo nuostolio komponentą, juos apskaičiuodamas kaip skirtumą tarp draudimo sutarčių grupės tos datos tikrosios vertės ir tą datą įvertintos įvykdymo pinigų srautų vertės. Nustatydamas tą tikrąją vertę, ūkio subjektas netaiko 13-ojo TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“ 47 straipsnio (dėl paklausos kriterijų).

C20A Ūkio subjektas nustato turimų perdraudimo sutarčių grupės, kuriai taikomi 66A–66B straipsniai (nereikalaujant, kad būtų įvykdyta B119C straipsnyje nustatyta sąlyga), likusios draudimo apsaugos turto nuostolių susigrąžinimo komponentą taikymo pradžios datą padaugindamas:

a) pagrindinių draudimo sutarčių likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo nuostolio komponentą taikymo pradžios datą (žr. C16 ir C20 straipsnius); ir

b) žalų, susijusių su pagrindinėmis draudimo sutartimis, procentinės dalies sumą, kurią ūkio subjektas tikisi susigrąžinti iš turimų perdraudimo sutarčių grupės.

C20B Taikydamas 14–22 straipsnius taikymo pradžios datą ūkio subjektas gali į nuostolingą draudimo sutarčių grupę įtraukti tiek nuostolingas draudimo sutartis, įtrauktas į turimų perdraudimo sutarčių grupę, tiek nuostolingas draudimo sutartis, neįtrauktas į turimų perdraudimo sutarčių grupę. Kad tokiais atvejais galėtų taikyti C20A straipsnį, ūkio subjektas, siekdamas nustatyti draudimo sutarčių grupės nuostolių komponento dalį, susijusią su draudimo sutartimis, įtrauktomis į turimų perdraudimo sutarčių grupę, naudoja sistemišką ir racionalų paskirstymo pagrindą.

C21 Taikydamas tikrosios vertės metodą, ūkio subjektas gali taikyti C22 straipsnį ir nustatyti:

a) kaip pagal 14–24 straipsnius nustatyti draudimo sutarčių grupes;

b) ar draudimo sutartis atitinka draudimo sutarties su tiesioginio dalyvavimo elementais apibrėžtį pagal B101–B109 straipsnius

c) kaip nustatyti savo nuožiūra planuojamus draudimo sutarčių be tiesioginio dalyvavimo elementų pinigų srautus pagal B98–B100 straipsnius ir

d) ar investicinė sutartis atitinka investicinės sutarties su savarankiškais dalyvavimo elementais, kuriai taikomas 17-asis TFAS, apibrėžtį pagal 71 straipsnį.

C22 Ūkio subjektas gali nuspręsti C21 straipsnyje nurodytas vertes nustatyti remdamasis:

a) pagrįsta ir patvirtinama informacija dėl to, kokias vertes ūkio subjektas būtų nustatęs pagal sutarties sąlygas ir rinkos sąlygas atitinkamai sutarties sudarymo arba pirminio pripažinimo metu arba

b) taikymo pradžios datą turima pagrįsta ir patvirtinama informacija.

C22A Taikydamas tikrosios vertės metodą ūkio subjektas gali pasirinkti grupuoti žalų, patirtų prieš draudimo sutarties įsigijimą pagal draudimo sutarčių, kurios nesudaro verslo, perdavimo sandorį arba verslo jungimo sandorį, kuriam taikomas 3-iasis TFAS, atlyginimo įsipareigojimą kaip patirtų žalų įsipareigojimą.

C23 Jeigu ūkio subjektas taiko tikrosios vertės metodą, jis neprivalo taikyti 22 straipsnio ir gali į grupę įtraukti sutartis, kurių išleidimo data skiriasi daugiau negu vienais metais. Ūkio subjektas grupes skirsto į grupes, kurių sutarčių išleidimo datos skiriasi ne daugiau kaip vienais metais (arba mažiau), tik tada, jeigu turi pagrįstos ir patvirtinamos informacijos šiam skirstymui atlikti. Nepriklausomai nuo to, ar ūkio subjektas taiko 22 straipsnį, jam leidžiama nustatyti B72 straipsnio b punkte–e punkto ii papunktyje nurodytas grupės pirminio pripažinimo datos diskonto normas ir B72 straipsnio e punkto iii papunktyje nurodytas patirtų žalų datos diskonto normas taikymo pradžios datą, o ne pirminio pripažinimo arba patirtų žalų datą.

C24 Jeigu taikydamas tikrosios vertės metodą ūkio subjektas nusprendžia skaidyti draudimo finansines pajamas arba sąnaudas į pelną ar nuostolius ir kitas bendrąsias pajamas, jam leidžiama kitomis bendrosiomis pajamomis pripažįstamą taikymo pradžios datos draudimo finansinių pajamų arba sąnaudų kaupiamąją sumą nustatyti:

a) retrospektyviai, bet tik tada, jei jis turi pagrįstos ir patvirtinamos informacijos, kad galėtų tai padaryti, arba

b) kaip nulį, nebent taikomas c punktas, ir

c) draudimo sutarčių su tiesioginio dalyvavimo elementais, kurioms taikomas B134 straipsnis, atveju, kaip lygią kaupiamajai sumai, pripažintai kitomis pagrindinių straipsnių bendrosiomis pajamomis.

Turtas, susidaręs dėl draudimo įsigijimo pinigų srautų

C24A Taikydamas tikrosios vertės metodą turtui, susidariusiam dėl draudimo įsigijimo pinigų srautų (žr. C5B straipsnio b punktą), taikymo pradžios datą ūkio subjektas nustato, kad turto, susidariusio dėl draudimo įsigijimo pinigų srautų, suma yra lygi draudimo įsigijimo pinigų srautų sumai, kuri susidarytų ūkio subjektui taikymo pradžios datą dėl teisių gauti:

a) susigrąžintas draudimo įsigijimo pinigų srautų sumas iš įmokų pagal draudimo sutartis, išleistas iki taikymo pradžios datos, tačiau taikymo pradžios datą nepripažintas;

b) būsimas draudimo sutartis, kurios yra atnaujintos taikymo pradžios datą pripažintos draudimo sutartys, ir draudimo sutartys, aprašytos a punkte, ir

c) būsimas draudimo sutartis, išskyrus nurodytąsias b punkte, po taikymo pradžios datos, dar kartą nemokant draudimo įsigijimo pinigų srautų, kuriuos ūkio subjektas jau sumokėjo ir kurie yra tiesiogiai priskirtini susijusiam draudimo sutarčių portfeliui.

C24B Taikymo pradžios datą ūkio subjektas, vertindamas bet kokias draudimo sutarčių grupes, neįtraukia jokio turto, susidariusio dėl draudimo įsigijimo pinigų srautų, sumos.

Lyginamoji informacija

C25 Nepaisant to, kad C2 straipsnio b punkte nurodomas metinis ataskaitinis laikotarpis prieš taikymo pirmą kartą datą, ūkio subjektas pagal 17-ąjį TFAS taip pat gali pateikti pakoreguotą bet kurio ankstesnio pateikto laikotarpio lyginamąją informaciją, tačiau to daryti neprivalo. Jeigu ūkio subjektas pateikia pakoreguotą kurio nors ankstesnio laikotarpio lyginamąją informaciją, C2 straipsnio b punkte žodžių junginys „metinio ataskaitinio laikotarpio, einančio prieš taikymo pirmą kartą datą, pradžia“ suprantamas kaip „anksčiausio koreguoto pateikto lyginamojo laikotarpio pradžia“.

C26 Ūkio subjektas neprivalo atskleisti 93–132 straipsniuose nurodytos informacijos apie jokį laikotarpį iki metinio ataskaitinio laikotarpio, einančio prieš taikymo pirmą kartą datą, pradžios.

C27 Jei ūkio subjektas pateikia nepakoreguotą bet kurių ankstesnių laikotarpių lyginamąją informaciją ir atskleidžia šių laikotarpių informaciją, jis turi aiškiai nurodyti informaciją, kuri nebuvo koreguota, nurodyti, kad ta informacija parengta remiantis skirtingu pagrindu, ir tą pagrindą paaiškinti.

C28 Ūkio subjektas neturi atskleisti anksčiau neskelbtos informacijos apie žalų kaitą, vykusią anksčiau negu prieš penkerius metus iki metinio ataskaitinio laikotarpio, kurį jis pirmą kartą taiko 17-ąjį TFAS, pabaigos. Tačiau jeigu ūkio subjektas neatskleidžia tos informacijos, jis atskleidžia šį faktą.

Finansinio turto pervardijimas

C29 17-ojo TFAS taikymo pirmą kartą datą ūkio subjektas, kuris prieš pradėdamas taikyti 17-ąjį TFAS metiniams ataskaitiniams laikotarpiams taikė 9-ąjį TFAS:

a) gali iš naujo įvertinti, ar tinkamas finansinis turtas atitinka 9-ojo TFAS 4.1.2 straipsnio a punktą arba 4.1.2A straipsnio a punktą. Finansinis turtas yra tinkamas tik tada, jeigu nėra skirtas veiklai, nesusijusiai su sutartimis, patenkančiomis į 17-ojo TFAS taikymo sritį. Finansinio turto, kurio nebūtų galima vertinti iš naujo, pavyzdžiai yra finansinis turtas, skirtas bankinei veiklai, arba finansinis turtas, laikomas fonduose, susijusiuose su investicinėmis sutartimis, kurios nepatenka į 17-ojo TFAS taikymo sritį;

b) jeigu dėl 17-ojo TFAS taikymo 9-ojo TFAS 4.1.5 straipsnio sąlyga nebetenkinama, panaikina ankstesnį finansinio turto priskyrimą prie turto, vertinamo tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais;

c) jeigu 9-ojo TFAS 4.1.5 straipsnio sąlyga tenkinama, gali priskirti finansinį turtą prie turto, vertinamo tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais;

d) gali priskirti investiciją į nuosavo kapitalo priemonę prie investicijų, vertinamų tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis, pagal 9-ojo TFAS 5.7.5 straipsnį;

e) gali panaikinti ankstesnį investicijos į nuosavo kapitalo priemonę priskyrimą prie investicijų, vertinamų tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis, pagal 9-ojo TFAS 5.7.5 straipsnį.

C30 Ūkio subjektas taiko C29 straipsnį remdamasis 17-ojo TFAS taikymo pirmą kartą datą galiojusiais faktais ir aplinkybėmis. Ūkio subjektas šį priskyrimą ir grupavimą taiko retrospektyviai. Tai darydamas ūkio subjektas taiko atitinkamus 9-ojo TFAS pereinamojo laikotarpio reikalavimus. Tuo tikslu laikoma, kad taikymo pirmą kartą data yra 17-ojo TFAS taikymo pirmą kartą data.

C31 Ūkio subjektas, kuris taiko C29 straipsnį, neprivalo taisyti ankstesnių laikotarpių informacijos, kad atspindėtų priskyrimo arba grupavimo pokyčius. Ūkio subjektas gali taisyti ankstesnių laikotarpių informaciją tik tada, jei tai įmanoma nesiremiant vėliau įgytomis žiniomis. Jeigu ūkio subjektas taiso ankstesnių laikotarpių informaciją, pataisytos finansinės ataskaitos privalo atitikti visus šiam paveiktam finansiniam turtui taikomus 9-ojo TFAS reikalavimus. Jeigu ūkio subjektas netaiso ankstesnių laikotarpių informacijos, jis laikotarpio pradžioje nepaskirstytuoju pelnu (arba atitinkamai kitu nuosavo kapitalo komponentu) taikymo pirmą kartą datą pripažįsta kiekvieną skirtumą tarp:

a) ankstesnės šio finansinio turto balansinės vertės ir

b) to finansinio turto balansinės vertės taikymo pirmą kartą datą.

C32 Jeigu ūkio subjektas taiko C29 straipsnį, jis tuo metiniu ataskaitiniu laikotarpiu atskleidžia informaciją apie finansinį turtą pagal klases:

a) jeigu taikomas C29 straipsnio a punktas – pagrindą, kuriuo remiantis jis laikomas tinkamu finansiniu turtu;

b) jeigu taikomas bet kuris iš C29 straipsnio a–e punktų:

i) paveikto finansinio turto vertinimo kategoriją ir balansinę vertę, nustatytą prieš 17-ojo TFAS taikymo pirmą kartą datą, ir

ii) naują paveikto finansinio turto vertinimo kategoriją ir balansinę vertę, pritaikius C29 straipsnį;

c) jeigu taikomas C29 straipsnio b punktas – finansinio turto, kuris anksčiau priskirtas prie turto, vertinamo tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, pagal 9-ojo TFAS 4.1.5 straipsnį, bet prie jo nebėra priskiriamas, balansinę vertę finansinės būklės ataskaitoje.

C33 Jeigu ūkio subjektas taiko C29 straipsnį, jis tuo metiniu ataskaitiniu laikotarpiu atskleidžia kokybinę informaciją, kad finansinių ataskaitų naudotojai galėtų suprasti:

a) kaip jis taikė C29 straipsnį finansiniam turtui, kurio grupavimas, pradėjus taikyti 17-ąjį TFAS, pakito;

b) priežastis, dėl kurių finansinis turtas priskiriamas arba nebepriskiriamas prie turto, kuris vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, pagal 9-ojo TFAS 4.1.5 straipsnį, ir

c) kodėl ūkio subjektas atlikdamas naują vertinimą pagal 9-ojo TFAS 4.1.2 straipsnio a punktą arba 4.1.2A straipsnio a punktą padarė kitokią išvadą.

KITŲ TFAS PANAIKINIMAS

C34 17-asis TFAS, pataisytas 2020 m., pakeičia 4-ąjį TFAS „Draudimo sutartys“.

D priedas

Kitų TFAS standartų pataisos

Šiame priede išdėstytos kitų standartų pataisos, padarytos Tarptautinių apskaitos standartų valdybai paskelbus 17-ąjį TFAS „Draudimo sutartys“. Taikydamas 17-ąjį TFAS, ūkio subjektas taiko tas pataisas.

Ūkio subjektui neleidžiama taikyti 17-ojo TFAS prieš taikant 9-ąjį TFAS „Finansinės priemonės“ ir 15-ąjį TFAS „Pajamos pagal sutartis su klientais“) (žr. C1 straipsnį). Todėl, jeigu nenurodyta kitaip, šiame priede išdėstytos pataisos pateikiamos remiantis standartų tekstu, galiojusiu 2017 m. sausio 1 d. ir pataisytu 9-uoju TFAS ir 15-uoju TFAS.

1-asis TFAS „Tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų taikymas pirmą kartą“

Įterpiamas 39AE straipsnis.

ĮSIGALIOJIMO DATA

...

39AE 2017 m. gegužės mėn. paskelbtu 17-uoju TFAS „Draudimo sutartys“ taisomi B1 ir D1 straipsniai, prieš D4 straipsnį išbraukiama antraštė, išbraukiamas D4 straipsnis, po B12 straipsnio įterpiama antraštė ir B13 straipsnis. Taikydamas 17-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tas pataisas.

Taisomas B priedo B1 straipsnis. Po B12 straipsnio įterpiama antraštė ir B13 straipsnis.

B priedas

Kitų TFAS retrospektyvaus taikymo išimtys

...

B1 Ūkio subjektas turi taikyti šias išimtis:

a) ...

f) įterptosios išvestinės finansinės priemonės (B9 straipsnis);

g) valstybės paskolos (B10–B12 straipsniai) ir

h) draudimo sutartys (B13 straipsnis).

...

Draudimo sutartys

B13 Sutartims, kurios patenka į 17-ojo TFAS taikymo sritį, ūkio subjektas turi taikyti 17-ojo TFAS C priedo C1–C24 ir C28 straipsniuose išdėstytas pereinamojo laikotarpio nuostatas. Šiuose 17-ojo TFAS straipsniuose pateikiamos nuorodos į taikymo pradžios datą turi būti suprantamos kaip nuorodos į TFAS taikymo pradžios datą.

Taisomas D priedo D1 straipsnis, o D4 straipsnis ir jo antraštė išbraukiami.

D priedas

Kitų TFAS taikymo išimtys

...

D1 Ūkio subjektas gali pasirinkti taikyti vieną ar daugiau iš šių išimčių:

a) ...

b) [išbraukta]

c) ...

D4 [Išbraukta]

3-iasis TFAS „Verslo jungimai“

Taisomi 17, 20, 21 ir 35 straipsniai. Po 31 straipsnio įterpiama antraštė ir 31A straipsnis. Įterpiamas 64N straipsnis.

Verslo jungimo metu įsigyto identifikuojamo turto ir prisiimtų įsipareigojimų grupavimas arba apibrėžimas

...

17. Šiame TFAS pateikiama 15 straipsnio principo išimtis:

a) nuomos sutarties, pagal kurią įsigyjamas ūkio subjektas yra nuomotojas, priskyrimas prie veiklos nuomos arba finansinės nuomos pagal 16-ąjį TFAS „Nuoma“.

b) [išbraukta]

Įsigyjantis ūkio subjektas tas sutartis grupuoja sutarties įsigaliojimo pradžioje, remdamasis sutarčių sąlygomis ir kitais veiksniais (arba, jei sutarties sąlygos pakeistos taip, kad pasikeičia grupavimas, to pakeitimo datą, kuri gali būti įsigijimo data).

...

Vertinimo principas

...

20. 24–31A straipsniuose nustatyti identifikuojamo turto ir įsipareigojimų tipai, apimantys objektus, kuriems šiame TFAS numatytos vertinimo principo ribotos išimtys.

Pripažinimo arba vertinimo principų išimtys

21. Šiame TFAS pateikiamos ribotos pripažinimo ir vertinimo principų išimtys. 22–31A straipsniuose nustatytas tam tikras turtas ir įsipareigojimai, kuriems taikomos išimtys, ir tų išimčių pobūdis. Įsigyjantis ūkio subjektas turi apskaityti tą turtą ir įsipareigojimus, laikydamasis 22–31A straipsnių reikalavimų, pagal kuriuos kai kuris turtas ir įsipareigojimai:

...

Draudimo sutartys

31A Įsigyjantis ūkio subjektas turi vertinti pagal verslo jungimo sandorį įsigytą sutarčių, patenkančių į 17-ojo TFAS „Draudimo sutartys“ taikymo sritį, grupę ir bet kokį 17-ajame TFAS apibrėžtą turtą, susidariusį dėl draudimo įsigijimo pinigų srautų, kaip įsipareigojimą arba kaip turtą pagal 17-ojo TFAS 39 ir B93–B95F straipsnius įsigijimo datą.

...

Pirkimas pigiau nei rinkos kaina

...

35. Pirkimas pigiau nei rinkos kaina galimas, pavyzdžiui, verslo jungimo metu, kai tai yra priverstinis pardavimas, kuriame pardavėjas veikia verčiamas. Tačiau dėl pripažinimo arba vertinimo išimčių, taikomų tam tikriems 22–31A straipsniuose aptartiems objektams, gali reikėti pripažinti perkant pigiau nei rinkos kaina gaunamą pelną (arba pakeisti pripažinto pelno sumą).

...

Įsigaliojimo data

...

64N 2017 m. gegužės mėn. paskelbtu 17-uoju TFAS taisomi 17, 20, 21, 35 ir B63 straipsniai, po 31 straipsnio įterpiama antraštė ir 31A straipsnis. 2020 m. birželio mėn. paskelbtu dokumentu „17-ojo TFAS pataisos“ taisomas 31A straipsnis. Ūkio subjektas taiko 17 straipsnio pataisas verslo jungimams, kurių įsigijimo data yra po 17-ojo TFAS taikymo pirmą kartą datos. Taikydamas 17-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti ir kitas pataisas.

Taisomas B priedo B63 straipsnis.

KITI TFAS, KURIUOSE PATEIKIAMOS REKOMENDACIJOS DĖL VĖLESNIO VERTINIMO IR APSKAITOS (54 STRAIPSNIO TAIKYMAS)

B63 Kitų TFAS, kuriuose pateikiamos rekomendacijos dėl vėlesnio verslo jungimo metu įsigyto turto ir prisiimtų arba gautų įsipareigojimų nustatymo ir apskaitos, pavyzdžiai:

a) ...

b) [išbraukta]

c) ...

5-asis TFAS „Ilgalaikis turtas, skirtas parduoti, ir nutraukta veikla“

Taisomas 5 straipsnis. Įterpiamas 44M straipsnis.

TAIKYMAS

...

5. Šio TFAS [išnaša praleista] nuostatos netaikomos vertinant toliau išvardytą turtą (ir atskirą turtą, ir perleidžiamos grupės dalį), kuris yra vertinamas pagal nurodytus TFAS:

a) ...

f) sutarčių grupės, kurioms taikomas 17-asis TFAS „Draudimo sutartys“.

...

ĮSIGALIOJIMO DATA

...

44M 2017 m. gegužės mėn. paskelbtu 17-uoju TFAS taisomas 5 straipsnis. Taikydamas 17-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tą pataisą.

7-asis TFAS *„Finansinės priemonės. Atskleidimas“*

Taisomi 3, 8 ir 29 straipsniai. Išbraukiamas 30 straipsnis. Įterpiamas 44DD straipsnis.

TAIKYMAS

3. Šį TFAS turi taikyti visi ūkio subjektai visų rūšių finansinėms priemonėms, išskyrus:

a) ...

d) draudimo sutartis, apibrėžtas 17-ajame TFAS „Draudimo sutartys“, arba investicines sutartis su savarankiškais dalyvavimo elementais, kurios patenka į 17-ojo TFAS taikymo sritį. Tačiau šis TFAS taikomas:

i) į sutartis, kurios patenka į 17-ojo TFAS taikymo sritį, įterptoms išvestinėms finansinėms priemonėms, jeigu pagal 9-ąjį TFAS reikalaujama, kad ūkio subjektas apskaitoje jas registruotų atskirai;

ii) nuo sutarčių, kurios patenka į 17-ojo TFAS taikymo sritį, atskirtiems investiciniams komponentams, jeigu pagal 17-ąjį TFAS juos reikalaujama taip atskirti, nebent atskirtas investicinis komponentas yra investicinė sutartis su savarankiškais dalyvavimo elementais;

iii) emitento teisėms ir prievolėms, atsirandančioms pagal draudimo sutartis, kurios atitinka *finansinių garantijų sutarčių* apibrėžtį, jeigu emitentas taiko 9-ąjį TFAS pripažindamas ir vertindamas sutartis. Tačiau emitentas taiko 17-ąjį TFAS, jeigu pagal 17-ojo TFAS 7 straipsnio e punktą emitentas pasirenka taikyti 17-ąjį TFAS pripažindamas ir vertindamas sutartis;

iv) ūkio subjekto teisėms ir prievolėms, susijusioms su finansinėmis priemonėmis pagal ūkio subjekto išleidžiamas kredito kortelių sutartis arba panašias sutartis, kuriose nustatytos kredito ar mokėjimo sąlygos ir kurios atitinka draudimo sutarties apibrėžtį, jeigu ūkio subjektas toms teisėms ir prievolėms taiko 9-ąjį TFAS pagal 17-ojo TFAS 7 straipsnio h punktą ir 9-ojo TFAS 2.1 straipsnio e punkto iv papunktį;

v) ūkio subjekto teisėms ir prievolėms, susijusioms su finansinėmis priemonėmis pagal ūkio subjekto išleidžiamas draudimo sutartis, kuriomis kompensacija už draudžiamuosius įvykius apribojama suma, kurios kitu atveju reikėtų draudėjo prievolei, atsiradusiai pagal sutartį, įvykdyti, jeigu ūkio subjektas pagal 17-ojo TFAS 8A straipsnį tokioms sutartims pasirenka taikyti 9-ąjį TFAS, o ne 17-ąjį TFAS;

e) ...

Finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų grupės

8. Visų toliau nurodytų grupių, apibrėžtų 9-ajame TFAS, balansinė vertė atskleidžiama finansinės būklės ataskaitoje arba aiškinamajame rašte:

a) finansinio turto, vertinamo tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, atskirai nurodant: i) finansinį turtą, kuris taip registruojamas pirminio pripažinimo metu arba vėliau pagal 9-ojo TFAS 6.7.1 straipsnį; ii) finansinį turtą, kurį pasirenkama taip vertinti pagal 9-ojo TFAS 3.3.5 straipsnį; iii) finansinį turtą, kurį pasirenkama taip vertinti pagal 32-ojo TAS 33A straipsnį; ir iv) finansinį turtą, kuris privalomai vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, pagal 9-ąjį TFAS;

b) ...

Tikroji vertė

...

29. Tikrosios vertės atskleisti nereikia:

a) kai balansinė vertė yra pagrįstai artima tikrajai vertei, pavyzdžiui, tokių finansinių priemonių, kaip trumpalaikės gautinos ir mokėtinos prekybos sumos, arba

b) [išbraukta]

c) [išbraukta]

d) nuomos įsipareigojimų atveju.

30. [išbraukta]

...

ĮSIGALIOJIMO DATA IR PEREINAMOSIOS NUOSTATOS

...

44DD 2017 m. gegužės mėn. paskelbtu 17-uoju TFAS taisomi 3, 8 ir 29 straipsniai ir išbraukiamas 30 straipsnis. 2020 m. birželio mėn. paskelbtu dokumentu „17-ojo TFAS pataisos“ dar kartą taisomas 3 straipsnis. Taikydamas 17-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tas pataisas.

9-asis TFAS „Finansinės priemonės“

Taisomas 2.1 straipsnis. Įterpiami 3.3.5 ir 7.1.6 straipsniai.

2 skyrius. Taikymo sritis

2.1. **Šį standartą turi taikyti visi ūkio subjektai visų rūšių finansinėms priemonėms, išskyrus:**

...

e) **teises ir prievoles, atsirandančias iš draudimo sutarties, apibrėžtos 17-ajame TFAS „Draudimo sutartys“, arba investicinės sutarties su savarankiškais dalyvavimo elementais, kuri patenka į 17-ojo TFAS taikymo sritį. Tačiau šis standartas taikomas:**

i) **išvestinėms finansinėms priemonėms, įterptoms į sutartis, patenkančias į 17-ojo TFAS taikymo sritį, jei pačios išvestinės finansinės priemonės nėra sutartys, patenkančios į 17-ojo TFAS taikymo sritį;**

ii) **nuo sutarčių, kurios patenka į 17-ojo TFAS taikymo sritį, atskirtiems investiciniams komponentams, jeigu pagal 17-ąjį TFAS juos reikalaujama taip atskirti, nebent atskirtas investicinis komponentas yra investicinė sutartis su savarankiškais dalyvavimo elementais, patenkanti į 17-ojo TFAS taikymo sritį;**

iii) **emitento teisėms ir prievolėms pagal draudimo sutartis, atitinkančias finansinės garantijos sutarties apibrėžtį. Tačiau, jei finansinių garantijų sutarčių emitentas anksčiau buvo aiškiai nurodęs, kad laiko tokias sutartis draudimo sutartimis, ir taikė joms apskaitą, taikomą draudimo sutartims, jis tokioms finansinių garantijų sutartims gali pasirinkti taikyti šį standartą arba 17-ąjį TFAS (žr. B2.5–B2.6 straipsnius). Šį sprendimą emitentas gali priimti dėl kiekvienos konkrečios sutarties atskirai, bet kiekvienai sutarčiai pasirinktas taikyti sprendimas yra neatšaukiamas;**

iv) **ūkio subjekto teisėms ir prievolėms, susijusioms su finansinėmis priemonėmis pagal ūkio subjekto išleidžiamas kredito kortelių sutartis arba panašias sutartis, kuriose nustatytos kredito ar mokėjimo sąlygos ir kurios atitinka draudimo sutarties apibrėžtį, tačiau joms pagal 17-ojo TFAS 7 straipsnio h punktą 17-asis TFAS netaikomas. Tik tuo atveju, jeigu draudimo apsauga yra tokios finansinės priemonės sutarties sąlyga, ūkio subjektas atskiria tą komponentą ir jam taiko 17-ąjį TFAS (žr. 17-ojo TFAS 7 straipsnio h punktą);**

v) **ūkio subjekto teisėms ir prievolėms, susijusioms su finansinėmis priemonėmis pagal ūkio subjekto išleidžiamas draudimo sutartis, kuriomis kompensacija už draudžiamuosius įvykius apribojama suma, kurios kitu atveju reikėtų draudėjo prievolei, atsiradusiai pagal sutartį, įvykdyti, jeigu ūkio subjektas pagal 17-ojo TFAS 8A straipsnį tokioms sutartims pasirenka taikyti 9-ąjį TFAS, o ne 17-ąjį TFAS;**

f) ...

...

3.3 FINANSINIŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ PRIPAŽINIMO NUTRAUKIMAS

...

3.3.5. Kai kurie ūkio subjektai valdo vidaus arba išorės investicinį fondą, iš kurio investuotojams mokamos išmokos, nustatomos pagal fondo investicinius vienetus, ir pripažįsta tiems investuotojams mokėtinas sumas atitinkančius finansinius įsipareigojimus. Panašiai kai kurie ūkio subjektai leidžia draudimo sutarčių su tiesioginio dalyvavimo elementais grupes ir valdo pagrindinius straipsnius. Kai kurie tokie fondai arba pagrindiniai straipsniai apima

ūkio subjekto finansinį įsipareigojimą (pavyzdžiui, išleistą įmonės obligaciją). Nepaisant kitų šio standarto reikalavimų dėl finansinių įsipareigojimų pripažinimo nutraukimo, ūkio subjektas gali pasirinkti nenutraukti savo finansinio įsipareigojimo, kuris yra įtrauktas į tokį fondą arba yra laikomas pagrindiniu straipsniu, pripažinimo tada ir tik tada, jeigu ūkio subjektas tuo tikslu atperka savo finansinį įsipareigojimą. Vietoj to ūkio subjektas gali pasirinkti šią priemonę toliau registruoti apskaitoje kaip finansinį įsipareigojimą, o atpirktą priemonę registruoti apskaitoje taip, lyg priemonė būtų finansinis turtas, bei vertinti ją tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, pagal šį standartą. Šis pasirinkimas neatšaukiamas ir daromas dėl kiekvienos priemonės. Šio pasirinkimo tikslais draudimo sutartys apima investicines sutartis su savarankiškais dalyvavimo elementais. (Šiame straipsnyje vartojamų sąvokų apibrėžtys pateiktos 17-ajame TFAS).

...

7 skyrius. Įsigaliojimo data ir pereinamasis laikotarpis

7.1. ĮSIGALIOJIMO DATA

...

7.1.6. 2017 m. gegužės mėn. paskelbtu 17-uoju TFAS taisomi 2.1, B2.1, B2.4, B2.5 ir B4.1.30 straipsniai ir įterpiamas 3.3.5 straipsnis. 2020 m. birželio mėn. paskelbtu dokumentu „17-ojo TFAS pataisos“ dar kartą pataisytas 2.1 straipsnis ir įterpti 7.2.36–7.2.42 straipsniai. Taikydamas 17-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tas pataisas.

Taisomi B priedo B2.1, B2.4, B2.5 ir B4.1.30 straipsniai.

7.2. PEREINAMASIS LAIKOTARPIS

...

Perėjimas prie 17-ojo TFAS, pataisyto 2020 m. birželio mėn.

7.2.36. Ūkio subjektas taiko 9-ojo TFAS pataisas, padarytas 17-uoju TFAS, pataisytu 2020 m. birželio mėn., retrospektyviai pagal 8-ąjį TAS, išskyrus atvejus, nurodytus 7.2.37–7.2.42 straipsniuose.

7.2.37. Ūkio subjektas, kuris šias pataisas pirmą kartą taiko tuo pat metu, kai jis pirmą kartą taiko 17-ąjį TFAS, pataisytą 2020 m. birželio mėn., užuot taikęs 7.2.38–7.2.42 straipsnius turi taikyti 7.2.1–7.2.28 straipsnius.

7.2.38. Ūkio subjektas, kuris pirmą kartą taiko 17-ąjį TFAS, pataisytą 2020 m. birželio mėn., po to, kai jis pirmą kartą taikė šį standartą, turi taikyti 7.2.39–7.2.42 straipsnius. Ūkio subjektas taip pat turi taikyti kitus šio standarto pereinamojo laikotarpio reikalavimus, kurie yra būtini norint taikyti šias pataisas. Tuo tikslu nuorodos į taikymo pirmą kartą datą turi būti suprantamos kaip nuorodos į ataskaitinio laikotarpio, kuriuo ūkio subjektas pirmą kartą taiko šias pataisas, pradžią (šių pataisų taikymo pirmą kartą data).

7.2.39. Kiek tai susiję su finansinio įsipareigojimo priskyrimu prie įsipareigojimų, vertinamų tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, ūkio subjektas:

a) turi atšaukti savo ankstesnį finansinio įsipareigojimo priskyrimą prie įsipareigojimų, vertinamų tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, jei jis taip anksčiau priskirtas laikantis 4.2.2 straipsnio a punkte nustatytos sąlygos, bet taikant šias pataisas ši sąlyga nebeįvykdoma; ir

b) gali priskirti finansinį įsipareigojimą prie įsipareigojimų, vertinamų tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, jei jį taip priskyrus anksčiau nebūtų buvusi įvykdyta 4.2.2 straipsnio a punkte nustatyta sąlyga, bet dabar taikant šias pataisas ši sąlyga įvykdoma.

Toks priskyrimas ir atšaukimas turi būti grindžiami šių pataisų taikymo pirmą kartą metu esančiais faktais ir aplinkybėmis. Šis grupavimas turi būti taikomas retrospektyviai.

7.2.40. Ūkio subjektas neprivalo taisyti ankstesnių laikotarpių informacijos, kad atsižvelgtų į šių pataisų taikymą. Ūkio subjektas gali taisyti ankstesnių laikotarpių informaciją tik tada, jei tai įmanoma padaryti nesiremiant vėliau įgytomis žiniomis. Jeigu ūkio subjektas taiso ankstesnių laikotarpių informaciją, pataisytos finansinės ataskaitos privalo atitikti visus paveiktoms finansinėms priemonėms taikomus šio standarto reikalavimus. Jei ūkio subjektas

ankstesnių laikotarpių informacijos netaiso, jis visus ankstesnės balansinės vertės ir balansinės vertės metinio ataskaitinio laikotarpio, į kurį patenka šių pataisų taikymo pirmą kartą data, pradžioje skirtumus turi pripažinti metinio ataskaitinio laikotarpio, į kurį patenka šių pataisų taikymo pirmą kartą data, pradiniu nepaskirstytuoju pelnu (arba, jei taikoma, kitu nuosavybės komponentu).

7.2.41. Ataskaitiniu laikotarpiu, kuris apima šių pataisų taikymo pirmą kartą datą, iš ūkio subjekto nereikalaujama pateikti kiekybinės informacijos, kurios reikalaujama pagal 8-ojo TAS 28 straipsnio f punktą.

7.2.42. Ataskaitiniu laikotarpiu, į kurį patenka šių pataisų taikymo pirmą kartą data, ūkio subjektas turi atskleisti toliau nurodytą informaciją tą taikymo pirmą kartą datą apie kiekvieną finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų, kuriems šios pataisos turėjo įtakos, grupę:

a) ankstesnį grupavimą, įskaitant ankstesnę vertinimo kategoriją, kai taikoma, ir balansinę vertę, nustatytą prieš pat šių pataisų taikymą;

b) naują vertinimo grupę ir balansinę vertę, nustatytą pritaikius šias pataisas;

c) bet kurio finansinės būklės ataskaitoje nurodytų finansinių įsipareigojimų, kurie anksčiau buvo priskirti prie įsipareigojimų, vertinamų tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, bet kurie taip nebepriskiriami, balansinę vertę ir

d) priežastis, dėl kurių finansiniai įsipareigojimai priskiriami arba nebepriskiriami prie įsipareigojimų, vertinamų tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais.

TAIKYMO SRITIS (2 SKYRIUS)

B2.1 Pagal kai kurias sutartis reikalaujama mokėjimų, grindžiamų klimato, geologiniais arba kitais fiziniais kintamaisiais. (Klimato kintamaisiais grindžiami mokėjimai kartais vadinami oro rizikos išvestinėmis finansinėmis priemonėmis). Jei šios sutartys nepatenka į 17-ojo TFAS „Draudimo sutartys“ taikymo sritį, jos patenka į šio standarto taikymo sritį.

...

B2.4 Šis standartas taikomas draudikų finansiniam turtui ir finansiniams įsipareigojimams, kitiems nei teisės ir prievolės, kurios išskiriamos pagal 2.1 straipsnio e punktą, nes jos atsiranda dėl sutarčių, patenkančių į 17-ojo TFAS taikymo sritį.

B2.5 Finansinių garantijų sutarčių teisinė forma gali būti įvairi, pvz., garantija, kai kurių rūšių akredityvai, kreditinių įsipareigojimų neįvykdymo sutartis arba draudimo sutartis. Jų apskaitai jų teisinė forma įtakos neturi. Toliau pateikiami tinkamos apskaitos pavyzdžiai (žr. 2.1 straipsnio e punktą):

a) nors finansinės garantijos sutartis atitinka 17-ajame TFAS pateiktą draudimo sutarties apibrėžtį (žr. 17-ojo TFAS 7 straipsnio e punktą), jei perduodama rizika yra reikšminga, emitentas taiko šį standartą. Vis dėlto, jei emitentas anksčiau buvo aiškiai nurodęs, kad tokias sutartis laiko draudimo sutartimis, ir taikė joms apskaitą, taikomą draudimo sutartims, jis tokioms finansinių garantijų sutartims gali pasirinkti taikyti šį standartą arba 17-ąjį TFAS. ...

b) pagal kai kurias su kreditu susijusias garantijas nenustatytas reikalavimas, kaip būtina mokėjimo sąlyga, kad turėtojui kiltų rizika arba jis patirtų nuostolių dėl to, kad skolininkas suėjus terminui neatliko užtikrinto turto mokėjimų. Tokia būtų, pvz., garantija, pagal kurią reikalaujama atlikti mokėjimus atsižvelgiant į nustatyto kredito reitingo arba kredito indekso pokyčius. Tokios garantijos nėra finansinių garantijų sutartys, kaip apibrėžta šiame standarte, ir draudimo sutartys, kaip apibrėžta 17-ajame TFAS. Tokios garantijos yra išvestinės finansinės priemonės, ir emitentas joms taiko šį standartą;

c) ...

Priskyrimas panaikina arba reikšmingai sumažina apskaitos neatitikimą

...

B4.1.30 Toliau pateiktuose pavyzdžiuose nurodyta, kada ši sąlyga galėtų būti įvykdyta. Bet kuriuo atveju ūkio subjektas gali taikyti šią sąlygą priskirdamas finansinį turtą arba finansinius įsipareigojimus prie turto arba įsipareigojimų, vertinamų tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, tik jei jie atitinka 4.1.5 straipsnyje arba 4.2.2 straipsnio a punkte nustatytą principą:

a) ūkio subjektas turi sutarčių, patenkančių į 17-ojo TFAS taikymo sritį (jas vertinant naudojama dabartinė informacija), ir finansinio turto, kurį laiko susijusiu ir kuris kitu atveju būtų vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis, arba amortizuota savikaina;

b) ...

15-asis TFAS „Pajamos pagal sutartis su klientais“

Taisomas 5 straipsnis.

TAIKYMAS

5. Ūkio subjektas turi taikyti šį standartą visoms sutartims su klientais, išskyrus:

a) ...

b) sutartis, kurios patenka į 17-ojo TFAS „Draudimo sutartys“ taikymo sritį. Tačiau pagal 17-ojo TFAS 8 straipsnį ūkio subjektas gali pasirinkti taikyti šį standartą draudimo sutartims, kurių pagrindinis tikslas yra teikti paslaugas už fiksuotą mokestį;

c) ...

Įterpiamas C priedo C1C straipsnis.

ĮSIGALIOJIMO DATA

...

C1C 2017 m. gegužės mėn. paskelbtu 17-uoju TFAS taisomas 5 straipsnis. Taikydamas 17-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tą pataisą.

1-asis TAS „Finansinių ataskaitų pateikimas“

Taisomi 7, 54 ir 82 straipsniai. Įterpiamas 139R straipsnis.

APIBRĖŽIMAI

7. ...

Kitas bendrąsias pajamas **sudaro pajamų ir sąnaudų straipsniai (įskaitant pergrupuotas sumas), kurie nėra pripažįstami pelnu ar nuostoliais, kaip to reikalaujama ar leidžiama kituose TFAS.**

Kitų bendrųjų pajamų komponentai:

a) ...

g) ...;

h) …;

i) draudimo finansinės pajamos ir sąnaudos pagal išleistas sutartis, kurioms taikomas 17-asis TFAS „Draudimo sutartys“ ir kurios nėra įtraukiamos į pelną arba nuostolius, kai bendros draudimo finansinės pajamos arba sąnaudos yra skaidomos taip, kad į pelną ar nuostolius būtų įtraukta suma, nustatyta taikant sistemiško paskirstymo metodą pagal 17-ojo TFAS 88 straipsnio b punktą, arba suma, kuria panaikinami apskaitos neatitikimai su finansinėmis pajamomis arba sąnaudomis, susidarančiomis pagal pagrindinius straipsnius pagal 17-ojo TFAS 89 straipsnio b punktą, ir

j) finansinės pajamos ir sąnaudos pagal turimas perdraudimo sutartis, kurios neįtraukiamos į pelną arba nuostolius, kai bendros perdraudimo finansinės pajamos arba sąnaudos yra skaidomos taip, kad į pelną ar nuostolius būtų įtraukta suma, nustatyta taikant sistemiško paskirstymo metodą pagal 17-ojo TFAS 88 straipsnio b punktą.

...

Finansinės būklės ataskaitoje pateikiama informacija

54. **Finansinės būklės ataskaitoje turi būti pateiktos šių straipsnių eilučių sumos:**

a) ...

da) **sutarčių, patenkančių į 17-ojo TFAS taikymo sritį, portfeliai, kurie yra turtas ir yra skaidomi, kaip to reikalaujama 17-ojo TFAS 78 straipsnyje;**

e) **...**

ma) **sutarčių, patenkančių į 17-ojo TFAS taikymo sritį, portfeliai, kurie yra įsipareigojimai ir yra skaidomi, kaip to reikalaujama 17-ojo TFAS 78 straipsnyje;**

n) ...

Pelno (nuostolių) skyriuje arba pelno (nuostolių) ataskaitoje pateikiama informacija

82. **Be straipsnių, kurių reikalaujama pagal kitus TFAS, pelno (nuostolių) skyriuje arba pelno (nuostolių) ataskaitoje turi būti atskiros straipsnių eilutės, nurodančios bent šias ataskaitinio laikotarpio sumas:**

a) **pajamas, atskirai nurodant:**

i) **palūkanų pajamas, apskaičiuotas taikant faktinių palūkanų metodą, ir**

ii) **draudimo pajamas (žr. 17-ąjį TFAS);**

aa) ...

ab) **draudimo paslaugos sąnaudas pagal išleistas sutartis, kurioms taikomas 17-asis TFAS (žr. 17-ąjį TFAS);**

ac) **pajamas arba sąnaudas pagal turimas perdraudimo sutartis (žr. 17-ąjį TFAS);**

b) ...

bb) **draudimo finansines pajamas arba sąnaudas pagal išleistas sutartis, kurioms taikomas 17-asis TFAS (žr. 17-ąjį TFAS);**

bc) **finansines pajamas arba sąnaudas pagal turimas perdraudimo sutartis (žr. 17-ąjį TFAS);**

c) ...

PEREINAMASIS LAIKOTARPIS IR ĮSIGALIOJIMO DATA

...

139R 2017 m. gegužės mėn. paskelbtu 17-uoju TFAS taisomi 7, 54 ir 82 straipsniai. 2020 m. birželio mėn. paskelbtu dokumentu „17-ojo TFAS pataisos“ dar kartą taisomas 54 straipsnis. Taikydamas 17-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tas pataisas.

...

7-asis TAS „Pinigų srautų ataskaitos“

Taisomas 14 straipsnis. Įterpiamas 61 straipsnis.

Pagrindinė veikla

...

14. Pagrindinės veiklos pinigų srautai, visų pirma, gaunami iš pagrindines pajamas uždirbančios ūkio subjekto veiklos. Todėl paprastai jie atsiranda iš sandorių ir kitų įvykių, kuriais remiantis nustatomas pelnas ar nuostolis. Pagrindinės veiklos pinigų srautų pavyzdžiai:

a) ...

e) [išbraukta]

f) ...

ĮSIGALIOJIMO DATA

...

61. 2017 m. gegužės mėn. paskelbtu 17-uoju TFAS „Draudimo sutartys“ taisomas 14 straipsnis. Taikydamas 17-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tą pataisą.

16-asis TAS „Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrengimai“

Įterpiami 29A, 29B ir 81M straipsniai.

VERTINIMAS PO PRIPAŽINIMO

...

29A Kai kurie ūkio subjektai valdo vidaus arba išorės investicinį fondą, iš kurio investuotojai gauna išmokas, nustatomas pagal fondo investicinius vienetus. Panašiai kai kurie ūkio subjektai leidžia draudimo sutarčių su tiesioginio dalyvavimo elementais grupes ir valdo pagrindinius straipsnius. Kai kurie tokie fondai arba pagrindiniai straipsniai apima savininko reikmėms naudojamą turtą. Savininko reikmėms naudojamam į tokį fondą įtrauktam arba pagrindiniais straipsniais laikomam turtui ūkio subjektas turi taikyti 16-ąjį TAS. Nepaisant 29 straipsnio, ūkio subjektas gali pasirinkti tokį turtą vertinti taikant tikrosios vertės modelį pagal 40-ąjį TAS. Šio pasirinkimo tikslais draudimo sutartys apima investicines sutartis su savarankiškais dalyvavimo elementais. (Šiame straipsnyje vartojamų sąvokų apibrėžtys pateiktos 17-ajame TFAS „Draudimo sutartys“).

29B Ūkio subjektas savininko reikmėms naudojamą turtą vertina pagal investicinio turto tikrosios vertės modelį taikydamas 29A straipsnį, kaip atskirą nekilnojamojo turto, įrangos ir įrengimų klasę.

...

ĮSIGALIOJIMO DATA

...

81M 2017 m. gegužės mėn. paskelbtu 17-uoju TFAS įterpiami 29A ir 29B straipsniai. Taikydamas 17-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tas pataisas.

19-asis TAS „Išmokos darbuotojams“

Taisoma 8 straipsnio išnaša. Įterpiamas 178 straipsnis.

Sąlygas atitinkantis draudimo liudijimas nebūtinai yra draudimo sutartis, apibrėžta 17-ajame TFAS „Draudimo sutartys“.

...

PEREINAMASIS LAIKOTARPIS IR ĮSIGALIOJIMO DATA

...

178. 2017 m. gegužės mėn. paskelbtu 17-uoju TFAS taisoma 8 straipsnio išnaša. Taikydamas 17-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tą pataisą.

28-asis TAS „Investicijos į asocijuotąsias įmones ir bendras įmones“

Taisomas 18 straipsnis. Įterpiamas 45F straipsnis.

Nuosavybės metodo taikymo išimtys

...

18. Kai investicija į asocijuotąją ar bendrą įmonę priklauso ūkio subjektui arba netiesiogiai per ūkio subjektą, kuris yra rizikos kapitalo įmonė, kolektyvinio investavimo fondas, patikėjimo fondas ar panašus ūkio subjektas, įskaitant su investicijomis susijusius draudimo fondus, ūkio subjektas gali pasirinkti vertinti tą investiciją tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, pagal 9-ąjį TFAS. Su investicijomis susijęs draudimo fondas,

pavyzdžiui, yra fondas, kurį ūkio subjektas valdo kaip draudimo sutarčių su tiesioginio dalyvavimo elementais grupės pagrindinius straipsnius. Šio pasirinkimo tikslais draudimo sutartys apima investicines sutartis su savarankiškais dalyvavimo elementais. Ūkio subjektas šią galimybę turi pasirinkti atskirai dėl kiekvienos asocijuotosios ar bendros įmonės pirmą kartą pripažindamas asocijuotąją ar bendrą įmonę. (Šiame straipsnyje vartojamų sąvokų apibrėžtys pateiktos 17-ajame TFAS „Draudimo sutartys“).

...

ĮSIGALIOJIMO DATA IR PEREINAMOSIOS NUOSTATOS

...

45F 2017 m. gegužės mėn. paskelbtu 17-uoju TFAS taisomas 18 straipsnis. Taikydamas 17-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tą pataisą.

32-asis TAS „Finansinės priemonės. Pateikimas“

Taisomas 4 straipsnis. Įterpiami 33A ir 97T straipsniai.

TAIKYMAS

4. **Šį standartą turi taikyti visi ūkio subjektai visų rūšių finansinėms priemonėms, išskyrus:**

a) ...

d) **draudimo sutartis, apibrėžtas 17-ajame TFAS „Draudimo sutartys“, arba investicines sutartis su savarankiškais dalyvavimo elementais, kurios patenka į 17-ojo TFAS taikymo sritį. Tačiau šis standartas taikomas:**

i) **į sutartis, kurios patenka į 17-ojo TFAS taikymo sritį, įterptoms išvestinėms finansinėms priemonėms, jeigu pagal 9-ąjį TFAS reikalaujama, kad ūkio subjektas apskaitoje jas registruotų atskirai;**

ii) **nuo sutarčių, kurios patenka į 17-ojo TFAS taikymo sritį, atskirtiems investiciniams komponentams, jeigu pagal 17-ąjį TFAS juos reikalaujama taip atskirti, nebent atskirtas investicinis komponentas yra investicinė sutartis su savarankiškais dalyvavimo elementais, patenkanti į 17-ojo TFAS taikymo sritį;**

iii) **emitento teisėms ir prievolėms, atsirandančioms pagal draudimo sutartis, kurios atitinka finansinių garantijų sutarčių apibrėžtį, jeigu emitentas taiko 9-ąjį TFAS pripažindamas ir vertindamas sutartis. Tačiau emitentas taiko 17-ąjį TFAS, jeigu pagal 17-ojo TFAS 7 straipsnio e punktą emitentas pasirenka taikyti 17-ąjį TFAS pripažindamas ir vertindamas sutartis;**

iv) **ūkio subjekto teisėms ir prievolėms, susijusioms su finansinėmis priemonėmis pagal ūkio subjekto išleidžiamas kredito kortelių sutartis arba panašias sutartis, kuriose nustatytos kredito ar mokėjimo sąlygos ir kurios atitinka draudimo sutarties apibrėžtį, jeigu ūkio subjektas toms teisėms ir prievolėms taiko 9-ąjį TFAS pagal 17-ojo TFAS 7 straipsnio h punktą ir 9-ojo TFAS 2.1 straipsnio e punkto iv papunktį;**

v) **ūkio subjekto teisėms ir prievolėms, susijusioms su finansinėmis priemonėmis pagal ūkio subjekto išleidžiamas draudimo sutartis, kuriomis kompensacija draudėjui už draudžiamuosius įvykius apribojama suma, kurios kitu atveju reikėtų draudėjo prievolei, atsiradusiai pagal sutartį, įvykdyti, jeigu ūkio subjektas pagal 17-ojo TFAS 8A straipsnį tokioms sutartims pasirenka taikyti 9-ąjį TFAS, o ne 17-ąjį TFAS;**

e) [išbraukta]

f) ...

Supirktos akcijos (žr. taip pat 36TN straipsnį)

...

33A Kai kurie ūkio subjektai valdo vidaus arba išorės investicinį fondą, iš kurio investuotojams mokamos išmokos, nustatomos pagal fondo investicinius vienetus, ir pripažįsta tiems investuotojams mokėtinas sumas atitinkančius finansinius įsipareigojimus. Panašiai kai kurie ūkio subjektai leidžia draudimo sutarčių su tiesioginio dalyvavimo elementais grupes ir valdo pagrindinius straipsnius. Kai kurie tokie fondai arba pagrindiniai straipsniai apima ūkio subjekto supirktas akcijas. Nepaisant 33 straipsnio, ūkio subjektas gali pasirinkti iš nuosavo kapitalo neatimti supirktų akcijų, kurios įskaičiuojamos į tokį fondą arba laikomos pagrindiniu straipsniu, tada ir tik tada, jeigu ūkio subjektas šiuo tikslu iš naujo įsigyja nuosavą nuosavo kapitalo priemonę. Vietoj to ūkio subjektas gali pasirinkti šias supirktas akcijas toliau registruoti apskaitoje kaip nuosavą kapitalą, o iš naujo įsigytą priemonę registruoti apskaitoje taip, lyg priemonė būtų finansinis turtas, bei vertinti ją tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, pagal 9-ąjį TFAS. Šis pasirinkimas neatšaukiamas ir daromas dėl kiekvienos priemonės. Šio pasirinkimo tikslais draudimo sutartys apima investicines sutartis su savarankiškais dalyvavimo elementais. (Šiame straipsnyje vartojamų sąvokų apibrėžtys pateiktos 17-ajame TFAS).

...

ĮSIGALIOJIMO DATA IR PEREINAMOSIOS NUOSTATOS

...

97T 2017 m. gegužės mėn. paskelbtu 17-uoju TFAS pataisyti 4, 8TN ir 36TN straipsniai ir įterptas 33A straipsnis. 2020 m. birželio mėn. paskelbtu dokumentu „17-ojo TFAS pataisos“ dar kartą pataisytas 4 straipsnis. Taikydamas 17-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tas pataisas.

Taisomas priedo „Taikymo nuorodos“ 8TN straipsnis.

Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai

...

8TN Galimybė pasinaudoti sutartine teise arba reikalavimas įvykdyti sutartinę prievolę gali būti absoliutus arba neapibrėžtas (kurio atsiradimas priklauso nuo kokio nors būsimojo įvykio). Pavyzdžiui, finansinė garantija yra sutartinė skolintojo teisė gauti grynuosius pinigus iš garanto ir atitinkama sutartinė garanto prievolė sumokėti skolintojui, jei paskolos gavėjas nevykdo įsipareigojimo. Sutartinė teisė ir prievolė, atsirandanti dėl praeityje įvykusio sandorio ar kito įvykio (garantijos prisiėmimas), net jeigu tiek skolintojo sugebėjimas pasinaudoti savo teise, tiek reikalavimas, kad garantas vykdytų savo prievolę, priklauso nuo būsimojo paskolos gavėjo įsipareigojimo nevykdymo. Neapibrėžta teisė ir prievolė atitinka finansinio turto ir finansinio įsipareigojimo apibrėžimą, nors toks turtas ir įsipareigojimai ne visada pripažįstami finansinėse ataskaitose. Kai kurios iš šių neapibrėžtųjų teisių ir prievolių gali būti sutartys, kurios patenka į 17-ojo TFAS taikymo sritį.

36-asis TAS „Turto vertės sumažėjimas“

Taisomas 2 straipsnis. Įterpiamas 140N straipsnis.

TAIKYMAS

2. **Šis standartas turi būti taikomas apskaitant viso turto vertės sumažėjimą, išskyrus:**

a) ...

h) **turtą sudarančias sutartis, kurios patenka į 17-ojo TFAS „Draudimo sutartys“ taikymo sritį, ir bet kokį turtą, susidariusį dėl draudimo įsigijimo pinigų srautų, kaip apibrėžta 17-ajame TFAS, ir**

i) **...**

PEREINAMOJO LAIKOTARPIO NUOSTATOS IR ĮSIGALIOJIMO DATA

...

140N 2017 m. gegužės mėn. paskelbtu 17-uoju TFAS taisomas 2 straipsnis. 2020 m. birželio mėn. paskelbtu dokumentu „17-ojo TFAS pataisos“ dar kartą pataisytas 2 straipsnis. Taikydamas 17-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tas pataisas.

37-asis TAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai ir neapibrėžtasis turtas“

Taisomas 5 straipsnis. Įterpiamas 103 straipsnis.

TAIKYMAS

...

5. Kai kitame standarte nagrinėjami konkretūs atidėjinio, neapibrėžtojo įsipareigojimo ar neapibrėžtojo turto tipai, ūkio subjektas taiko ne šį, o tą kitą standartą. Pavyzdžiui, tam tikri atidėjinių tipai nagrinėjami standartuose, skirtuose:

a) ...

e) draudimo ir kitoms sutartims, kurios patenka į 17-ojo TFAS „Draudimo sutartys“ taikymo sritį;

f) ...

ĮSIGALIOJIMO DATA

...

103. 2017 m. gegužės mėn. paskelbtu 17-uoju TFAS taisomas 5 straipsnis. Taikydamas 17-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tą pataisą.

38-asis TAS „Nematerialusis turtas“

Taisomas 3 straipsnis. Įterpiamas 130M straipsnis.

TAIKYMAS

...

3. Jeigu kitame standarte nagrinėjama tam tikro tipo nematerialiojo turto apskaita, ūkio subjektas taiko tą kitą, o ne šį standartą. Pavyzdžiui, šis standartas netaikomas:

a) ...

g) sutartims, kurios patenka į 17-ojo TFAS „Draudimo sutartys“ taikymo sritį, ir bet kokiam turtui, susidariusiam dėl draudimo įsigijimo pinigų srautų, kaip apibrėžta 17-ajame TFAS;

h) ...

PEREINAMOSIOS NUOSTATOS IR ĮSIGALIOJIMO DATA

...

130M 2017 m. gegužės mėn. paskelbtu 17-uoju TFAS taisomas 3 straipsnis. 2020 m. birželio mėn. paskelbtu dokumentu „17-ojo TFAS pataisos“ dar kartą pataisytas 3 straipsnis. Taikydamas 17-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tas pataisas.

40-asis TAS „Investicinis turtas“

Taisomas 32B straipsnis. Įterpiamas 85H straipsnis.

Apskaitos politika

...

32B Kai kurie ūkio subjektai valdo vidaus arba išorės investicinį fondą, iš kurio investuotojai gauna išmokas, nustatomas pagal fondo investicinius vienetus. Panašiai kai kurie ūkio subjektai leidžia draudimo sutartis su tiesioginio dalyvavimo elementais ir į jų pagrindinius straipsnius įtraukia investicinį turtą. Draudimo sutartys investicines sutartis su savarankiškais dalyvavimo elementais apima tik taikant 32A–32B straipsnius. 32A straipsnyje ūkio subjektui neleidžiama vertinti fonde esančiojo turto (arba prie pagrindinio straipsnio priskirto turto) iš dalies savikaina, iš dalies tikrąja verte. (Šiame straipsnyje vartojamų sąvokų apibrėžtys pateiktos 17-ajame TFAS „Draudimo sutartys“).

...

ĮSIGALIOJIMO DATA

...

85H 2017 m. gegužės mėn. paskelbtu 17-uoju TFAS taisomas 32B straipsnis. Taikydamas 17-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tą pataisą.

NAK 27-asis aiškinimas „Sandorių, susijusių su nuoma, esmės įvertinimas“

Taisomas straipsnis „Nuorodos“

NUORODOS

...

17-asis TFAS „Draudimo sutartys“

...

Taisomas 7 straipsnis.

BENDRA NUOMONĖ

...

7. Kitos sutartinės prievolės, įskaitant bet kokias pirmalaikio sutarties nutraukimo atveju suteikiamas garantijas ir prisiimamas prievoles, turi būti apskaitomos pagal 37-ąjį TAS, 9-ąjį TFAS arba 17-ąjį TFAS, atsižvelgiant į sutarties sąlygas.

Taisomas straipsnis „Įsigaliojimo data“.

ĮSIGALIOJIMO DATA

...

2017 m. gegužės mėn. paskelbtu 17-uoju TFAS taisomas 7 straipsnis. Taikydamas 17-ąjį TFAS ūkio subjektas turi taikyti tą pataisą.